Space for Available for Advertising
WWW.PREETNEWS.COM
WWW.PREETNAMA.COM
preetnamausa@gmail.com

ਨਿਊਯਾਰਕ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਖਰਾ ਸੱਚ
Online and Print Media +1 201-312-4180 +1 917-328-8436

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦਾ ਕਰੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
Preetnamausa@gmail.com

ਸਾਲ 4, ਅੰਕ 263, ਮਿਤੀ : 26 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 01 ਅਗਸਤ, 2024 ਵੈਬਸਾਈਟ : www.preetnama.com, www.preetnews.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਮੁਖੀ ਦਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ

ਟਰੰਪ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਕੀ ਹੈ ਇਹ ਅਮਰੀਕੀ ਏਜੰਸੀ, ਭਾਰਤੀ ਪੀਐੱਮ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀ ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਿਮ ਸ਼ੀਟਲ ਵੱਲੋਂ ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਏਜੰਸੀ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਕਿਮ ਸ਼ੀਟਲ ਨੇ ਕਿਹਾ , ਤੁਹਾਡੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੋਤਾਹੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ।ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਉੱਪਰ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਮ ਸ਼ੀਟਲ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਸ ਅਤੇ ਰਿਪਬਲੀਕਨਜ਼ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਸਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ।ਬੀਤੇ 14 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਰਿਪਬਲਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।ਰੈਲੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਗੋਲ਼ੀ ਚਲਾਈ ਜਿਸ ਦੇ ਛਰ੍ਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਨ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚ ਗਈ।ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਿਮ ਚਿਅਟਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਸਰੁੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਕੋਤਾਹੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇਸ ਦੀ ਜਿਸ ਏਜੰਸੀ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ 'ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਰਣਨੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁਸਤੈਦੀ ਸਵਾਲਾਂ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ।ਦਰਅਸਲ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।1865 'ਚ ਅਬਰਾਹਿਮ ਲਿੰਕਨ, 1881 'ਚ ਜੇਮਜ਼ ਏ ਗਾਰਫਿਲਡ, 1901 'ਚ ਵਿਲੀਅਮ ਮੈਕਿਨਲੇ ਅਤੇ 1963 @ਚ ਜੌਨ ਐਫ ਕੈਨੇਡੀ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਸੀ।ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 43 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤਤਕਾਲੀ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰੋਨਾਲਡ ਰੀਗਨ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਹਮਲਾਵਰ ਨੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚ ਗਈ ਸੀ।ਇਸ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ।ਟਰੰਪ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਨੇ ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅੱਗੇ ਮੁੜ ਉਹੀ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੀਕਰੇਟ ਏਜੰਸੀ ਕਿੰਨੀ ਕੂ ਮੁਸਤੈਦ ਹੈ।ਸਵਾਲ ਇਸ ਲਈ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ, ਜਿਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਲਈ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਮੰਚ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ 'ਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਨੇ ਚਾਰ ਗੋਲੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਦਾਗੀਆਂ ?ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਗਲੇ ਸੰਭਾਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਨੇ ਇੰਨੀ ਗੰਭੀਰ ਕੋਤਾਹੀ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ?ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ 'ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵਾਂਗੇ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਣੀ ਏਜੰਸੀ ਐੱਸਪੀਜੀ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਹਨ।

ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਦੀ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਵਿੱਚ ਕੀ-ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਤਿੰਨ ਲੇਅਰ ਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਘੇਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਸਭ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਿਵ ਡਵੀਜ਼ਨ ਏਜੰਟ ਫਿਰ ਵਿਚਾਲੇ ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਏਜੰਟ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਹੀ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿੱਥੇ ਠਹਿਰਣਗੇ, ਉਸ ਥਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਈ ਹੋਰ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਦੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਅਤੇ ਲੋਕਲ ਏਜੰਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਦਾ ਰੂਟ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਬਚ ਕੇ ਨਿਕਲਣਾ ਹੈ । ਜੇ ਕੋਈ ਹਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ।ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਕਿਹੜੇ ਹਨ, ਏਜੰਟ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰੁਕੇ ਹੋਣ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਟਰੌਮਾ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ 10 ਮਿੰਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੂਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ।ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤੈਨਾਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰ ਸਕਣ ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਖ਼ੂਨ ਵੀ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਕਿਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ੂਨ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਏ ਤਾਂ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ ।ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰ ਵਕਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਫੌਜ ਦੇ ਉਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਯੂਐੱਸ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਨੂੰ ਲਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰੀਫਕੇਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਜਿਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਨਾ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਘੇਰਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਗਰੁੱਪ (ਐੱਸਪੀਜੀ) ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਤੈਅ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਸ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।ਸਾਲ 1984 ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 1988 ਵਿੱਚ ਐੱਸਪੀਜੀ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਐੱਸਪੀਜੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੀ ਅਤੇ ਪੁਖ਼ਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਦੋਂ ਤੁਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕਾਲਾ ਸਫਾਰੀ ਸੂਟ,ਕਾਲੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਅਤੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਲਏ ਲੋਕ ਦੇਖੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਵੌਕੀ-ਟੌਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਈਅਰਪੀਸ ਲੱਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਐੱਸਪੀਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।ਐੱਸਪੀਜੀ ਦੇ ਜਵਾਨ ਪਰਛਾਵੇਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਐੱਸਪੀਜੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।ਐੱਸਪੀਜੀ ਦੇ ਇਹ ਜਵਾਨ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਿਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮੂਹ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ

ਜਦੋਂ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਸਾਲ 1947 ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਸਨ।ਨਹਿਰੂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਮਕਬੂਲ ਆਗੂ ਜ਼ਰੂਰ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।1967 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ 'ਤੇ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਮੋੜ ਉਦੋਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ 31 ਅਕਤੂਬਰ 1984 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ।ਅਗਲੇ ਹੀ ਸਾਲ 1985 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ 1988 ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਐੱਸਪੀਜੀ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ 1991 ਵਿੱਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐੱਸਪੀਜੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ।ਪਰ 2003 ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਈ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐੱਸਪੀਜੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਤਰਮੀਮ ਕੀਤੀ

ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਕਦੋਂ ਬਣੀ ਸੀ

ਉਂਝ ਇਹ ਏਜੰਸੀ 1865 ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਸੀ, ਪਰ 1901 ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਲਸਾਜ਼ੀ ਰੋਕਣਾ ਸੀ । ਪਰ 1901 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਿਲੀਅਮ ਮੈਕਿਨਲੇ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਕ੍ਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਣੇ ਕਈ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਵੀ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਗਭਗ 7000 ਹਜ਼ਾਰ ਏਜੰਟ ਅਤੇ ਅਫਸਰ ਸੀਕ੍ਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 3200 ਸਪੈਸ਼ਲ ਏਜੰਟਸ , 1300 ਅਫ਼ਸਰ, 2000 ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਇਸਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਿਖਲਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।ਯੂਐੱਸਏ ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਏਜੰਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਏਅਰ ਸਪੇਸ, ਸਾਇਬਰ ਸਿਸਟਮ, ਰਸਾਇਣਕ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ।ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਉੱਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਦੇ ਸਥਾਈ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟੀਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੈਸ਼ਟਲ ਏਜੰਟਸ ਤੈਨਾਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 1965 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਅਤੇ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਭਾਵੇਂਕਿ ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਣ ਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਵੀ ਸੀਕਰੇਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

Super successful Teeyan Da Mela in Antunís by Minar Hicksville New York on July 14th , 2024 held by LILC collaboration with Nitu Singh , Deepak Bansal , Jay Jasbir Singh and Sonia Bawa

This Cultural event is organized every year to keep the Punjabi tradition & Punjabi culture alive by Pinky Jaggi Founder president of LILC Famous Punjabi singers Shipra Goyal & Jyoti Sharma entertained more than 450 ladies with their songs !There were special performances of Gidda ,Bhangra & Dhol ! This event was graced by many dignitaries which included Nassau County Comptroller , The Hempstead Town Supervisor & other local officials.
Besides enjoying delicious food from Antuns by Minar in Hicksville, ladies Shopped from local community vendors & went home with free raffles & gifts ! Teeyian da Mela was a very memorable event !

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

Super successful Teeyan Da Mela in Antunís by Minar Hicksville New York on July 14th , 2024 held by LILC collaboration with Nitu Singh , Deepak Bansal , Jay Jasbir Singh and Sonia Bawa

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

Super successful Teeyan Da Mela in Antunís by Minar Hicksville New York on July 14th , 2024 held by LILC collaboration with Nitu Singh , Deepak Bansal , Jay Jasbir Singh and Sonia Bawa

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

Super successful Teeyan Da Mela in Antunís by Minar Hicksville New York on July 14th , 2024 held by LILC collaboration with Nitu Singh , Deepak Bansal , Jay Jasbir Singh and Sonia Bawa

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

Super successful Teeyan Da Mela in Antunís by Minar Hicksville New York on July 14th , 2024 held by LILC collaboration with Nitu Singh , Deepak Bansal , Jay Jasbir Singh and Sonia Bawa

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website

WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

A dinner party (Gala) was organized to celebrate the success of Teeyan Da Mela in Antunís By Minar Hicksville Long Island NY.

Organisers welcomed to all guests and thanked their team for made Mela successful.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

A dinner party (Gala) was organized to celebrate the success of Teeyan Da Mela in Antunís By Minar Hicksville Long Island NY.

Organisers welcomed to all guests and thanked their team for made Mela successful.

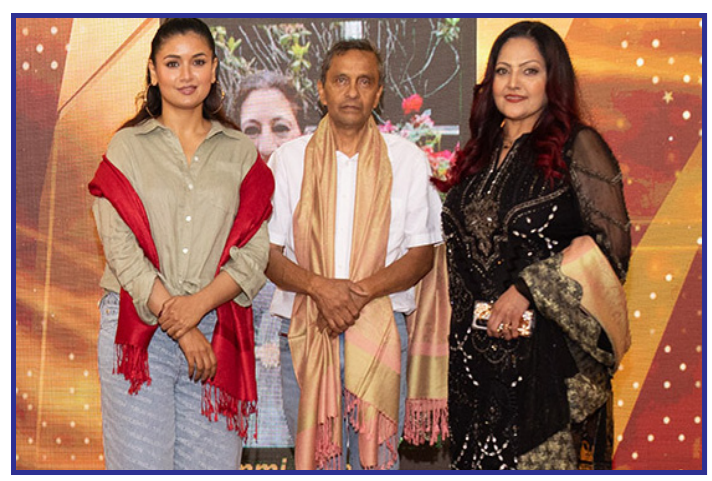

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com, Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

A dinner party (Gala) was organized to celebrate the success of Teeyan Da Mela in Antunís By Minar Hicksville Long Island NY.

Organisers welcomed to all guests and thanked their team for made Mela successful.

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

A dinner party (Gala) was organized to celebrate the success of Teeyan Da Mela in Antunís By Minar Hicksville Long Island NY.

Organisers welcomed to all guests and thanked their team for made Mela successful.

ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Weekly Preetnama
www.preetnama.com
+1 (201) 312-4180

PRITPAL KAUR
Editor-In-Chief
+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

ADVISORY BOARD

Joga Singh
****
Jaswinder Singh New Jersey
****
Dr. Manaktala Chetna
NewYork
****
Jagjit Singh New York
****
Gurmeet Singh Dhalwan
Chicago
****
G. S Singh Punjab
****
Sujan Nag, USA
****
Jagdeep Singh Dhiman India
****
Sarabjit Kaur Punjab
****
Sukhmandar Brar
(Bhagata Bhaika) Vancouver,

****
Sunil Kumar Gund
(Journalist) India
****
Raj Rani
Video editor
****
Jagmeet Kaur
97817-41631
****

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟ ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ, ਵਰੰਟੀ, ਕੁਆਲਿਟੀ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

The Preetnama is not responsible or legally lible for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਮਾ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੀ ਲੇਖ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਢੁੱਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Preetnamausa@gmail.com
www.preetnama.com

ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ੀ ਦੇ ਅਰਥ

ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਖਾਸਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇਸ ਦਾ ਲੰਮਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਭਾਵੇਂ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਰਹੇ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ, ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਮਰਕਜ਼ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2017 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਇਆ ਸਗੋਂ 15 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਕਾਇਮ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ । ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2022 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਖੇਤਲੀ ਤੇ ਮਾੜੀ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ ਹੀ ਜਿੱਤ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਹੇਠ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਲੋਕਰਾਜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਹਿਤ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੇਸ਼ੀ ਉਪਰੰਤ ਦਲ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪਰਤਾਂ ਖੁਲਣਗੀਆਂ।

ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਵੈ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਰੌਲਾ ਰੱਪਾ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਲ ਅੰਦਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਤਰੁਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਲ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਗਲਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਰਾਜ਼ਗੀਆਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਵੱਧਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਜਿਸ ਕਗਾਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਖੜੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਮੂਲ ਚੂਲ ਨੂੰ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਆਏ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਕੁਝ ਪੰਥਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਧੁੱਖ ਰਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਮਿਲਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਤੇ ਨਿਮਾਣੇ ਸਿੱਖ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਗੇ। ਉਂਝ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਨ ਕੀ ਉਹ ਬਤੌਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਗੇ ? ਜਾਂ ਸਧਾਰਨ ਸਿੱਖ ਵਜੋਂ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਨਿਮਰਤਾ ਨੂੰ ਫੱਲ ਲੱਗਾ ਹੈ ਆਕੜ ਹਉਮੈ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਖ਼ਾਸਕਰ ਹਾਲੀਆ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅੰਦਰ ਧੁਖ ਰਹੀ ਚੰਗਿਆੜੀ ਭਾਂਬੜ ਬਣ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਅੰਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਖੁਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਾਖ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 1907 ਤੋਂ 1917 ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਵਰਗੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਹਿਨ ਕੇ ਨਕਲੀ ਸਵਾਂਗ ਕਰਨਾ, ਫਿਰ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦਿਵਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਬੀੜਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ 'ਚ ਬੀੜਾਂ ਦਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਘਾਟਾ ਹੋਣਾ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਖ਼ਾਸਕਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਰੁਖ਼ ਤੇ ਰਵੱਈਏ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਗੁਆ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਨਰਾਜ਼ ਹੋਏ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਲੰਘੀ ਇੱਕ ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਮੌਕੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾ ਉਠਾ ਸਕਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਬੂਲਦਿਆਂ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਅਕਾਲੀ ਧੜੇ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਸ. ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਾਖ਼ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਨੋਰਥ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਤਵ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਕੋਲੋਂ ਕਈ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਖ਼ਫ਼ਾ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਖਿਮਾ ਯਾਚਨਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨਰਾਜ਼ ਧੜੇ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ 'ਤੇ 1 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਨਿਮਾਣੇ ਸਿੱਖ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਬਣੇ ਹਨ, ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹੀ ਸੇਧ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੰਚਾਇਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਤਬਾਦਲਾ ਮਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ:- ਰਾਜ ਦੀਆਂ 13241 ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ 1994, ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ 1961 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਰੂਲਜ਼ 1964 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਭਾਗੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਤੇ ਪਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮਤੇ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਾਂਗ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਾ ਟਾਲੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਲਈ ਹੀ ਮਤਾ ਪਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਭੰਗ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 29ਏ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨਚਾਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਮਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਣਗੇ। ਪੰਚਾਇਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਮਤੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕ-ਤੰਤਰ ਵਾਲਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ ਜਾਂ ਧੱਕਾ ਤੰਤਰ ਵਾਲਾ.. ?

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਖਵਾਲੀ
ਮੋਬਾਇਲ 98550 36444

ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਗੂੜ੍ਹਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕੋਈ ਖ਼ੂਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵਾਲ਼ਾ ਨਹੀਂ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪਿਆਰ ਵਾਲ਼ਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲਾ ,ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਤੱਕ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਤੇ ਬੈਂਕ ਬੈਲਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਕੰਮਾਂਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀਆਂ ਵਧਾਉਣ ਤੱਕ ਦਾ ਮਤਲਬੀ ਭਰਿਆਂ ਤੇ ਝੂਠੇ ਵਿਖਾਵੇ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮੁਖੌਟਾ ,ਇਹ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰੰਗ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ,ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ,ਬਹੁਤੇ ਜਾਤਭਾਈ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ,ਬਹੁਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ,ਬਹੁਤੇ ਲਾਲਚੀ ਵਿਰਤੀ ਨਾਲ਼ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ,ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਸਲ ਰੰਗ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ,ਜਦ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ,ਕਸਬਿਆਂ ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਧੰਨਵਾਦ ਸ਼ਬਦ ਆਖਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ,ਇਹ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਫ਼ਤਿਹ ਕਰਕੇ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੇ ਹੋਰ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ,ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਵੋਟਰ ਫੇਰ ਉੱਥੇ ਦੇ ਉੱਥੇ। ਜ਼ੇਕਰ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ 73 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ,ਪਰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਿੱਘ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਉਹ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਬੰਦੇ ਜਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਚਾਹੇ ਉਹ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫ਼ਿਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਹੋਵੇ ,ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਤ ਦਿਨ ਦੁੱਗਣੀ ਤੇ ਰਾਤ ਚੌਗਣੀ ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਵਿਧਾਇਕ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜ਼ੇਕਰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਘਟੋਂ ਘੱਟ 45 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਅੱਗੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਫ਼ੇਰ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਗਰੀਬ ਕਿਉਂ.. ?ਜ਼ੋ ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਂਦੇ ਤੇ ਬਣਾਉਦੇ ਹਨ,ਜ਼ੇਕਰ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਜਿੱਤ ਅਮੀਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ,ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਗ਼ਰੀਬ ਕਿਉਂ ਸੋਚਣਾ ਤੇ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਕਿਉਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਕਰੋੜਾਂ ਪਤੀ ਤੇ ਪਾਵਰਫੁੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਵੋਟਰ ਲਾਚਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ,ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਤੇ ਜਿਤਾਏ ਹੋਏ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹਨ,ਜ਼ੇਕਰ ਅੱਜ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅੱਜ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਣਨ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਵਿਕਾਸ ਨਾਮਾਤਰ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਤਾਕੇ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਵਾਬ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਕਿਉਂ ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹੀ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,ਜ਼ੇਕਰ ਗੱਲ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਹਿਣ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਬੇਗ਼ੈਰਤ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੈ, ਕੀ ਆਪਣੇ ਹਲ਼ਕੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਸਵਾਲ ਜ਼ਵਾਬ ਕਰਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇਣਾ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤੇ ਇੰਝ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕੀ ਨਾ ਤੇ ਕੋਈ ਲੋਕਤੰਤਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਵੋਟ ਤੰਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਨੇਤਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਹਲ਼ਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ,ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਧੱਕਾ ਤੰਤਰ ਹੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਲੋਕਤੰਤਰ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਬਣਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਧੱਕਾ-ਤੰਤਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਨ ਇਹੋ ਹੈ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਧਾਇਕ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ,ਉਹ ਮਤਲਬੀ ਤੇ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਇਨਸਾਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਲੇ ਟੰਗਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤਿਆਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ,ਜ਼ੇਕਰ ਉਹ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਬਦਲੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਰਜਾਨਾ ਭਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।ਹੁਣ ਦੱਸੋ ਕੀ ਇਹ ਲੋਕ ਤੰਤਰ ਹੋਇਆ ਕੀ ਧੱਕਾ ਤੰਤਰ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸੂਝਬੂਝ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕੀ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਆਪਣੇ ਹਲ਼ਕੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਾਹ ਵਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।ਬਾਕੀ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਅਪਰਾਧੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੁਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ,ਕਿਉਂਕਿ ਕੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਸੱਚੀ ਸੁੱਚੀ ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕੀ ਦੇਸ਼ ਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਾਲੀ।\ ਜ਼ੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਤੋਂ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੋਕ ਰਾਏ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ,ਜ਼ੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਸਭ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕ ਕਿਹੜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ,ਕੀ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਬ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਲ਼ਕੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਤ ਜਾਂ ਵੱਧ ਰਹੇ ਬੈਂਕ ਬੈਲਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰੋਕ ਟੋਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ,ਆਖਿਰ ਕਿਉਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਦਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,ਕੀ ਇਹ ਸਭ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਟੈਕਸ ਉੱਤੇ ਮੌਜਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਮੁਫ਼ਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮੁਫ਼ਤਖੋਰ ਹਨ ,ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਇਹ ਧੱਕਾ ਤੰਤਰ ਚੱਲਦਾ ਰਹੇਗਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਕਦੇ ਜਾਗਣਗੇ।

ਪਿੰਡ ਫੂਲ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ ਸਾਂਭੀ ਬੈਠਾ "ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਉਂਰਫ ਸੱਤੀ ਫੂਲ ਵਾਲਾ"

ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਫੂਲ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਅਵੱਲੇ ਸ਼ੌਕ ਕਰਕੇ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਹਸਤੀ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਨਛੱਤਰ ਸਿਉਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਤਨ ਵਸਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਨੇ, ਨੂੰ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਚਿੱਤਰ ਸ਼ੌਕ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ੌਕ ਕਾਰਨ ਹੀ ਉਸ ਕੋਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੁਰਾਤਨ ਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ। ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਟਿਊਬਾਂ ਵਾਲਾ ਰੇਡੀਓ,ਊਰਾ-ਊਰੀ, ਆਟਾ ਪੀਸਣ ਵਾਲੀ ਹੱਥ ਚੱਕੀ, ਰਾਜਿਆਂ ਵੇਲੇ ਦਾ ਖੰਜਰ, ਦੁੱਧ ਰਿੜਕਣ ਵਾਲੀ ਮਧਾਣੀ, ਕੱਪੜੇ ਸੀਓਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਸੂਤ ਵਾਲਾ ਮੰਜਾ, ਖੂਹ 'ਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਬੋਕਾ ਤੇ ਡੋਲ, ਵਲ ਟੋਹੀਆਂ, ਕੁੱਤਾ ਨਲਕਾ, ਪੁਰਾਤਨ ਕਾਲ ਦੇ ਸਿੱਕੇ, ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਸਿੱਕੇ, ਟਕੇ, ਧੇਲੇ, ਆਨੇ-ਦੁਆਨੇ, ਗਲੀ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ, ਫੋਟੋ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਕੈਮਰੇ, ਪੰਜਾਲੀ, ਖੂਹ ਦੀਆਂ ਟਿੰਡਾਂ, ਦਾਤੀ, ਝਰਨੀ, ਬੱਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਸਟੋਪ, ਚਰਖੇ, ਤੂਰੀ, ਅਟੇਰਨੇ, ਕਪਾਹ ਵੇਲਣ ਵਾਲਾ ਵੇਲਣਾ, ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਛੰਨੇ, ਪਿੱਤਲ ਦੀ ਥਰਮਸ, ਚਮਚੇ, ਕੜਛੀਂ, ਕੇਤਲੀ, ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਥਾਲ, ਕੰਗਣੀ ਵਾਲੇ ਗਿਲਾਸ, ਪਰਾਂਤ, ਸੁਰਾਹੀਆਂ, ਗੜਵੀਆਂ, ਫੁਲੱਦਾਨ, ਕਾਂਸੇ ਦੇ ਬਰਤਨ, ਊਠ ਘੋੜੇ ਦੀ ਨਿਓਲ, ਹੱਥਕੜੀਆਂ, ਸੇਵੀਆ ਵੱਟਣ ਵਾਲੀ ਜੰਡੀ, ਪੁਰਾਣੇ ਲੈਂਪ, ਪੁਰਾਣੇ ਜਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਲਾਲਟੈਣਾਂ, ਪੁਰਾਣੇ ਟੈਲੀਫੋਨ, ਖਰਲ, ਕੋਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰੈਸ, ਪੁਰਾਣੇ ਮਾਈਕ, ਟੈਮਪੀਸ, ਹੁੱਕੇ, ਭਾਰ ਤੋਲਣ ਵਾਲੇ ਵੱਟੇ, ਚੱਕਲ ਵੇਲਣੇ, ਛਾਨਣੀਆਂ, ਪਟਾਰੀ,ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀਆਂ ਛਿੱਕਲੀਆਂ, ਰੇਹੜੀ ਦਾ ਜੂਲਾ, ਤੰਗਲੀ, ਸਲੰਘ, ਬੋਹੀਆ, ਮੂੜ੍ਹਾ, ਬਿਜੜੇ ਦਾ ਆਲ੍ਹਣਾ, ਊਠਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਠੀਆਂ, ਕੱਪੜੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਟੋਕਰੀ, ਖੂਹ 'ਚੋਂ ਡੋਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੰਡੀਆਂ, ਹੱਥ ਪੱਖੇ,ਕੁੱਚ, ਦੋ ਮੰਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਸਪੀਕਰ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਗ੍ਰਾਮੋਫੋਨ ਮਸ਼ੀਨ, ਚਾਬੀ ਵਾਲੀਆਂ ਗ੍ਰਾਮੋਫੋਨ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਐਚ.ਐਮ. ਵੀ. ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਚੇਂਜਰ, ਮਰਫੀ ਅਤੇ ਐਚ. ਐਮ. ਵੀ. ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਲਾਈਸੈਂਸ ਵਾਲੇ ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਈਸੈਂਸ, ਸਪੂਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਟੇਪਾਂ, ਕੈਸਟਾਂ, ਪੱਥਰ ਦੇ ਤਵੇ (ਰਿਕਾਰਡ), ਐਲ. ਪੀ. (ਲੌਂਗ ਪਲੇਅ) ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਈ. ਪੀ. (ਐਕਸਟੈਂਡ ਪਲੇਅ) 33,45, 78 ਸਪੀਡਾਂ ਵਾਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਪਏ ਹਨ। ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੰਗੀਤਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਉਹ ਅਨਮੋਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਸਾਂਭੇ ਪਏ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ 'ਚੋਂ ਨਾ ਮਿਲਣ। ਪੁਰਾਣੇ ਖਿਆਲਾਤ ਤੇ ਸਾਦੇ ਰਹਿਣ ਬਹਿਣ ਦੇ ਸ਼ੌਂਕੀਨ ਸਰਦਾਰ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ ਲੜਕਾ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਆ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਖਾਕ ਛਾਣ ਕੇ ਘੇਰਲੂ ਤੰਗੀਆਂ ਤਰੁਸ਼ੀਆਂ ਝੱਲ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਪੁਰਾਤਨ ਵਸਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਕ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆ ਹੈ। ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਊਰਫ ਕਾਕਾ ਫੂਲ ਵਾਲੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਇਸ ਸ਼ੌਕ 'ਚ ਮੇਰੇ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਸਦਕਾ ਹੀ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਇਹ ਅਣਮੁੱਲੀ ਵਿਰਾਸਤ ਸਾਂਭ ਕੇ ਆਪਣਾ ਇਹ ਸ਼ੌਕ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮੇਲਿਆਂ, ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਵੀ ਲਗਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇਕ ਕਾਰਜ ਕਰਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਲਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਪੁਰਾਤਨ ਅਨਮੋਲ ਦੁਰਲੱਭ ਵਿਰਾਸਤੀ ਵਸਤਾਂ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਾਲਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਨਾਮੱਤੇ ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਸਕਣ। ਅਜੋਕੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਸ਼ੌਕ ਪਾਲਣਾ ਕੋਈ ਆਸਾਨ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਆਪਣਾ ਘਰ ਫੂਕ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਲਾਮ ਹੈ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਸ਼ੌਕ ਨੂੰ ਪਾਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਤਨ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

-ਤਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੜੈਚ
ਪਿੰਡ ਦੀਵਾਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਸਮਰਾਲਾ,
ਜਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ।
ਮੋਬਾ÷7527931887

Preetnama

Khara Sach

प्रीतनामा

खरा सच

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

भारतीय परम्पराओं के अनुपालन से आगे बढ़ रहा है देश

प्रहलाद सबनानी

भारत जो किसी वक्त में सोने की चिड़िया रहा है जिसका किसी वक्त में वैश्विक अर्थव्यवस्था में बहुत बड़ा योगदान रहा है, उस भारत के गुलाम होने के बाद उसकी अर्थव्यवस्था को मुगलों ने एवं अंग्रेजों ने तहस-नहस किया है। भारत का सनातन चिंतन जितना अधिक शक्तिशाली था गुलामी के उस दौर में उस पर किए गए आक्रमण उसे कमजोर बनाने में कामयाब रहे। परंतु, अब समय आ गया है कि भारत के प्राचीन आर्थिक चिंतन को गंभीरता के साथ देखते हुए वर्तमान आर्थिक विकास की दृष्टि को उसके साथ सामंजस्य स्थापित करना चाहिए तभी जाकर आर्थिक विकास की दृष्टि से भारत के वैभवकाल को पुन: प्राप्त किया जा सकेगा।

भारत में प्राचीन ऋषियों और मनीषियों की परंपरा एक गृहस्थ परंपरा रही है और उस गृहस्थ परंपरा में आध्यात्म के साथ-साथ सामाजिक,राजनीतिक एवं आर्थिक चिंतन भी जुड़ा रहा है। अपने राज्य के ऋषियों के जीवन यापन की चिंता जहां राजा की प्राथमिकता में रहता था वहीं राजा को राज्य चलाने के लिए उचित मार्गदर्शन देने का सांस्कृतिक कार्य उन ऋषि-मुनियों द्वारा किया जाता था। इसलिए उन मनीषियों का चिंतन आर्थिक दिशा में भी सदैव बना रहता था। राजा अपने राज्य का विस्तार करने के साथ-साथ उसे आर्थिक रूप से और अधिक समृद्ध कैसे बनाएं इसके बारे में ऋषि-मुनियों के साथ बैठकर ही राज दरबार में चिंतन होता था और राज्य आर्थिक रूप से सशक्त बन जाते थे। इसलिए भारत को सोने की चिड़िया कहा जाता था। प्राचीन भारत में धार्मिक आयोजनों एवं धार्मिक पर्यटन का भारत के आर्थिक विकास पर पूर्ण प्रभाव रहा है। प्राचीन भारत में धार्मिक आयोजनों से अर्थव्यवस्था को बल मिलता रहा है इसलिए उस कालखंड में धार्मिक आयोजन निरंतर होते रहे हैं। भारत की ऋषि परंपरा ने जन सामान्य को उन सबके साथ जोड़ कर रखा था। त्यौहारों की निरंतरता और उन्हें मनाए जाने का उत्साह भारत की तत्कालीन अर्थव्यवस्था को गति देता रहा है। आज के वक्त में भी धार्मिक पर्यटन के चलते भारतीय पर्यटन उद्योग में रोजगार के नए अवसर निर्मित हो रहे हैं। वर्तमान केंद्र सरकार के द्वारा भी पिछले 10 वर्षों में भारत में विभिन्न तीर्थस्थलों को विकसित किया जा रहा है। अभी तक जो तीर्थस्थल विकसित हो चुके हैं,वहां का पर्यटन एकदम से कई गुना बढ़ गया है। वहां की आर्थिक समृद्धि बढ़ गई है। वहां के लोगों का जीवन स्तर बढ़ गया है। वहां संपत्तियों के दाम बढ़ गए हैं। इसलिए इस दिशा में सरकार अब आगे और कार्य करने जा रही है तथा कई नवीन धार्मिक कारीडोर बनाने जा रही है,क्योंकि इससे रोजगार के लाखों नए अवसर उत्पन्न होंगे।भारत की कुटुंब व्यवस्था अपने आप में एक अनूठी कुटुंब व्यवस्था है। भारत के संयुक्त परिवार विश्व के लिए आश्चर्य का विषय रहे हैं। इन दिनों संयुक्त परिवार विघटित अवश्य होते जा रहे हैं,लेकिन बावजूद उसके आपातकाल में एक दूसरे के लिए सबके एकत्र होने की जो जिजीविषा उन सबके भीतर है वह भारत में कुटुंब व्यवस्था का अनूठा स्वरूप है, तथा यह स्वरूप देश की अर्थव्यवस्था को भी आगे बढ़ाने का काम करता है। एक परिवार में दो हाथ कमाने जाते हों और वहीं दस हाथ कमाने जाते हों, दोनों बातों का फर्क होता है। इसलिए कुटुंब व्यवस्था में एक दूसरे के लिए आपस में खड़े होने का जो व्यवहार होता है,वह व्यवहार आर्थिक चिंतन के साथ भी जुड़ कर परिवार को आगे बढ़ाने का काम करता है। भारत में प्राचीन काल से पर्यावरण को पर्याप्त महत्व दिया जाता रहा है। देश में नदियां शुद्ध रहती थी वृक्ष घने जंगलों के रूप में रहते थे और पूरा पर्यावरण शुद्ध रहता था। पूरे विश्व में भारत एकमात्र ऐसा देश है जहां पर नदियों को,वृक्षों को,धरती को पूजा जाता है। पूरे पर्यावरण से परिवार का जुड़ाव धार्मिक रूप से रहता है। बहुत सारे व्रत और त्यौहार पर्यावरण से जुड़े हुए रहते हैं। इसलिए सनातन काल से भारत में पर्यावरण की चिंता रही है। जैविक विविधता ने भी भारत के सनातन काल को समृद्ध किया। पर्यावरण संरक्षण को उस समय में नैतिक कर्तव्य माना गया है। बाद में जब मुगलों ने भारत में शासन किया और हिंदुओं का धर्मांतरण किया तो बहुत सारी परंपराएं भी खंडित होने लगी। सनातन काल में जिस गौ माता को पूजा जाता था मुस्लिम उस गौ माता को खाने लगे। मुस्लिम शासन काल भारत के पतन और विखंडन का समय था। उनके बाद जब इस देश में अंग्रेज आ गए तो उनकी निगाह में भारतीय अपरिपक्व और मूर्ख रहे इन दोनों के समय में, मुगलों ने और अंग्रेजों न भारत को दोनों हाथों से लूटकर खाली कर दिया। जो भारतीय अर्थव्यवस्था कभी विश्व की अर्थव्यवस्था का 33 प्रतिशत हिस्सा थी वह बहुत नीचे जा चुकी थी। पर्यावरण बिखरने लगा। नालंदा जैसे विश्वविद्यालय को नुकसान पहुंचाया गया। उसकी लाइब्रेरी को जला दिया गया। इस सब के पीछे भारत को ज्ञान के स्तर पर समाप्त करने की साजिश काम कर रही थी। मुस्लिम शासक हिंदुओं के धर्मांतरण पर, हिंदुओं को मारने पर और उनकी संपत्ति हड़पने पर काम कर रहे थे। ऐसा कहा जाता है कि औरंगजेब ब्राह्मणों को मारकर रोज सवा मन जनेऊ जलाता था। मंदिरों को नष्ट कर उन पर मस्जिदें बना दी गई। दक्षिण ने अपने आपको इस मुस्लिम आक्रमण से बहुत बचाया और इसीलिए भारत के दक्षिण भाग में आज भी समृद्ध मंदिर हैं,जो उस कालखंड के गौरव की प्रस्तुति के रूप में हमारे सामने खड़े हुए हैं। इसी कालखंड में भारत का भक्ति काल जरूर समृद्ध हुआ और उसने भारत के निवासियों को मानसिक ताकत प्रदान की। तुलसीदास की भक्ति के सामने अकबर जैसा आदमी डर गया और झुक गया।भारत की आजादी की लड़ाई तो सफलतापूर्वक लड़ी गई परंतु एक दुष्परिणाम भारत विभाजन के रूप में भी सामने आया,जिसमे लाखों हिंदुओं का नरसंहार हुआ। आजादी के 70 वर्ष में भारत की वह आर्थिक उन्नति नहीं हो पाई जैसी कि अपेक्षा की गई थी। वर्ष 2014 में केंद्र में एक मजबूत सरकार ने शासन को संभाला। कठोर आर्थिक निर्णय लिए। जनता का भी उन्हें साथ मिला तथा लगभग 10 वर्ष के कार्यकाल में भारत की अर्थव्यवस्था विश्व की पांचवी सबसे बड़ी अर्थव्यवस्था के रूप में स्थापित हो गई। वर्तमान सरकार के समक्ष बहुत बड़ी बड़ी चुनौतियां हैं और आज भारत, बहुत सी विदेशी ताकतों एवं उनके षड्यंत्रों के साथ जूझ रहा है। लेकिन ऐसा प्रतीत होता है कि जो संकल्प लेकर भारतीय परम्पराओं के अनुरूप सरकार काम कर रही है, उसमें भारत की अर्थव्यवस्था शीघ्र ही विश्व की तीसरी सबसे बड़ी अर्थव्यवस्था बन जाएगी। यह इस अर्थव्यवस्था की ताकत है कि कोरोना खंडकाल में भारत ने अपने 80 करोड़ गरीब लोगों को निशुल्क अन्न उपलब्ध कराया तथा कोरोना की वैक्सीन भी समस्त नागरिकों को निशुल्क उपलब्ध कराई गई। भारत अब न सिर्फ सड़क निर्माण के क्षेत्र में बड़ा काम कर रहा है, अपितु वैकल्पिक ऊर्जा के क्षेत्र में भी भारत निरंतर आगे बढ़ता जा रहा है। साफ सफाई, गरीबों के लिए मकान, गरीबों के लिए शौचालय जैसे छोटे-छोटे विषय भी सरकार की प्राथमिकता में हैं। सरकार किसानों का ध्यान रख रही है, किसानों को समृद्ध बना रही है।

पीएम की रुस और आस्ट्रिया की यात्रा से भारत की नई उड़ान

- ललित गर्ग

प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी की रूस और ऑस्ट्रिया की यात्रा के निष्कर्षों के साथ-साथ इसके वैश्विक निहितार्थ भी तलाशे जा रहे हैं। इन दोनों देशों की राजकीय यात्रा अनेक दृष्टियों से नई उम्मीदों को पंख लगाने के साथ भारत को शक्तिशाली बनाने वाली होगी। दोनों देशों की यात्रा के दौरान हुए विभिन्न समझौते भारत की तकनीकी एवं सामरिक जरूरतों को पूरा करने में अहम कदम साबित होंगे। सैन्य उत्पाद, व्यापार व उद्योग के साथ-साथ प्रौद्योगिकी के क्षेत्र में रूस और ऑस्ट्रिया के साथ द्विपक्षीय सहयोग ने नई उम्मीदें जगाई हैं। इन यात्राओं के दौरान प्रधानमंत्री ने जो प्रयास किए वे मेक इन इंडिया, आत्मनिर्भरता के प्रयास, नये भारत-सशक्त भारत एवं सतत विकास की प्राप्ति में सहायक सिद्ध होंगे। निश्चित ही प्रधानमंत्री मोदी के प्रति इन दोनों देशों में जो सम्मानभावना देखने को मिली, उससे यही कहा जा सकता है कि मोदी विश्व-नेता के रूप में स्वतंत्र पहचान एवं प्रतिष्ठा प्राप्त कर रहे हैं, जो भारत के लिये शुभ है।

निश्चित तौर पर वैश्विक राजनीति में अपनी चमक के साथ आगे बढ़ते भारत के लिये रूस की यात्रा कई मायनों में बहुत उपयोगी एवं दूरगामी रही। इस यात्रा के दौरान भारत और रूस के बीच हुई 22वीं द्विपक्षीय बैठक में हुए नए समझौते काफी अहम हैं। रूस के युद्ध में फंसे होने के कारण रक्षा जरूरतों से संबंधित आपूर्ति में बाधा होना हमारे लिए चिंता की बात थी लेकिन मेक इन इंडिया के तहत भारत में ही रक्षा उपकरणों के स्पेयर पार्ट्स का प्लांट लगाने पर सहमति जताकर पुतिन ने बड़ी चिंता का समाधान कर दिया है। दोनों देशों के बीच का व्यापार 2030 तक 65 अरब डॉलर से बढ़ाकर 100 अरब डॉलर तक करने पर भी सहमति बनी है। यह भारत-रूस के विशेष रिश्ते को और मजबूत करने वाले होंगे। भारत-रूस की दोस्ती की गर्माहट से चीन एवं पाकिस्तान की बौखलाहट भी देखने को मिली है। यूक्रेन और गाजा में युद्धों की पृष्ठभूमि के बीच प्रधानमंत्री मोदी की रूस और ऑस्ट्रिया की यात्रा पर दुनिया की नजरे लगी रही। एक ध्रुवीय विश्व व्यवस्था बनाए रखने की कोशिश कर रहे अमरीका और बहुध्रुवीय विश्व व्यवस्था में अपना हित देख रहे रूस के बीच भारत की स्थिति एवं उसकी बढ़ती ताकत का भी विश्लेषण किया जा रहा है। मास्को में प्रधानमंत्री मोदी और रूसी राष्ट्रपति व्लादिमीर पुतिन के गले मिलने पर यूक्रेन की नाराजगी के बावजूद अमरीका की सधी प्रतिक्रिया सामने आयी कि इससे उसके भारत से रिश्तों पर कोई असर नहीं होगा। निश्चित ही इससे यह साफ हो जाता है कि दुनिया अब एक या दो ध्रुवीय नहीं रही। अमेरीका यह जान रहा है कि चीन के तानाशाही भरे रवैये से निपटने के लिए भारत का साथ आवश्यक है। वास्तव में इस आवश्यकता ने भी अमेरीका में भारत की अहमियत बढ़ाने का काम किया है। यह अहमियत यही बता रही है कि अब भारत का समय आ गया है। वास्तव में आज अमेरीका ही नहीं, विश्व का हर प्रमुख देश भारत को अपने साथ रखना आवश्यक समझ रहा है। कहना न होगा कि वैश्विक मंच पर योग का विषय हो, या अहिंसा का या फिर आतंकवाद से निपटने का, जलवायु परिवर्तन का मसला हो या फिर जी-20 देशों की अध्यक्षता की बात, भारत, दुनिया को नई दिशा दे रहा है, नई उम्मीदें जगा रहा है। एक नई ताकत एवं सशक्त अर्थ-व्यवस्था के साथ एक नया ध्रुव बनकर उभर रहा भारत समूची दुनिया की नजरों का ताज बना हुआ है। भारत अब बिना किसी दबाव के किसी भी अन्य ताकतवर देश की नाराजगी मोल लेने का हौसला रखता है। शीतयुद्ध के दौर में दो ध्रुवीय विश्व व्यवस्था के बाद एक ध्रुवीय व्यवस्था का अनुभव दुनिया को मिल चुका है। अब बहुध्रुवीय विश्व व्यवस्था में ही संभावनाएं देखी जा रही हैं। ग्लोबल साउथ की आवाज बन भारत वैश्विक भूमिका को खुलकर प्रदर्शित भी कर रहा है। वैसे भी भारत एक बड़े देश के पाले में कभी नहीं रहा।

Preetnama
प्रीतनामा
खरा सच
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 263
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

डिप्रेशन का आयुर्वेदिक इलाज अधिक कारगर

आयुर्वेदा के अनुसार रोग के स्थान दो होते हैं शरीर और मन। मन यदि दुखी होता हैं तो उसका प्रभाव मन पर पड़ता हैं और यदि शरीर दुखी होता हैं तो उसका प्रभाव मन पर पड़ता हैं। आयुर्वेद में स्वास्थ्य की परिभाषा बहुत विशद बताई गयी हैं –––

समदोष: समाग्नि समधातु मल:क्रिया: !
प्रसन्नात्मेन्द्रिय मन: स्वस्थ्य इत्यभिदीयते!!

इसका आशय यह हैं की शरीर की दोष, धातु और मल की क्रियाएं सामान अवस्था में हो और इसके अलावा उनकी आत्मा, मन और इन्द्रियां भी प्रसन्न हो तो उसे स्वस्थ्य कहते हैं। विश्व मेंअवसाद के रोगी 350 मिलियन हैं, उसका कारण हम भौतिक सामाजिक आर्थिक धरातल पर जीकर उनमे सुख मानते हैं। जिसके कारण बहुत लोग अपनी इच्छा या चाहत पूरी न करने के कारण निराशा, हताशा में आ जाते हैं या नकारात्मक भावना से ग्रसित हो जाते हैं। अवसाद उदासी दुखी, शोक के कारण होता हैं। सामान्यत: अवसाद का कारण –ऋतू परिवर्तन, स्मोकिंग, थाइरोइड, कम संतोष जनक नींद न आना, सोशल मीडिया के कारण, अधिक टी वी का देखना, ध्वनि प्रदुषण के कारण, अपनी इच्छा की पूर्ती का न होना, संतुलित और ओमेगा 3 का भोजन न करना और पारिवारिक सम्बन्ध में तनाव जैसे कारण होते हैं। ऐसे रोगी के चिन्ह भी अलग दिखाई देने लगते हैं। जैसे हमेशा दुखी रहना, निराशावादी और जीवन के प्रति निराश, अपने प्रति घृणा का भाव रखना और अंतरमुखी होना, किसी भी काम में मन नहीं लगना, उत्तेजना और एकान्तता पसंद करती करती हैं, चिंताग्रस्त रहना, अनिद्रा या अनियमित निद्रा, भूख कम लगना और अनियमित जीवन शैली, आत्महत्या के प्रति झुकाव और लापरवाह स्वभाव का होना। अवसाद के रोगी में लक्षण हमेशा दुखी रहना और भाव होना, दैनिक कामों में और सामाजिकता की रूचि का अभाव,आत्म आलोचना करना, उत्तेजना और कमजोरी का अहसास होना। हमेशा अपने कष्टों के प्रति जागरूक होना, कम खाना खाना या अधिक खाना अनिद्रा या समय पर निद्रा न आना, और चिकित्सा के प्रति लापरवाह।

डिप्रेशन या अवसाद को मूड डिसऑर्डर के रूप में वर्गीकृत किया जाता है। इसे किसी व्यक्ति की रोजमर्रा की गतिविधियों में हस्तक्षेप करने वाली उदासी, हानि या क्रोध की भावनाओं के रूप में वर्णित किया जा सकता है।

वैसे लोग विभिन्न तरीकों से डिप्रेशन का अनुभव करते हैं। डिप्रेशन आपके दैनिक काम में हस्तक्षेप कर सकता है, जिसके परिणाम स्वरूप आपकी उत्पादकता कम हो सकती है। यह संबंधों और कुछ पुरानी/जीर्ण स्वास्थ्य स्थितियों को भी प्रभावित कर सकता है।

अश्वगंधा(विंटर चेरी)

प्राचीनकाल से ही अश्वगंधा हमारे लाइफ में महत्वपूर्ण भूमिका निभा रहा है। यह औषधीय में उपयोग किया जाने वाला एक प्रकार का जड़ी बुटी है। माना जाता है कि अश्वंगनाधा में मौजूद स्टेरॉयड लैक्टोन, सैपोनिन्स, एल्कालोइड और फेनोलॉइड जैसे सक्रिय यौगिकों की उपस्थिति के कारण तनाव और चिंता से छुटकारा पाने में सहायता करता है। यह हमें एंटीडिप्रेसेंट, एंटी–इंफ्लेमेटरी और एंटी–एंजाइटी जैसे गुण प्रदान करता है। ये गुण भावनात्मक और शारीरिक थकान के कारण तनाव को कम करने में मदद करते हैं। यह निरंतर मूड स्विंग्स को भी संतुलित करता है और मानसिक सतर्कता, ध्यान और एकाग्रता को बढ़ाता है। यह सामान्य शारीरिक कार्य को बहाल करने में मदद करता है। अश्वंगंध को पाउडर या फिर तरल पदार्थ के रूप में खा सकते हैं।

ब्राह्मी(बोपिना मोंनिएरी)

ब्राह्मी एक प्रकार की औषधि है जिसका हर भाग हमारे स्वास्थ्य के लिए लाभदायक है। ब्राह्मी एक छोटा सा बारहमासी जड़ी बूटी है जो तनाव को ठीक करने में मदद करता है। आयुर्वेद में ब्राह्मी का बहुत ही महत्व है। ब्राह्मी एक अनुकूलन के रूप में कार्य करता है, जिसका अर्थ यह है कि यह शरीर को नई या तनावपूर्ण परिस्थितियों में अनुकूलित करने में मदद करता है। माना जाता है कि, यह मस्तिष्क में सेरोटोनिन के स्तर को बढ़ाने के लिए माना जाता है जो मन को शांत रखने में मदद करता है और चिंता और घबराहट से राहत देता है।

हर्निया: सामान्य रुप से खतरनाक भी हो सकता है

हर्निया एक बहुत ही सामान्य रोग हैं। यह समस्या स्त्री या पुरुष, किसी को भी हो सकती है। जब इंसान के पेट की मसल कमजोर हो जाती है या कोई डिफेक्ट पैदा हो जाता है तब हर्निया की समस्या होती है।

हर्निया में मनुष्य की पेट की मांसपेशिया कमजोर हो जाती हैं और उनके अंदर से आंतें या कोई कंटेंट बाहर आने लगता है और लेट जाने पर वापस चला जाता है, बहुत बार हर्निया में खड़े होने में, खांसने में या कोई अन्य कार्य करने में परेशानी होने लगती है और लेट जाने पर इससे आराम मिलता है।

हर्निया क्या होता है?

हर्निया की समस्या तब उत्पन्न होती है जब पेट में से कोई अंग या मांसपेशी या ऊतक किसी छेद की सहायता से बाहर आने लगता है। उदाहरण के लिए, बहुत बार आंत, पेट की कमजोर दीवार में छेद करके बाहर आ जाती हैं। पेट में हर्निया होना सबसे आम हैं, लेकिन यह जाँघ के ऊपरी हिस्से, बीच पेट में और ग्रोइन क्षेत्रों (पेट और जाँघ के बीच का भाग) में भी हो सकता है। इसके लक्षण आमतौर पर दिखाई नहीं देते हैं पर कभी कभी तीव्रता से दर्द होना हर्निया में काफी सामान्य होता है और इसी से हम पहचान सकते हैं कि हमे हर्निया की समस्या है। आमतौर पर हर्निया जानलेवा नहीं होता है, लेकिन यह अपने आप सही नहीं होता है। कभी–कभी हर्निया से होने वाली खतरनाक जटिलताओं को रोकने के लिए या समाप्त करने के लिए सर्जरी की आवश्यकता हो सकती है।

हर्निया के कारण–हर्निया मांसपेशियों की कमजोरी और तनाव के संयोग के कारण होते हैं। इसके कारण के आधार पर, हर्निया तेजी से या लंबे समय तक के लिए विकसित हो सकती है।

गर्भ में पेट की दीवार ठीक से बंद होने में विफलता, जो एक जन्मजात दोष है **आयु–पुरानी खांसी चोट या सर्जरी से नुकसान**

कुछ ऐसे कारक भी हैं जो आपके शरीर पर दबाब डालते हैं और हर्निया का कारण बन सकते हैं, खासकर यदि आपकी मांसपेशियों कमजोर हैं, तो इसमें शामिल हैं- गर्भवती होने से, जो आपके पेट पर दबाव पड़ता है कब्ज या कॉन्स्टिपेशन होने पर, आपके बोवेल मूवमेंट के समय तनाव बढ़ जाता है भारी वजन उठाने से पेट में मुक्त द्रव होने से अचानक वजन बढ़ जाने से

किसी अंग की सर्जरी के कारण लगातार खांसी या छींकने की समस्या के कारण, सिस्टिक फाइब्रोसिस, बढ़ा हुआ प्रोस्टेट, पेशाब करने के लिए तनाव लगाना, भारी वस्तुओं को उठाना, पेरिटोनियल डायलिसिस

खराब पोषण, धूम्रपान, शारीरिक थकावट, अपरिचित टेस्टिकल्स

हर्निया के प्रकार–हर्निया स्त्री और पुरुष दोनों में ही अलग अलग प्रकार का होता है। उसके आधार पर भी इसे वर्गीकृत किया गया है । हर्निया को इसके किसी अंग से निकलने के आधार पर भी बाँटा गया है

वेक्षण हर्निया (इंग्वाइनल हर्निया) नाभि हर्निया (अम्बिलाइकल)

जघनास्थिक हर्निया (फीमोरल हर्निया) इंसिज़नल हर्निया

वेक्षण हर्निया (इंग्वाइनल) इंग्वाइनल हर्निया, हर्निया का सबसे आम प्रकार है। ब्रिटिश हर्निया सेंटर के अनुसार, हर्निया के सभी प्रकारों में कुल 70 प्रतिशत मामलों में इस प्रकार का हर्निया पाया जाता है। ये हर्निया तब होती हैं जब आंत पेट में किसी कमजोर जगह या पेट की निचली दीवार को फाड़कर बाहर निकल आ जाती है, अक्सर इंग्वाइनल केनाल में यह होता है। इंग्वाइनल केनाल हमारे ग्रोइन में पाया जाता है। इस तरह का हर्निया महिलाओं की तुलना में पुरुषों में होना अधिक आम है। ऐसा इसलिए है क्योंकि जन्म के कुछ ही समय बाद मनुष्य के अंडकोष इंग्वाइनल केनाल से बाहर निकलते हैं, और केनाल को लगभग पूरी तरह से बंद करना होता है। कभी–कभी, केनाल ठीक से बंद नहीं होता है और हर्निया होने के लिए एक कमजोर क्षेत्र बन जाता है।

जघनास्थिक हर्निया ––फीमोरल–इस तरह का हर्निया कुल मामलों में केवल 20त्न लोगों को ही होता है, जो पुरुषों की तुलना में महिलाओं को अधिक होता है।यह हर्निया का काफी असमान्य प्रकार होता है। यह कभी कभी जाँघों या ग्रोइन के भीतरी ऊपरी हिस्से में दिखाई देता है। जब आप लेट जाते हैं तो यह उभर वापस चला जाता है, परन्तु खांसी आने पर और किसी तरह के दर्द के कारण यह वापस आ सकता है।

इंसिज़नल हर्निया–पेट की सर्जरी होने के बाद इस तरह का हर्निया हो सकता है। आपकी आंतें चीरे के निशान या आसपास के, कमजोर ऊतक के माध्यम से बाहर निकल की और आ सकती हैं।

हर्निया के लक्षण––हर्निया एक दर्द रहित छोटा सा उभार जैसे होता है जो कोई समस्या जैसा नहीं लगता और उसे तत्काल चिकित्सा ध्यान देने की आवश्यकता भी नहीं होती है। हालांकि, हर्निया कभी कभी असुविधा और दर्द का कारण भी हो सकता है, जिसमें खड़े होने, तनाव के कारण, या भारी वस्तुओं को उठाने के दौरान अक्सर लक्षण के रूप में दर्द हो जाता है। ज्यादातर लोग जो इस प्रकार के उभार या उभार में वृद्धि देखते हैं.

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 263
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

The Divine Roar :Narasimha Avatar of Lord Vishnu

The†**story of Narasimha**†and Lord Vishnu centersaround the divine incarnations and the battle against the demon king Hiranyakashipu. According to Indian mythology, the gatekeepers of Vaikuntha, Jaya and Vijaya, angered the four Kumaras by preventing them from meeting Lord Vishnu. As a result, the gatekeepers were cursed to be born as mortals on Earth.

Believed to have been the fourth avatar taken by Lord Vishnu, the avatar of Narasimha is believed to have been one of his most ferocious ones.With the body of a human and the head of a beast, a lion, the Narasimha avatar is portrayed in a visceral and terrifying way.This avatar of Lord Vishnu was majorly denoted to protect his devotee, young prince Prahaladha, from his demon father, Hiranyakashipu.

The Legend of Hiranyakashipuís Rise to Power

During the age of Satya Yuga, it is said that the Sage Kashyap and his wife Diti had two sons named Hiranyaksha and Hiranyakashipu. The brothers were known for their destructive nature, carrying the will to create chaos anyplace they go. They spared no one, troubling both humans and devas.†Hiranyaksha fought against Lord Varaha, an incarnation of Lord Vishnu, for a thousand years. Varaha defeated Hiranyaksha and restored balance to the Earth.Hiranyakashipu wanted to rule over the three worlds: heaven, earth, and the underworld. And he knew just the way to attain it.He mercilessly killed anyone who refused to worship him and the devotees of Lord Vishnu. Hiranyakashipu began his journey by delving into a deep penance. Ones that vyed the ones undertaken by great saints and sages. Lord Indra, the king of heaven, who realized the demon kingís absence seized the opportunity to attack Hiranyakashipuís kingdom with full force and took hostage of Hiranyakashipuís pregnant wife Kayadhu. His plan to take Kayadhu as a prisoner, however, was interrupted by Naradha Muni who took her to his ashram as she had nowhere to go. During her stay there, Kayadhu listens to stories of Lord Vishnu and developed a sense of attachment for him. Later, she delivers her son Prahlada at the ashram, who turned into Lord Vishnuís loyal devotee.

True to his devotion, it is said that he meditated for so long that plants grew on him. Owing to his relentless devotion, Lord Brahma appears in front of him.The Creator of the Universe grants him a boon, and Hiranyakashipu, seizing this opportunity, asks to be made immortal. However, Lord Brahma refuses, saying that itís one boon no one can grant him. Therefore, Hiranyakashipu asks for a boon that grants him near invincibility where he asks to not be killed by a man or a beast, neither in the day or the night nor inside or outside, and that no weapon could harm him. He wishes to Lord Brahma ìëO Brahma, let not death come to me either by man or beast, nor devil, nor god shall cause my death by day or by night with steel or stone or wood, indoors or outdoors, or earth or in sky.î

With his newfound strength, Hiranyakashipu unleashed a reign of terror, forcing everyone to worship only him as a god, ruthlessly suppressing any reverence for other deities.His cruelty and tyranny spared no one who dared to defy his will.Hiranyakashipu got enraged upon returning to his destroyed kingdom. To seek revenge, he single-handedly defeated Lord Indra and conquered his kingdom. Later, he brought his wife and son to his kingdom.

Dr Dimpy Gupta
BDS, MBA (Symbiosis Pune)
General Manager Operations
Curasia Hospital

<u>Prahlada - Devotion Personified</u>

The story of young Prahaladha and his utter devotion to Lord Vishnu is a story all of us must know.Born to the demon king Hiranyakashipu, who, upon attaining a boon of invincibility from Lord Brahma, sought to be worshipped as a god.He was an ardent hater of Lord Vishnu and, in his terror, forbade anyone from praying to Lord Vishnu.However, ironically, from a very young age, Prahlada, Hiranyakashipuís son, displayed a deep and sincere love for Lord Vishnu.

While the other children played, he meditated and chanted Lord Vishnuís name. Prahlada devotion was a constant presence around him, making Hiranyakashipu increasingly mad. He was determined to turn Prahaladha from his faith in Lord Vishnu.Hiranyakashipu tried various means to put an end to Prahladaís devotion, from poisonous snakes to throwing him off cliffs, but nothing could shake the young boyís faith. And this is especially cruel since young Prahaladha was a little boy with an ardent devotion to Lord Vishnu.Hiranyakashipu sought the assistance of his demoness sister, Holika, to kill Prahlada. However, Holika perished in the fire while Prahlada emerged unscathed. This event gave rise to the celebration of HolikaDahan, observed the day before Holi.Prahlada continued to pray to Lord Vishnu with all his heart. His devotion touched the heavens, and Lord Vishnu himself came down to his rescue. However, due to the boon that Hiranyakashipu had, Lord Vishnu emerged as Narasimha, a half-man, half-lion, and defeated Hiranyakashipu, putting an end to his tyrannical rule.

Hiranyakashipuís Boon and Its Limitations

As a result of his penance, Lord Brahma appears before Hiranyakashipu to grant him a boon. Hiranyakashipu aspired to wield dominion over the three worlds - heaven, earth, and the underworld.His journey to power began with relentless devotion, which caught the attention of Lord Brahma, the universeís creator. In response to his devotion, Brahma granted him a potent boon, making him nearly invincible. However, Hiranyakashipuís arrogance led him to demand immortality, a wish Brahma refused. With his newfound strength, Hiranyakashipu unleashed a reign of terror, forcing everyone to worship only him as a god, ruthlessly suppressing any reverence for other deities.His cruelty and tyranny spared no one who dared to defy his will.

This powerful boon from one of the powerful deities, Lord Brahma, the creator of the universe, seemed like a ticket to invincibility, however, this boon had a critical loophole.Lord Brahma granted him the wish for immortality but with specific conditions. Hiranyakashipu could not be killed during the day or night, indoors or outdoors, by man or beast, using any weapon, and not on land, water, or in the air.This made him seemingly indestructible, as there was no circumstance that met all these conditions at once.Yet, this was what left him vulnerable.

When Lord Vishnu took the form of Narasimha, a half-man, half-lion, he emerged at twilight (neither day nor night), placed Hiranyakashipu on his lap (neither land nor air), and using his claws (neither man nor beast), he defeated the demon king.Even after the demonís demise, Narasimha remained furious, and attempts by Lord Brahma, Lord Shiva, and Goddess Lakshmi to pacify him failed. Finally, Prahlada approached Narasimha and touched his feet, calming him down.

Pleased with Prahladaís devotion, Narasimha made him the king and instructed him to rule with righteousness and devotion. Prahlada humbly requested to be free from desires, and Narasimha granted his wish.

Significance and Impact of the Narasimha Avatar

More than the belief that truth always triumphs, as a child, what stood out the most to me about the story is that God is always just and powerful and heeding. Despite the penance that Hiranyakashipu undertook and receiving a boon that is supposed to make him as good as immortal, he ultimately faces his downfall.Lord Vishnuís Narasimha avatar proves this and that he would always protect dharma and appear before those in need.

The story starts with Hiranyakashipu attaining power and wielding it to make all three worlds under his control and worship him.However, as fate would have it, the one person he could not get echoing his wishes was his only son, who remained a devotee of Lord Vishnu.ThoughHiranyakashipu increasingly turns to violent means of getting his son to turn and later almost kills him, Hiranyakashipu fails.

In an attempt to end Prahladaís devotion, Hiranyakashipu challenged him to show where his god resided.To this, Prahlada calmly pointed to a pillar, indicating that Vishnu was everywhere.Enraged, Hiranyakashipu strikes the pillar with his mace, and out emerged Narasimha, with a lionís head and a human body.Narasimha grabbed Hiranyakashipu and carried him to the threshold, which was neither indoors nor outdoors, and placed him on his lap, which wasnít land, water, or air. As twilight approached, a time that met neither day nor night, Narasimhaís sharp claws, which were neither man nor beast, tore apart Hiranyakashipu.

In his final moments, Hiranyakashipu realized that Lord Vishnuís avatar managed to kill him without breaking any of the demands of his boon. Narasimhaís wrathful form upheld dharma and protected Prahlada, emphasizing the idea that when evil threatens, the divine will always find a way to restore balance and protect those who have faith.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

Energized IOC.USA expanding its outreach - Appoints new Secretary, after establishing two new Chapters

New York. At an animated gathering of over seventy Congress Party leaders and supporters, in East Brunswick, New Jersey, Mr. Jaswinder Singh Kangwas appointed as a Secretary of the Indian Overseas Congress, USA. He is assigned to cover the adjoining states to recruit members.

Upon handing him his letter of appointment President Mohinder Singh Gilzian congratulated Mr. Jaswinder Singh Kang, a prominent member of the Indian community and extended him his best wishes. In his speech, President Mohinder Singh Gilzianwelcomed the audience and explained how rapidly Shri Rahul Gandhi ji has become a favorite candidate of millions upon million people and now stands head and shoulder above all the leaders who poses a big threat to Prime Minister Modi. He encouraged everyone to stand united and work hard and prepare for the good days ahead in India under the Congress Party.

Secretary General Harbachan Singh explained that the Congress Party does not merely criticize Modi ji and his government for broken promises and innumerous failures, but also the Congress Party has a solid plan - its comprehensive manifesto - a development strategy based upon its long history of experience and professional literacy. It addresses all areas of essential needs and aspirations of the people requiring attention, priority national development and making India a great sovereign country once again. Sri Rahul Gandhi has the best pulse of the people gathered from the two gigantic "Yatras" that he undertook and today stands tall as the boldest and the most dynamic leader in India. Vice President John Joseph thanked the people for their interest in joining the party and encouraged each person to recruit more members and establish teams to work in unison. Vice President Baldev Singh Randhawa in his speech noted that Jaswinder Singh Kang brings new ideas and vision which will enrich IOC USA and lend his shoulder to uplift its role in Indian politics. He welcomed Mr. Kang it in the Organization.New Jersey Chapter President Peter Kothari felicitated Mr. Kang ji and spoke at length and traced the glory of the Congress Party and explained the need for unity, hard-work, consistency and the need to work in harmonywith the guidelines of the Party and following the law - a recipe for success. Several other leaders includingGurjinder Singh, Jagpal Singh, Nirmal Singh, Mukesh Maidh, BalharSindhar, Mahesh Patel, and Ms.Pamposh Shaikh also addressed the gathering. They manifested their commitment to work as a team and dedicate the requisite support and resources such as time, social media involvement, and physical presence back home during the elections time. They acknowledged the recent successes of the INDIA alliance which has sharply motivated and regenerated their enthusiasm, resolve and trust. Jaswinder Singh thanked Mohinder Singh Gilzianji and Harbachan Singh ji and other IOC.USA leaders present and appreciated the guests for their energy and commitment to work tirelessly to strengthen the Party.

The Divine Roar :Narasimha Avatar of Lord Vishnu

Narasimha Iconography, Worship and Teachings

Narasimha is a unique incarnation of Lord Vishnu with a lionís head and human body and is often depicted with a fearsome appearance in Hindu scriptures.

Methods of Worshiping Narasimha for Courage and Strength

Like several other deities, Narasimha avatar of Lord Vishnu is worshipped by chanting prayers and performing rituals.This avatar in particular is prayed to for strength and courage. He is also worshipped when one wants to overcome their fear and hardship.

Celebration of NarasimhaJayanti

The day when Narasimha came down to Earth, is celebrated as NarasimhaJayanti. It falls on the 14th day of the bright half of the lunar month, typically in May.

Lessons on Devotion, Faith in Godís Grace, Good vs. Evil

The battle between good versus evil has been eternal. And it is always truth that wins eventually.The avatar of Narasimha was taken to rid the world of evil and bring peace and happiness once again. It shows us that the Gods are always watching and would help us when in need.

Relevance of Narasimhaís Teachings in Modern Times

In todayís world, we often have to deal with difficult problems and make choices about whatís right and wrong.Narasimhaís story can help us with that. It shows us that even when things are really tough, we can be brave and keep moving forward by believing in something bigger than ourselves. Narasimha also reminds us that doing the right thing is important, and that good can always win over bad.So, if you ever need strength or hope, Narasimhaís teachings can give you a helping hand and show you the way to a better future.

Conclusion

The chaos caused by Hiranyakashipu and the torture he put his son through could not go on any longer.The troubled gods sought the help of Lord Vishnu to put an end to this monstrosity. They wanted the worlds at peace.Lord Vishnu as the Preserver of the Universe would not send his devotees away. And true to his nature as the Preserver of the Universe, Lord Vishnu took the form of Narasimha, shown as a half beast and half man in order to save Prahaladha and the three worlds. This avatar of Lord Vishnu is considered as one of his several interludes to uphold dharma, and make the good win over the bad.

It is also highly symbolic. When Hiranyakashipu breaks the pillar asking if God is residing in it, Narasimha emerges proving that God is indeed omnipresent, always watching over us. This story tells us to do whatís right, even when things are tough. It reminds us to trust in something greater when life gets really hard, and it gives us hope that good can win over bad.

So, Narasimhaís story is like a guiding star for many people. It gives them faith and strength as they go through lifeís ups and downs. Itís a story that never gets old and keeps inspiring us to be brave and stay hopeful

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

How India is redefining the landscape of international education

India is making significant strides in redefining the landscape of international education through several initiatives and developments. Here are some key ways in which this transformation is taking place:

By 2025, more than 2 million Indian students are expected to study overseas, making India the second-largest source of international students globally. This trend isn't confined to Indian students hoping to study abroad at foreign colleges; it also includes those looking to study at the overseas campuses of Indian educational institutions.

On the one hand, legacy engineering and medical schools with decades of history are setting up international branches.

On the other hand, we're seeing new-age business and management schools establishing footholds in leading global business hubs such as Dubai, London, Singapore, and Sydney, offering revolutionary new ways to gain international exposure. Several key factors have driven this expansion.

1. Trusted brands

Indian students are increasingly drawn to studying abroad with brands they know and trust. By establishing campuses overseas, Indian institutions offer a golden opportunity to gain international exposure and experience the benefits of living abroad while remaining within the fold of a trusted Indian educational system. This eases the transition for young students venturing abroad for the first time, providing a support system that understands their cultural and educational needs.

2. Spotlighting Indian talent and bridging global skill gaps

Indian education, especially in STEM and management fields, is renowned for producing highly skilled graduates. Consider the leaders of some of the world's leading technology and business companies. Google, Microsoft, IBM, Adobe and many others have Indian or Indian-origin CEOs. The success of Indian CEOs leading these global powerhouses underscores a compelling demand for Indian-style education worldwide. By setting up campuses abroad, Indian institutions can leverage this success to mould future global business and technology leaders. International students gain a golden opportunity to tap into the same educational excellence that has shaped some of the brightest minds in today's tech and business landscapes.

3. Global experience with Indian recognition

Vijay GarG Retired Principal Educational columnist malout

For students planning to return to India, degrees offered by international campuses of Indian institutions hold significant value in the Indian job market. Students gain a globally recognised degree while acquiring invaluable international exposure. Employers appreciate the unique skill set these graduates possess, a solid foundation in Indian educational standards coupled with a global perspective. This makes them highly sought after, especially in multinational corporations and industries with a global outlook.

4. Razor-sharp focus on career outcomes

Unlike many Western universities that emphasise broad-based learning, Indian schools maintain a razor-sharp focus on employability. This job-centric approach is deeply embedded in the DNA of Indian higher education, reflecting the country's competitive job market and the aspirations of its youth population.

As Indian universities expand globally, they're exporting this career-oriented model. Whether it's a specialised MBA program or a tech-focused course, Indian institutions design their offerings with a clear eye on industry needs and job market trends. This focused approach is particularly appealing in an era where students and parents are increasingly concerned about return on investment in education.

5. Cultural exchange and diversity

International campuses are hotbeds of cultural exchange. Indian students have the chance to interact with peers from diverse backgrounds, gaining invaluable experience they wouldn't otherwise get at home. They learn to work in multicultural teams and develop the skills that give them a competitive advantage as compared to their peers back home. Conversely, international students gain insights into Indian culture and business practices, which is increasingly valuable as India's global economic influence grows.

This cultural immersion goes beyond the classroom. Students engage in cross-cultural activities, celebrations, and projects, fostering a deep understanding and appreciation of different worldviews. This exposure is invaluable in developing global citizens who can navigate the complexities of an interconnected world with empathy and cultural intelligence.

6. Research collaborations and innovation

Overseas campuses enable Indian institutions to tap into global research resources, driving innovation and contributing to the advancement of knowledge on a global scale. These collaborations often lead to groundbreaking research initiatives that address global challenges.

By combining the strengths of Indian research methodologies with international resources and perspectives, these institutions are poised to make significant contributions across various fields. Furthermore, these collaborations often result in joint research publications, patents, and innovations that elevate the global standing of Indian academia. They also provide opportunities for faculty exchange programs, enriching the academic environment both in India and abroad.

As we move forward, the global expansion of Indian educational institutions is more than just a trend; it's a testament to the excellence and adaptability of Indian education. It underscores our ability to meet global educational needs while maintaining our core strengths.

Yet, this journey is not without its hurdles. Adapting to different regulatory environments, ensuring consistent quality across borders, and balancing local relevance with Indian values are ongoing challenges.

These require constant innovation and adaptation. Despite these challenges, the future is bright. As Indian institutions continue to expand their global footprint, they not only enhance their stature but also contribute significantly to India's soft power and global influence.

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

ਤੀਆਂ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਢੋਲਣਾ...

ਮੇਲੇ, ਤਿਉਹਾਰ ਤੇ ਉਤਸਵ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰਦੇ ਆਏ ਹਨ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਗਾਰਦੇ ਆਏ ਹਨ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਉਣ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਧਾਉਂਦੇ ਆਏ ਹਨ ਤੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਜੀਉਣ ਜੋਗਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਆਏ ਹਨ।ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨ ਵੰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਧੇ-ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਮਨੋਰੰਜਨ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਜਾ ਜੁੜਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਸਿਰਜਣਾ, ਉਤਸ਼ਾਹ, ਸ਼ਕਤੀ, ਉੱਦਮ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਉਮਾਹ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਤਿਉਹਾਰਾਂ, ਨਾਚਾਂ, ਗੀਤਾਂ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਵਾਲਾ ਅਜਿਹਾ ਭੂ-ਭਾਗ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਆਏ ਦਿਨ ਵਿਭਿੰਨ ਰੰਗ ਬਿਖੇਰਨ ਤੇ ਮਹਿਕਾਂ ਵੰਡਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਂਗਲੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਬਦਲ ਰਹੀ ਰੁੱਤ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਜਾਂ ਮੌਸਮ ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕਹਿਣ ਲਈ ਵੀ ਗਿੱਧੇ-ਭੰਗੜੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਗੀਤ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਉਣ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ-ਖੇੜੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਠ-ਹਾੜ ਦੀ ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਗਰਮੀ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਮੀਂਹ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਫੁਹਾਰ(ਤੇ ਬਹਾਰ ਵੀ) ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਤੀਆਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮੌਸਮੀ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਰਲ-ਮਿਲ ਮਨਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਚਾਨਣ ਪੱਖ ਦੀ ਤੀਜ (ਚਾਂਦਨੀ ਤੀਜ) ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤੀਜਾਂ ਜਾਂ ਤੀਆਂ ਕਹਿ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੀਆਂ ਮਾਝਾ, ਮਾਲਵਾ ਤੇ ਦੋਆਬੇ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹਰਮਨ-ਪਿਆਰਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਿਵੇਕਲੀ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਿੱਪਲਾਂ, ਬੋਹੜਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਘਣੀਆਂ ਛਾਵਾਂ ਹੇਠ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਹਿਰ, ਢਾਬ, ਸੂਏ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਛਾਂ-ਦਾਰ ਰੁੱਖਾਂ ਹੇਠ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਜੁੜੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਗਿੱਧੇ ਦੇ ਪਿੜ ਵਿੱਚ ਨੱਚ ਨੱਚ ਕੇ ਦੂਹਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:

ਆਉਂਦੀ ਕੁੜੀਏ, ਜਾਂਦੀ ਕੁੜੀਏ
ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿਚੋਂ ਝਾਵੇਂ
ਨੀ ਕਾਹਲੀ-ਕਾਹਲੀ ਪੈਰ ਪੁੱਟ ਲੈ
ਤੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਪਿੱਪਲ ਦੀ ਛਾਵੇਂ
ਨੀ ਕਾਹਲੀ-ਕਾਹਲੀ ਪੈਰ ਪੁੱਟ ਲੈ...
ਰਲ ਆਓ ਸਈਓ ਨੀਂ
ਸੱਭੇ ਤੀਆਂ ਖੇਡਣ ਜਾਈਏ
ਹੁਣ ਆ ਗਿਆ ਸਾਵਣ ਨੀਂ
ਪੀਂਘਾਂ ਪਿੱਪਲੀਂ ਜਾ ਕੇ ਪਾਈਏ
ਲੈ ਪੈਲਾਂ ਪਾਂਦੇ ਨੀਂ, ਬਾਗੀਂ ਮੋਰਾਂ ਸ਼ੋਰ ਮਚਾਇਆ
ਖਿੜ ਖਿੜ ਫੁੱਲਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ, ਮਾਹੀਆ ਯਾਦ ਕਰਾਇਆ।
ਮੈਂ ਅੱਥਰੂ ਡੋਲ੍ਹਾਂ ਨੀਂ, ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਾ ਲੈਂਦਾ ਮੇਰੀ।
ਮੈਂ ਰੋ-ਰੋ ਮਰ ਗਈ ਨੀਂ,
ਜਿੰਦੜੀ ਆਣ ਗ਼ਮਾਂ ਨੇ ਘੇਰੀ।
ਰਲ ਆਓ ਸਈਓ ਨੀਂ ।

ਤੀਆਂ ਨੂੰ @ਸਾਵੇ@ ਵੀ ਕਹਿ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਵੇ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ -ਹਰੇ-ਭਰੇ ਜਾਂ ਹਰਿਆਲੀ। @ਸਾਵੇ@ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜ ਤੇ ਸਰਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਤੀਆਂ ਨੂੰ @ਹਰਿਆਲੀ ਤੀਜ@ ਵੀ ਕਹਿ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਤੀਆਂ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲੋਂ ਸੁਖਾਲਾ ਬੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਿਆਰਾ ਵੀ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅਪਨਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਤੀਆਂ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਨਿਕਾਸ 'ਧੀਆਂ' ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ, ਨੂੰਹਾਂ, ਧੀਆਂ ਪਹਿਣ ਪੱਚਰ ਕੇ, ਹਾਰ-ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕਰ ਕੇ, ਬੜੇ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਤੀਆਂ ਦੇ ਪਿੜ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਿਨ ਢਲੇ ਤੀਆਂ ਦੇ ਪਿੜ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਜੁੜਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਹਿੰਦੀ ਰੰਗੇ ਹੱਥ ਗਿੱਧਾ ਪਾ-ਪਾ ਕੇ, ਨੱਚ-ਨੱਚ ਕੇ ਥੱਕਦੇ ਨਹੀਂ। ਨੱਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅੱਡੀ ਨਹੀਂ ਟਿਕਦੀ ਤੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੋਲ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਭਰਪੂਰ ਤੇ ਅਮੁੱਕ ਭੰਡਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੋਲੀਆਂ, ਲੋਕ ਗੀਤ, ਮਾਹੀਏ, ਟੱਪੇ, ਢੋਲੇ ਆਦਿ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸੁੱਕਦੇ। ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਸਹੁਰੇ ਗਈਆਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਨਵ-ਵਿਆਹੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਕੇ ਘਰ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਛੜੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ, ਭੈਣਾਂ, ਭਰਜਾਈਆਂ, ਚਾਚੀਆਂ, ਤਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਤੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ:

ਸਾਉਣ ਦਾ ਮਹੀਨਾ, ਤੀਜ ਦੀਆਂ ਤੀਆਂ ਜੀ
ਸਹੁਰਿਆਂ ਤੋਂ ਪੇਕਿਆਂ ਨੂੰ, ਆਈਆਂ ਧੀਆਂ ਜੀ
ਵਿਆਹੀਆਂ ਵਿਆਹੀਆਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਹੋ ਕੇ ਬਹਿ ਗਈਆਂ
ਕੁਆਰੀਆਂ ਕੁਆਰੀਆਂ ਨੱਚਣ, ਡਹਿ ਗਈਆਂ
ਮੁੱਦਤਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅੱਜ ਜੁੜੀਆਂ,
ਦੁੱਖ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸੁਣਾਉਣ ਕੁੜੀਆਂ।

ਇੱਕ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਜ ਵਿਆਹੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਉਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ਲੱਗਣਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਸੱਜ ਵਿਆਹੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਾਉਣ ਮਹੀਨਾ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਤੋਂ ਪੇਕੇ ਘਰ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਜੇਠ-ਹਾੜ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।ਹਾੜ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਮਹੀਨਾ ਸਾਉਣ ਮਹੀਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਵ-ਵਿਆਹੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਨਿਸਚੇ ਹੀ ਪੇਕੇ ਘਰ ਛੇਤੀ ਜਾਣ ਦੀ ਉਸਦੀ ਤਾਂਘ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ।ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਸੱਜ ਵਿਆਹੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਜੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਸਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ,ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੇਕਿਆਂ ਤੇ ਸਖੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਾਹਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।ਪੇਕੇ ਆ ਕੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣ-ਸੁਣਨ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਮਨ ਦਾ ਬੋਝ ਹਲਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਾਵਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਉਹ ਪੇਕੇ ਘਰ ਆਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਸਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂਜੋ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੁੰਦੇ,ਇੰਜ ਉਹ ਪੂਰਾ ਮਹੀਨਾ ਪੇਕੇ ਘਰ ਗੁਜ਼ਾਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ, ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਂਭੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦੀ।ਇੰਜ, ਉਹ ਆਪਣਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਵੀ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨਾਲ ਵੀ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।ਸਾਉਣ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਆਮਦੀਦ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਸਭ ਨੂੰ ਤੀਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਪਾ ਕੇ ਕੋਈ ਨਵ-ਵਿਆਹੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ:

ਵੇ ਤੀਆਂ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਢੋਲਣਾ
ਪੇਕੀਂ ਘੱਲ ਦੇ ਸਵੇਰ ਵਾਲੀ ਲਾਰੀ
ਵੇ ਤੀਆਂ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਢੋਲਣਾ...

ਤੀਆਂ ਆਰੰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ, ਦੂਜ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਨੂੰ 'ਮਹਿੰਦੀ ਵਾਲਾ ਦਿਨ' ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਸਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਬੜੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਨਾਲ ਮਹਿੰਦੀ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਗਨ ਵਜੋਂ ਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਮਹਿੰਦੀ ਦੀ ਫੱਬਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਲਾਤਮਿਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਬਾਰੀਕ ਤੀਲੀ ਨਾਲ, ਕੋਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੁਗਤ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਹਿੰਦੀ ਨਾਲ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ-ਪੱਤੀਆਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਹਥੇਲੀਆਂ ਤੇ ਬਾਹਵਾਂ 'ਤੇ ਖਿੜੇ ਮਹਿੰਦੀ ਰੰਗੇ ਫੁੱਲ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਫੁੱਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਮਾਉਂਦੀਆਂ।

ਮਹਿੰਦੀ ਲਾਉਣ ਵਾਂਗ ਨਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣਾ ਤੇ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣੀਆਂ ਵੀ ਤੀਆਂ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਸਮ ਹੈ। ਚੂੜੀਆਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਜਦੋਂ ਵੰਗਾਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਝੱਟ-ਪਟ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੰਗਾਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਇਸ ਰੀਝ ਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ:

ਆ ਵਣਜਾਰਿਆ ਬਹਿ ਵਣਜਾਰਿਆ,
ਵੰਗਾਂ ਦੇਈਂ ਚੜ੍ਹਾ
ਲਾਲ ਸੁਹਾਗ ਮੇਰੇ ਦੀਆਂ ਵੰਗਾਂ, ਹਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾ
ਗਿੱਧੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਨੱਚਦੀ,
ਮੈਨੂੰ ਸੋਹਣੀਆਂ ਵੰਗਾਂ ਦਾ ਚਾਅ।
ਗਿੱਧੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਨੱਚਦੀ ।

ਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਸੱਜੀਆਂ ਸੰਵਰੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ, ਹਾਰ-ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕਰ ਕੇ, ਨਵੇਂ ਨਕੋਰ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨ ਕੇ ਪੀਂਘਾਂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਰੱਸੇ-ਲੱਜਾਂ ਚੁੱਕ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਗਰੀ ਲੈ ਕੇ ਤੀਆਂ ਦੇ ਪਿੜ ਵੱਲ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤਦੀਆਂ ਹਨ। ਖੀਰਾਂ-ਪੂੜੇ ਆਦਿ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਹਰ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰ ਉੱਚੇ, ਲੰਮੇ, ਸੰਘਣੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਥੱਲੇ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੱਸਦੀਆਂ-ਖੇਡਦੀਆਂ ਉਹ ਮੇਲੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੀਂਘਾਂ ਝੂਟਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਅਸਮਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੀਂਘਾਂ ਝੂਟਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਜਦੋਂ ਰੁੱਖ ਦੀ ਟੀਸੀ ਦੀ ਟਹਿਣੀ ਦਾ ਸਿਖ਼ਰਲਾ ਪੱਤਾ ਆਪਣੇ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਤੋੜ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਮਨਮੋਹਕ ਤੇ ਰਮਣੀਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹਰ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੀ ਦੂਰੀ @ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਗੱਭਰੂ ਕਬੱਡੀ ਖੇਡਣ, ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਲੜਨ (ਘੋਲ ਘੁਲਣ) ਤੇ ਹੋਰ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਭੀੜ ਜੁੜ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸ਼ੁਗਲ-ਮੇਲਾ ਵੀ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਰੌਣਕਾਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੋ ਕੇ ਖੇਡਣ-ਮੱਲਣ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮਨੋਰਥ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕੁਝ ਥਾਈਂ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਉਧਾਲ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਚੌਕਸ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ,ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਕੋਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਖੇਡਦੇ-ਕੁੱਦਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਖੂਬ ਭਖੇ ਹੋਏ ਗਿੱਧੇ ਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਅੱਡੀਆਂ ਦੀ ਧਮਕ, ਵੰਗਾਂ ਦੀ ਛਣ-ਛਣ ਤੇ ਗਿੱਧੇ ਦੀ ਥਪ-ਥਪ ਕੋਹਾਂ ਤੀਕਰ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ॥ ਬੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀਰ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ, ਮਾਂ-ਬਾਪ, ਮਾਹੀ, ਸੱਸ, ਸਹੁਰੇ, ਸੰਜੋਗ, ਵਿਜੋਗ, ਨਨਾਣ, ਭਰਜਾਈ, ਦਿਉਰ, ਜੇਠ,ਦਰਾਣੀ, ਜਠਾਣੀ ਅਤੇ ਛੜਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਆਮ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਚੋਰੀ-ਛੁਪੇ ਝਾਤ ਮਾਰਨ ਨੂੰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮਨ ਕਰ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਕੋਈ ਮੁਟਿਆਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰਮਾਕਲ ਪਤੀ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦੀ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ:

ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਮਾਹੀਏ ਤੀਆਂ ਵੇਖਣ, ਮੇਰਾ ਚੁਗੇ ਕਪਾਹ
ਵੇ ਤੂੰ ਕੀ ਰਾਹ ਨੀ@ ਜਾਂਦਾ, ਤੀਆਂ ਵੇਖਣ ਆ।
ਵੇ ਤੂੰ ਕੀ...

ਗਿੱਧੇ ਦੇ ਪਿੜ ਤੋਂ ਹਟਵੀਆਂ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚੂੜੀਆਂ, ਪਰਾਂਦੀਆਂ, ਮਹਿੰਦੀ,ਗੁਬਾਰਿਆਂ,ਪਕੌੜੇ, ਜਲੇਬੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਮਠਿਆਈਆਂ, ਖਿਡਾਉਣਿਆਂ ਤੇ ਹਾਰ-ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦੇ ਸਾਜੋ-ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਕੁੜੀਆਂ ਸਹੁਰੇ-ਪੇਕੇ ਘਰ ਦੇ ਨਿੱਕੇ-ਵੱਡੇ ਬੰਧਨਾਂ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਾ ਸੱਸ ਦੀ ਡਾਂਟ-ਡਪਟ ਦਾ ਡਰ, ਨਾ ਸਹੁਰੇ ਕੋਲੋਂ ਘੁੰਡ ਕੱਢਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ। ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਚੰਗੀ ਮਾੜੀ ਸੁਣਨ ਦਾ ਡਰ। ਕੁੜੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨ ਮੁੱਕਣ ਹੀ ਨਾ ਪਰ ਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨ ਝੱਟ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਤੀਆਂ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਸਦਕੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ:

ਤੇਰਾ ਹੋਏ ਸੁਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਸਾ,
ਵੇ ਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆ...

ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ, ਖੁਸ਼ੀ-ਗਮੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਦੋ ਪਾਸੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਉਦਾਸ ਚਿੱਤ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਤੀਆਂ ਦੇ ਇਹ ਰੰਗ-ਤਮਾਸ਼ੇ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਰ ਪਏ ਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਈ ਹੈ:

ਯਾਰ ਬੀਮਾਰ ਪਿਆ
ਮੇਰਾ ਚਿੱਤ ਨਾ ਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗਦਾ।
ਕਿਹੜੇ ਹੌਂਸਲੇ ਗਿੱਧੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾਵਾਂ
ਯਾਰ ਬੀਮਾਰ ਪਿਆ।

ਅਜਿਹੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਦੀਆਂ ਬਦਲੋਟੀਆਂ ਵੀ ਕੋਈ ਉਦਾਸ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾਮ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਮੇਲਾ ਖਿੰਡਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਨੱਚਦੀਆਂ-ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ:

ਸੱਚ ਦੇ ਬਚਨ ਵਿੱਚ ਧਾਈਆਂ,
ਮਾਪਿਓ ਥੋੜੇ ਰਾਜ ਅੰਦਰ
ਤੀਆਂ ਖੇਡ ਕੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਆਈਆਂ।

ਇੰਜ, ਤੀਆਂ ਦੇ ਇਹ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਹੱਸਦਿਆਂ, ਖੇਡਦਿਆਂ, ਨੱਚਦਿਆਂ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਂਦਿਆਂ, ਪੀਂਘਾਂ ਝੂਟਦਿਆਂ ਤੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਬੜੀ ਛੇਤੀ ਬੀਤ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਦਿਨ ਕਈ ਹੁਸੀਨ ਯਾਦਾਂ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਭਾਦੋਂ ਨੂੰ ਕੋਸਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਭਾਦੋਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਹੁਰੀਂ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ:

ਤੀਆਂ ਸਾਉਣ ਦੀਆਂ, ਭਾਦੋਂ ਦੇ ਮੁਕਲਾਵੇ।

ਤੀਆਂ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰੀ ਇੱਕ ਗੜਵੀ ਵਿੱਚ ਦੁੱਬ ਪਾ ਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਪਾਣੀ ਤੇ ਦੁੱਬ ਦਾ ਛਿੱਟਾ ਉਹ ਘਰਾਂ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਜ, ਤੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਤਕ ਲਈ ਵਿਛੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

ਤੀਆਂ ਤੀਜ ਦੀਆਂ, ਵਰ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਫੇਰ

ਤੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਸਭ ਸਾਂਝਾ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਾਦ ਮੁਰਾਦਾ ਪੇਂਡੂ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਕਾਹਲ ਭਰੇ, ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਾਲੇ ਤੇ ਬਦਲ ਰਹੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਾਲੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਰੰਗ ਫਿੱਕੇ ਪੈਂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਮੇਲਿਆਂ-ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਤੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਰੌਣਕ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਯੁਵਕ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਨਾਚ ਗਿੱਧੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਨਾਚ ਦੀ ਆਈਟਮ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਕਦੇ ਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਚ ਦੀ ਇਕ -ਅੱਧ ਝਲਕੀ ਵਿਖਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਤੀਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਧਰੇ-ਕਿਧਰੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਕਲੱਬਾਂ ਵੱਲੋਂ ,ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂ ਉੱਦਮੀ ਤੇ ਸਵੈ-ਸੇਵੀ ਇਸਤਰੀ-ਸੰਗਠਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕਦੇ/ਕਿਧਰੇ ਤੀਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਵਧੇਰੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਸਭ ਰਸਮੀ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਵਾਪਰਨਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਟੁੱਟਣਾ, ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਦੇਣਾ ਦੁਖਦਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਕੇਵਲ ਨਿੱਜੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਮੂਹਿਕ ਪੱਧਰ @ਤੇ ਵੀ ਸੁਹਿਰਦ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਸਰ ਰਹੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁੱਟੇ ਗਏ ਇਕ ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਡਾ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਹਿਰੋਕ
98885-10185

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

ਬਹੁਤ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਹੈ ਹਿਮਾਚਲ ਦੀ "ਪਰਾਸ਼ਰ ਝੀਲ"

ਅੱਜ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖ ਰਹੀ ਹਾਂ ।ਹਰ ਸਾਲ ਸਰਦੀ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਘੁੰਮਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।ਇਸ ਵਾਰ ਲੌਕਡਾਊਨ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਪਾਪਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਤੇ ਘੁੰਮਣ ਲਈ ਪੁੱਛਿਆ ਕੁਝ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਦੋ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਇਕ ਸੀ ਹਿਮਾਚਲ ਤੇ ਦੂਜਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ।ਦਸੰਬਰ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਬਰਫਬਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਾਰ ਬਰ਼ਫ ਦੇਖਣ ਲਈ ਹਿਮਾਚਲ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਲਿਆ ।ਇਸ ਬਾਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ਼ ਪਾਪਾ ਦੇ ਦੋਸਤ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਅੰਕਲ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਗਿਆ।ਪਾਪਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਸ਼ਿਮਲਾ, ਕੁੱਲੂ , ਮਨਾਲ਼ੀ ਆਦਿ ਘੁੰਮਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਭੀੜ ਹੋਵੇ।ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਕਈ ਥਾਂਵਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਤੇ ਦੱਸ ਹਜਾਰ ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ ਤੇ ਸਥਿਤ ਪਰਾਸ਼ਰ ਝੀਲ ਪਸੰਦ ਆਈ।ਅਸੀ ਪਰਾਸ਼ਰ ਝੀਲ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਫਾਈਨਲ ਕਰ ਲਿਆ ।ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਲੋੜੀਂਦੇ ਗਰਮ ਕੱਪੜੇ ਖਰੀਦੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਮਾਨ ਪੈਕ ਕੀਤਾ ।ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਫੋਨ ਤੇ ਪਰਾਸ਼ਰ ਲੇਕ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਦੇਖਣ ਲੱਗੇ ।ਪਾਪਾ ਤੇ ਅੰਕਲ ਨੇ ਟੂਰ ਦਾ ਰੂਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਅਸੀਂ ਘਰ ਤੋਂ ਚੱਲ ਪਏ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਅੰਕਲ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਰਖਵਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਹਿਮਾਚਲ ਵੱਲ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ । ਸਰਹੰਦ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਭੁੱਖ ਲੱਗਣ ਲੱਗੀ।ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਆਮ ਖਾਸ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਰੁਕੇ।ਉੱਥੇ ਅਸੀਂ ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ।ਪਾਪਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਇਹ ਬਾਗ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲਾਹੌਰ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਸਰਹਿੰਦ ਵਿੱਚ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਥਾਂ ਤੇ ਰੁਕਦੇ ਸਨ ।ਆਮ ਖਾਸ ਬਾਗ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਰੋਵਰ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਬਾ਼ਗ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਕਿਲੇ ਵਾਂਗੂ ਉੱਚੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਸਨ।ਇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਬਗੀਚਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ । ਸੁੰਦਰ ਸੁੰਦਰ ਰੁੱਖ ਇਸ ਦੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ।ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ ਤੇ ਸਾਰਾ ਬਾਗ ਘੁੰਮਿਆ।ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇੱਥੇ ਬਣੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਨਵ-ਉਸਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਉਹ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ।ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਗਏ ।ਇੱਥੇ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਚ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਅਤੇ ਠੰਢਾ ਬੁਰਜ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ।ਇਸ ਥਾਂ ਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਫ਼ਤਹਿ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੀਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣਵਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਸੀ ।

ਸਰਹਿੰਦ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸੰਘੋਲ ਪਹੁੰਚੇ ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਆਰਕਿਓਲੌਜੀਕਲ ਮਿਊਜੀਅਮ ਵਿੱਚ ਗਏ। ਇਸ ਮਿਊਜੀਅਮ ਵਿੱਚ ਹੜੱਪਾ ਸੱਭਿਅਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਨ ,ਜਿਵੇਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ,ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ, ਗਹਿਣੇ, ਹਾਥੀ ਦੇ ਦੰਦ ਨਾਲ ਬਣੇ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ ,ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘੜੇ ਆਦਿ। ਇੱਥੇ ਗਾਈਡ ਅੰਕਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ । ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਬੋਧੀ ਸਤੂਪ ਦੀਆਂ ਨੀਂਹਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਿਸ ਦਾ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਮਾਡਲ ਮਿਊਜੀਅਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਸਤੂਪ ਹੁਣ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਸਿਰਫ ਨੀਹਾਂ ਬਾਕੀ ਸਨ ।ਇਹ ਗੋਲ ਆਕਾਰ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਗਾਈਡ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਸਤੂਪ ਬਾਰੇ ਕਾ਼ਫੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਤੂਪ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੋਧੀ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੇ ਭਿਕਸ਼ੂ ਚੇਲਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਸਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਕਮਰੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸਨ ।ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦਾ ਸਤੂਪ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਸਤੂਪ ਦੇ ਐਨ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ।ਗਾਈਡ ਅੰਕਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਘੋਲ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ ਖੁਦਾਈ ਕਰਕੇ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਊਜੀਅਮ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ।ਇਹ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਹਜਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਸ ਦੀ ਹੜੱਪਾ ਸਭਿਅਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਾਮਾਨ ਸੀ । ਅਸੀਂ ਇਥੋਂ ਚੱਲ ਪਏ ਅਤੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚਦੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਰਾਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ,ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਰੁਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਇੱਕ ਅੰਕਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਰਾਸਤ-ਏ-ਖ਼ਾਲਸਾ ਕੋਲ ਭਾਈ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕਮਰੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ।ਅਸੀਂ ਸਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮਰਾ ਲਿਆ ਸਾਮਾਨ ਰੱਖ ਕੇ ਅਸੀਂ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਗਏ ।ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਘੁੰਮਿਆ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਜਗਮਗਾਉਂਦੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਨਾਲ ਸਜੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀਆਂ ਲੱਗ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਮੇਲੇ ਵਾਂਗ ਲੱਗ ਰਹੀਆਂ ਸਨ । ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਸਾਮਾਨ ਖ਼ਰੀਦਿਆ ਤੇ ਸੈਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸੌਂ ਗਏ । ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਅਸੀਂ ਕਮਰੇ ਦੀ ਚਾਬੀ ਜਮ੍ਹਾਂ

ਸਹਿਜਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ
81462-11644

ਕਰਾ ਕੇ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਸਫਰ ਤੇ ਤੁਰ ਪਏ ।ਅਸੀਂ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸੜਕ ਉੱਪਰੋਂ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨਦੀ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਝਾੜੀਆਂ ਸਨ।ਰਸਤਾ ਕੱਚਾ ਅਤੇ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਉੱਥੋਂ ਨਿਕਲੇ ।ਇੱਥੋਂ ਬਿਲਾਸਪੁਰ, ਸੁੰਦਰਨਗਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਦੁਪਹਿਰ ਤਕ ਮੰਡੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ।ਮੰਡੀ ਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਬ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਸੀ ਜੋ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸੜਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਚਲਦਾ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਗੱਡੀ ਖੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਸਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮਰਾ ਲੈ ਲਿਆ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਸਾਮਾਨ ਰੱਖ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ ਅਤੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ।ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਇਕ ਸੱਤ ਫੁੱਟ ਲੰਬੀ ਬੰਦੂਕ ਦੇਖੀ ।ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਿਆਸ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਤੈਰਦੀ ਹਾਂਡੀ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਪਰਾਸ਼ਰ ਝੀਲ ਜਾਣ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਹਾੜ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਕਸਰ ਪੱਥਰ ਡਿੱਗਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੀ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪੱਥਰ ਨਹੀਂ ਡਿੱਗਿਆ ।ਸੜਕ ਤੇ ਜਾਂਦੀ ਸਾਡੀ ਗੱਡੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੇਠਾਂ ਵੱਜੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਗੱਡੀ ਦੇ ਰੇਡੀਏਟਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਪਾਈਪ ਵਿੱਚ ਸੁਰਾਖ ਹੋ ਗਿਆ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਗੱਡੀ ਵਿਚਲਾ ਪਾਣੀ ਡੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਸੀ ।ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਮੁਸੀਬਤ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰੇਗਾ ।

ਜਦੋਂ ਭਰਾ ਸਿਰਲੇਖ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਦੱਸ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਏ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਹਾੜ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਗੱਡੀ ਰੁਕ ਗਈ ।ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਗੱਡੀ ਦਾ ਬੌਰਨਟ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਧੂੰਆਂ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗਾ ਸਾਨੂੰ ਕਾਫੀ ਟੈਨਸ਼ਨ ਹੋ ਗਈ ।ਪਾਪਾ ਨੇ ਫੋਨ ਤੇ ਮਕੈਨਿਕ ਅੰਕਲ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੱਡੀ ਦੇ ਰੇਡੀਏਟਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਣ ਕਾਰਨ ਗੱਡੀ ਗਰਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਣੀ ਰੇਡਿਟ ਉੱਤੇ ਪਾਓ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਨਾਲ ਰੇਡੀਏਟਰ ਤੇ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਲੱਗੇ।ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਰੁਕ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਰੇਡੀਏਟਰ ਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਲੋਕ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਪਰ ਸਾਡੀ ਗੱਡੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਖੜ੍ਹੀ ਰਹੀ ।ਮੌਸਮ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਸੀ ਬਾਹਰ ਬਹੁਤ ਠੰਢ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਪਰ ਅਚਾਨਕ ਇਕ ਗੱਡੀ ਆਈ ਜੋ ਖਾਲੀ ਸੀ ।ਗੱਡੀ ਵਾਲੇ ਅੰਕਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਇਕ ਹੋਟਲ ਤਕ ਛੱਡਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਮੁਆ਼ਫ ਕਰਨਾ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੰਡੀ ਤਕ ਛੱਡਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪੁਲਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਚਲਾਨ ਕੱਟ ਦੇਣਾ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਵੈਸੇ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਇੰਨੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ -ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ।ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਕੇ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਗਏ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਕਮਰੇ ਲੈ ਲਏ। ਅਸੀਂ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਸਾਡੀ ਗੱਡੀ ਪਹਾੜੀ ਤੇ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਮਕੈਨਿਕ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਕਾਰਡ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਵਧੀਆ ਮਕੈਨਿਕ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ।ਮਕੈਨਿਕ ਤੇ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਅੰਕਲ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸਟਾਰਟ ਕੀਤੇ ਉੱਪਰੋਂ ਹੋਟਲ ਤਕ ਲੈ ਆਏ।ਸਾਡੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਬੈਗ ਪਿੱਛੇ ਮੰਡੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਪਏ ਸਨ । ਮਕੈਨਿਕ ਨੇ ਰਾਤ ਤੱਕ ਗੱਡੀ ਠੀਕ ਕਰ ਕੇ ਹੋਟਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ।ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਸ਼ਰ ਲੇਖ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਚਾਰ ਚੁ਼ਫੇਰੇ ਬਰ਼ਫ ਦੀ ਚਿੱਟੀ ਚਾਦਰ ਵਿਛੀ ਹੋਈ ਸੀ।ਬਰ਼ਫ ਵਾਲ਼ੀ ਸੜਕ ਉਪਰ ਗੱਡੀ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਗੱਡੀ ਪਹਾਡੀ ਨਾਲ ਸਾਈਡ ਤੇ ਲਗਾ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪੈਦਲ ਹੀ ਪਰਾਸ਼ਰ ਝੀਲ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ ।ਝੀਲ ਇੱਥੋਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ।ਤਿੰਨ -ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪੈਦਲ ਬਰ਼ਫ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਉੱਪਰ ਚੱਲਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਆਨੰਦ ਆਇਆ ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਬਰ਼ਫ ਉਪਰ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਅਤੇ ਬਰ਼ਫ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਾਰ ਕੇ ਖੇਡਦੇ-ਖੇਡਦੇ ਪਰਾਸ਼ਰ ਲੇਕ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਠੰਢ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਬਣੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਦੁਕਾਨ ਉੱਪਰੋਂ ਗਰਮ ਗਰਮ ਚਾਹ ਪੀਤੀ ਅਤੇ ਮੈਗੀ ਖਾਧੀ ।ਝੀਲ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਸੀ।ਪਾਪਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਝੀਲ ਦਾ ਨਾਮ ਪਰਾਸ਼ਰ ਰਿਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ , ਪਰਾਸ਼ਰ ਰਿਸ਼ੀ ਦਾ ਲੱਕੜ ਦਾ ਬਣਿਆ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਮੰਦਰ ਝੀਲ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਲ ਹੀ ਹੈ ।ਇਸ ਝੀਲ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਟਾਪੂ ਤੈਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਲੋਟਿੰਗ ਆਈਲੈਂਡ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।ਪਾਪਾ ਇਸ ਝੀਲ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਝੀਲ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਬਦਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਝੀਲ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰਾ ਹਰਾ-ਭਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ,ਸਤੰਬਰ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿਚ ਏਥੇ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਭੂਰਾ ਰੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ ਜਨਵਰੀ ਦੀਆਂ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਬਰਫ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਚਿੱਟਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਝੀਲ ਜੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਪਰਾਸ਼ਰ ਰਿਸ਼ੀ ਦਾ ਮੰਦਿਰ ਦੇਖਿਆ ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਈ ਲੋਕ ਝੀਲ ਕਿਨਾਰੇ ਪਹਾੜ ਦੇ ਕੋਲ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਪੱਥਰ ਰੱਖ ਕੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਪਿਰਾਮਿਡ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ , ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।ਅਸੀਂ ਬਰਫ ਤੇ ਖੇਡਦੇ ਰਹੇ ਸ਼ਾਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਥੋਂ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਵਾਪਸ ਪੈਦਲ ਤੁਰਦੇ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਤਕ ਆ ਗਏ ।

ਰੱਬ ਰਾਖਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ

ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੇ ਸੱਚ ਦੇ ਮਹਿਣੇ ਹੀ ਰੋਲਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਫਿੱਕੇ ਪਕਵਾਨ ਵੀ ਮਿੱਠੇ ਕਹਿਕੇ ਵੇਚ ਰਹੇ ਹਨ।ਕੋਈ ਰਾੜੇ ਤੇ ਕੋਈ ਭਾੜੇ ਵਾਲਾ।ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਬੋਰਡ ਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਾਜੇ।ਹੋਰ ਤਾਂ ਚਲੋ ਚੱਲ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਆਹ ਸਿਰ ਫੇਰਨੇ ਹੀ ਵਾਧੂ ਹੱਥ ਰੰਗ ਰਹੇ ਹਨ।ਪਤਾ ਨਹੀ ਕੰਜਰਾਂ ਦੀ ਧੌਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਬੈਰਿੰਗ ਪਾਇਆ ਫਰਾਟੇ ਪੱਖੇ ਵਾਂਗੂੰ ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਚੱਕਰੀ ਘਮਾਂਉਦੇ ਹਨ।ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੀਦਾ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆ ਦੀ ਰਜਿਟੇਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਵੇ।ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਉਂ ਕਰੇ ਇਹ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਮੇ ਹਨ।ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬੁੱਧੂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਇਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਮੰਤਰੀ ਸੰਤਰੀ ਰੇਤਾ ਖਾਣ ਤੇ ਗਰਾਟਾਂ ਛੱਕਣ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹਨ।ਵੈਸੈ ਤਾਂ ਸਭ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਪਰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ ਵੀ ਗਰੀਬ ਦੇ ਘਰ ਵੜਦਾ ਹੈ ਤੇ ਭੂਤ ਭੂਤਨੇ ਵੀ।ਅਸਲ ਵੱਡੇ ਐਮ ਡੀ ਡਾਕਟਰ ਤਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਬਾਬੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਮੋਟੀ ਛਿੱਲ ਪੱਟਕੇ ਗੋਗੜਾਂ ਤੇ ਬਦਾਮ ਰੋਗਨ ਨਾਲ ਮਾਲਿਸਾਂ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ।ਉਹ ਭਲੇਓ ਲੋਕੋ ਦੁਨੀਆਂ ਮੰਗਲ ਗ੍ਰਹਿ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਇੱਕ ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਨਹਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ।ਪਾਠੀ ਸਿੰਘ ਵੀ ਪੁੱਛਾਂ ਪਵਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਸਾਇੰਸ ਟੀਚਰ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਗੋਂਗਲੂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਚੱਟਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ।ਕੀ ਢੋਲਕ ਵਾਜਾਂ ਤੇ ਕੀ ਛੈਂਣੇ ਬੱਸ ਜਿਹਨਾਂ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਸੁਰਾਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਵੱਡਾ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਤੇ ਉਸਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਸ ਦਾ ਡੇਰਾ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੁਭੇ ਤਾਂ ਮੁਆਫੀ।

ਦਾਸ ਸਿੰਘ ਕ ਜੀਤ 1 559 824 5257

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਲੋਰਾ
647-829-9397

ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੋ ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਿਤ ਖੁਰਾਕ , ਘੱਟ ਸੋਡੀਅਮ ਅਤੇ ਫਲਾਂ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਅਨਾਜ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ॥ ਨਿਯਮਤ ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਹਿਸਾ ਲਉ। ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਰੱਖੋ, ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜਲਦ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੈਨੇਟਿਕ ਕਾਰਕ ਇੱਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਲਾਹ ਲਈ, ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾਂ ਜਰੂਰ ਕਰੋ।

ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਜਾਂ ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ, ਸਟ੍ਰੋਕ, ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ, ਗੁਰਦੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਦਲਾਅ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਸਰਤ: ਤੰਦਰੁਸਤ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਸਰਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਨਿਯਮਤ ਕਸਰਤ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ, ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੇਸਟ੍ਰੋਲ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ, ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਭ ਤੁਹਾਡੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 30 ਮਿੰਟ ਦਰਮਿਆਨੀ ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਟੀਚਾ ਰੱਖੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਦਲ ਚੱਲਣਾ, ਜੌਗਿੰਗ, ਤੈਰਾਕੀ, ਜਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾਂ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਲੱਗ ਕੇ ਇਕ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣਾ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਹੀਂ ਨਹੀਂ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਸਗੋਂ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸਰ , ਮੋਟਾਪਾ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਨਿਜਾਕਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਸਿਹਤਮੰਦ ਭੋਜਨ ਖਾਉ: ਤੁਹਾਡੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੰਤੁਲਿਤ ਭੋਜਨ ਖਾਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਾਜ਼ੇ ਫਲ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਸਾਬਤ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਖਾਣ @ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਉ। ਪ੍ਰੋਸੈਸਡ ਭੋਜਨਾਂ ਅਤੇ ਸੋਡੀਅਮ, ਚਰਬੀ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨਾਂ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੋ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਤਣਾਅ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹੋ। ਤਣਾਅ ਤੁਹਾਡੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਣਾਅ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਤਰੀਕੇ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੋਗਾ, ਧਿਆਨ, ਜਾਂ ਡੂੰਘੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹੋ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੋਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਤੁਹਾਡੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਵਧਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸਿਗਰਟ ਪੀਂਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਛੱਡਣਾ ਤੁਹਾਡੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਲਕੋਹਲ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰੋ: ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਜਿੰਨਾਂ ਵੀ ਕਾਬੂ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਾਉ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ।

ਪੂਰੀ ਨੀਂਦ ਲਓ: ਲੋੜੀਂਦੀ ਨੀਂਦ ਨਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਰਾਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੱਤ ਤੋਂ ਨੌ ਘੰਟੇ ਸੌਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖੋ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ @ਤੇ ਆਪਣੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਰਹੋ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਡਾਕਟਰ ਇਸਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਲਈ ਦਵਾਈਆਂ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰ ਦਾ ਵਧਣਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਪੇਟ ਦਾ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਆਉਣਾ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ @ਤੇ ਦਬਾਅ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਲਈ ਸਿਹਤਮੰਦ ਖੁਰਾਕ ਖਾ ਕੇ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ @ਤੇ ਕਸਰਤ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਜ਼ਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਭੋਜਨ ਜਾਦੂਈ ਤੌਰ @ਤੇ ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ÷ਘੱਟ÷ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਭੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ @ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਮੁੱਖ ਫ਼ਲ ਅਤੇ ਸਬਜੀਆਂ ਵਾਰੇ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

ਪੱਤੇਦਾਰ ਹਰੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਪਾਲਕ, ਗੋਭੀ ਅਤੇ ਸਾਗ ਵਿੱਚ ਨਾਈਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੇਰੀਆਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ @ਤੇ ਬਲੂਬੈਰੀ, ਐਂਟੀਆਕਸੀਡੈਂਟਸ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਫੈਟੀ ਮੱਛੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਲਮਨ, ਮੈਕਰੇਲ ਅਤੇ ਸਾਰਡਾਈਨ ਵਿੱਚ ਉਮੇਗਾ -3 ਫੈਟੀ ਐਸਿਡ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾੜ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੀਨਜ਼, ਦਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫਲ਼ੀਦਾਰ ਫਾਈਬਰ, ਮੈਗਨੀਸ਼ੀਅਮ ਅਤੇ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਵਿੱਚ ਲਾਂਭਦਾਇਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲਸਣ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਖ਼ੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਦੇਣ ਅਤੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬਰਾਊਨ ਰਾਈਸ, ਉਟਸ ਵਰਗੇ ਸਾਬਤ ਅਨਾਜ ਫਾਈਬਰ ਅਤੇ ਮੈਗਨੀਸ਼ੀਅਮ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸਰੋਤ ਹਨ, ਜੋ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫਲਾਂ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਘੱਟ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਅਨਾਜ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਖੁਰਾਕ @ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੋਡੀਅਮ, ਸੰਤ੍ਰਿਪਤ ਚਰਬੀ, ਅਤੇ ਜੋੜੀ ਗਈ ਸ਼ੱਕਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਖੁਰਾਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਨਿਯਮਤ ਕਸਰਤ ਦੇ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਖੁਰਾਕ ਸੰਬੰਧੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਖਾਸ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੋ- ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਭੋਜਨ ਸੰਭਾਵੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਜਰੂਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣਿਆਂ ਖਾਸ ਲੋੜਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਲਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੀ ਤੰਦਰੁਸਤ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿਣ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆਂ ਹੈ।

ਡੇਂਗੂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ: ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੱਲ੍ਹ ਲਈ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਡੇਂਗੂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਲੱਛਣ, ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਇਲਾਜ

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੇਂਗੂ ਦਿਵਸ ਹਰ ਸਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਡੇਂਗੂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਡੇਂਗੂ ਦੇ ਲੱਛਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਦੇ ਉਪਾਅ ।ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਡੇਂਗੂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਭਰਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਇਸ ਜਾਨਲੇਵਾ ਬੀਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਰ ਸਾਲ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਡੇਂਗੂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੇਂਗੂ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਡੇਂਗੂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਏਡੀਜ਼ ਮੱਛਰ ਦੇ ਕੱਟਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਪਲੇਟਲੈਟਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘਟਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ । ਜੇਕਰ ਪਲੇਟਲੈਟਸ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।ਮੌਨਸੂਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਡੇਂਗੂ ਦੇ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਦਰਅਸਲ, ਡੇਂਗੂ ਦਾ ਲਾਰਵਾ ਖੜ੍ਹੇ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਨਪਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਡੇਂਗੂ ਫੈਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡੇਂਗੂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ 16 ਮਈ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੇਂਗੂ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਇੱਕ ਮੱਛਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਾਇਰਲ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਹੈ । ਇਹ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਧਾਰਣ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਲਗਭਗ ਅੱਧੀ ਆਬਾਦੀ ਇਸ ਦੇ ਸੰਕਰਮਣ ਦੇ ਜ਼ੋਖਮ ਵਿੱਚ ਹੈ । ਦਵਾਈ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਵਾਇਰਲ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਹੁਣ ਡੇਂਗੂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਸਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਲਗਭਗ ਅੱਧੀ ਅਬਾਦੀ ਇਸ ਦੇ ਸੰਕਰਮਣ ਦੇ ਜ਼ੋਖਮ ਵਿੱਚ ਹੈ। 2024 **ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੇਂਗੂ ਦਿਵਸ ਦੀ ਥੀਮ ਡੇਂਗੂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ: ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੱਲ੍ਹ ਲਈ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ** ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਡੇਂਗੂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਕੱਠੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਿਹਤ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 16 ਮਈ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੇਂਗੂ ਦਿਵਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਡੇਂਗੂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਲੱਛਣ, ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਇਲਾਜ:

ਡੇਂਗੂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਲੱਛਣ :-

ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਡੇਂਗੂ ਦੇ ਲਾਰਵੇ ਦੇ ਵਧਣ-ਫੁੱਲਣ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਦਰਅਸਲ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਰਸਾਤ ਕਾਰਨ ਪਾਣੀ ਖੜਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੇਂਗੂ ਦਾ ਲਾਰਵਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਡੇਂਗੂ ਦੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਲੱਛਣ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਅਚਾਨਕ ਤੇਜ਼ ਬੁਖਾਰ - ਗੰਭੀਰ ਸਿਰ ਦਰਦ-ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਰਦ -ਜੋੜਾਂ ਅਤੇ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ ਦਰਦ-ਥਕਾਵਟ ਉਲਟੀਆਂ-ਮਤਲੀ- ਚਮੜੀ ’ਤੇ ਧੱਫੜ - ਨੱਕ, ਮਸੂੜਿਆਂ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਖੂਨ ਵਹਿਣਾ।

ਡੇਂਗੂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ —

ਡੇਂਗੂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਕਰਮਿਤ ਏਡੀਜ਼ ਮੱਛਰ ਦੇ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਘਰਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਮੱਛਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰਨੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੱਛਰਾਂ ਨੂੰ ਭਜਾਉਣ ਲਈ ਕਵਾਇਲ ਜਾਂ ਲਿਕਵਿਡ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ । ਘਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਰੱਖੋ ।

ਸੌਂਦੇ ਸਮੇਂ ਮੱਛਰਦਾਨੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।

ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ’ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਮਲੇ, ਬਰਤਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ’ਚ ਪਾਣੀ ਜਮ੍ਹਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿਓ । ਇਸ ਵਿੱਚ ਡੇਂਗੂ ਦਾ ਲਾਰਵਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿਓ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਡੇਂਗੂ ਦਾ ਲਾਰਵਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲਦਾ ਹੈ । ਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਖੜ੍ਹਾ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦਿਓ । ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਬਰਤਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਜਮ੍ਹਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿਓ।

ਅਜਿਹੇ ਕਪੜੇ ਪਾਉ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਨਾ ਰਹਿਣ । ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਢੱਕੇ ਹੋਏ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਡੇਂਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?

ਖ਼ੂਬ ਆਰਾਮ ਕਰੋ ।

ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਪੀਓ ।

ਦਰਦ ਲਈ ਪੈਰਾਸੀਟਾਮੋਲ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ।

ਗੈਰ-ਸਟੀਰੌਇਡਲ ਐਂਟੀ-ਇਨਫਲੇਮੇਟਰੀ ਦਵਾਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈਬਿਊਪਰੋਫ਼ੈਨ ਅਤੇ ਐਸਪਰੀਨ ਤੋਂ ਬਚੋ ।

ਗੰਭੀਰ ਲੱਛਣਾਂ ’ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ।

ਬਰਸਾਤਾਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੌਰਾਨ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਬੁਖ਼ਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੈਕਸੀਨ (ਡੇਂਗਵੈਕਸੀਆ) ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ।ਡੇਂਗੂ ਦੇ ਲੱਛਣ ਦਿਖਣ ’ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ । ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ’ਤੇ ਮੱਛਰ ਭਜਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਸਾਫ ਰੱਖ ਕੇ ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਤੰਦਰੁਸਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ਼ ਹੀ ਡੇਂਗੂ ਜਿਹੇ ਭਿਆਨਕ ਰੋਗ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਕਹਾਣੀ : ਸੈਕਿੰਡ ਲਾਈਫ

ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਇਕ ਉਚ ਅਫ਼ਸਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਹੀ ਲੜਕੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਅਪਣੇ ਸ਼ਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੇਕ ਤੇ ਸਾਊ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਔਰਤ ਸੀ। ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ।

ਲਗਭਗ 56 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਫ਼ਾਨੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਈ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਹੁਣ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲ ਨੌਕਰ ਚਾਕਰ, ਵੱਡੀ ਕੋਠੀ, ਕਾਰ ਆਦਿ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਭ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤਾਂ ਸਨ ਪਰ ਇਕੱਲਾਪਣ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਉਦਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਏਡੀ ਵੱਡੀ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿਣਾ ਕੋਈ ਸੌਖਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਕੱਲਤਾ ਮਨੁੱਖ ਦਿਮਾਗ਼ੀ ਦਵੰਦ ਵਿਚ ਵਾੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ਼ੀ ਸੰਤੁਲਿਨ ਵੀ ਵਿਗੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਇਕੱਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਰੁਝੇਵੇਂ ਅਪਣਾ ਲਏ ਸਨ ਪਰ ਘਰ ਦੀ ਇਕੱਲਤਾ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਘੁਣ ਵਾਂਗ ਭੋਰਾ-ਭੋਰਾ ਕਰਕੇ ਭੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਇਕ ਦਿਨ ਅਮਰੀਕਾ ਚੋਂ ਉਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ਅਤੇ ਦਾਮਾਦ ਦਾ ਫ਼ੋਨ ਆਇਆ ਕਿ ਪਾਪਾ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀਆਂ। ਗੱਲ ਤਾਂ ਕਰਨੀ ਏ ਜੇ ਤੁਸੀ ਸਾਡਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨ ਲੋਵੇਗੇ ਤਾਂ, ਪਾਪਾ, ਕੀ ਤੁਸੀ ਸਾਡਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨ ਲਵੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀ ਪਰਾਂਮਿਸ ਕਰੋ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਨਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ।

ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੜੀ ਹਲੀਮੀ ਪੂਰਵਕ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਬੇਟੇ, ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੇਰਾ ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਕੌਣ ਏ? ਮੈਂ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਅਪਣੀ ਬੇਟੀ ਦੀ ਹਰ ਖ਼ਵਾਹਿਸ਼ ਪੂਰੀ ਕਰ ਸਕਾਂ, ਬੇਟੇ ਤੁਸੀ ਜੋ ਵੀ ਕਵੋਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਵਾਂਗਾ, ਹੋਰ ਦੱਸੋ ਬੇਟੇ, ਤੁਸੀ ਹੁਕਮ ਕਰੋ?

ਨਹੀਂ, ਪਾਪਾ ਜੀ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਾਡੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ..... ਪਾਪਾ ਜੀ.....ਪਾਪਾ ਜੀ।

ਹਾਂ, ਹਾਂ ਬੇਟੇ ਦੱਸੋ? ਕੀ ਗੱਲ ਏ? ਪਾਪਾ...ਪਾਪਾ ਬੇਟੀ ਨੇ ਝਿਜਕਦੇ ਝਿਜਕਦੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਕਿਹਾ।

ਹਾਂ, ਬੇਟੇ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕਰੋ, ਕੀ ਗੱਲ ਏ? ਤੁਸੀ ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ ਕਿਉ ਹੋ? ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੀ ਵੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਅਜ ਤਕ ਤੁਸੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝਕਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਹੋਏ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਬੇਟਾ, ਜਲਦੀ ਦੱਸੋ ਆਖ਼ਿਰ ਬੇਟੇ ਗੱਲ ਹੈ ਕੀ?

ਪਾਪਾ, ਅਸੀਂ ਇਕ ਗੱਲ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਬੇਟੇ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਦੱਸੋ ਵੀ ਤਾਂ ਸਹੀ। ਗੱਲ ਹੈ ਕੀ? ਜਿਹੜੀ ਏਨੀ ਭੁਲ ਭੁਲੱਈਆਂ ਵਿਚ ਹੈ, ਸਹਿਜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਦਸੋਂ ਕੀ ਗੱਲ ਏ?

ਪਾਪਾ, ਅਸੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਘਰ ਵਿਚ ਤੁਸੀ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਏਡੀ ਵੱਡੀ ਕੋਠੀ ਹੈ, ਨੌਕਰ ਚਾਕਰ ਹਨ, ਏਨੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੁਸੀ ਆਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਕਿਵੇਂ ਟਾਈਮ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਵੋਗੇ, ਤੁਹਾਡਾ ਖਿਆਲ ਕੌਣ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਮੰਮਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਤੁਸੀ ਕਿਵੇਂ ਸਮਾਂ ਬਤੀਤ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਮੰਮਾ ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਖ਼ਾਹਿਸ਼, ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਦੇ ਸੀ, ਨਿੱਕੀ ਨਿੱਕੀ ਗੱਲ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਦੇ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਖਾਣਾ ਦੇਣਾ, ਨੁਹਾਉਣ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਦੇਣਾ, ਪੱਗ ਦੀ ਪੂਣੀ ਕਰਵਾਉਣੀ, ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੇ ਸੀ। ਮੰਮਾ ਨਾਲ ਤੁਸੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਘੁੰਮਣ ਆ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤੁਸੀ ਆਉਣਾ ਵੀਂ ਨਈਂ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਕੀਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਪਾਪਾ?

ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਹੌਲੀ, ਹੌਲੀ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਏ, ਇਹ ਜੀਵਨ ਹੈ ਪੁੱਤਰ, ਇਕ ਨਾ ਇਕ ਦਿਨ ਤਾਂ ਜਾਣਾ ਹੀ ਹੈ, ਨੌਕਰ ਚਾਕਰ ਹਨ। ਮੈਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਕਲੱਬ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਟਾਈਮ ਪਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਏ ਬਸ, ਵਧੀਆ।

ਪਰ, ਪਾਪਾ, ਉਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਏ, ਪਰ ਘਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਿਵੇਂ ਟਾਈਮ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਕਈ ਕੰਮ ਆਪ ਖੁਦ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਕਮ ਪਾਪਾ, ਮੰਮਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਲਾਂਦੇ ਹੋਣਵਗੇ। ਏਨੀ ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਕਿਵੇਂ ਤੈਅ ਕਰੋਗੇ, ਪਾਪਾ।

ਪਰ, ਪੁੱਤਰ ਹੋਰ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਏ ਫਿਰ, ਤੁਸੀ ਮੇਰੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ, ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਭ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਮਝਉਤਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ, ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਦਾ ਰਾਜ਼ ਹੈ ਪੁੱਤਰ। ਆਦਮੀ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਕੀਤਾ ਵੀ ਕੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

"ਪਰ, ਪਾਪਾ, ਅਸੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ?"

"ਉਹ ਪੁੱਤਰ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਤਾਂ ਦੱਸੋ? ਐਸੀ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਹੈ?"

"ਪਾਪਾ, ਤੁਸੀ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਲਵੋਂ! ਅਸਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ "ਕਿ ਤੁਸੀ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਲਵੋ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਜੀਵਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਤੀਤ ਹੋ ਸਕੇ। ਪਾਪਾ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਨਈ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਜਾਇਦਾਦ, ਪੈਸਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਏ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਕਿਰਪਾ, ਤੁਹਾਡਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਏ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਏ। ਪਲੀਜ਼, ਪਾਪਾ, ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਲਵੋ। ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਇੰਡੀਆ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਬੈਠ ਕੇ ਸਾਰੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਵਾਂਗੇ।"

"ਬੇਟਾ, ਸ਼ਾਦੀ-ਵਾਦੀ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰਨੀ ਏ। ਪੁੱਤਰ ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੌਣ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰੇਗਾ?

"ਨਹੀਂ, ਪਾਪਾ, ਅਸੀਂ ਆ ਕੇ ਬਾਕੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ।"

ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬੇਟੀ, ਉਸ ਦਾ ਦਾਮਾਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੱਚਾ ਇੰਡਆ (ਘਰ) ਆ ਗਏ। ਬੈਠ ਕੇ ਕਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਨ ਪੱਕਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਲਵੇਗਾ ਅਗਰ ਕੋਈ ਸਹੀ-ਢੁਕਵਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਤਾਂ।"

ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬੇਟੀ ਅਤੇ ਦਾਮਾਦ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕਲਾਸੀਫਾਈਡ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਲਗਭਗ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਕ ਔਰਤ ਦਾ ਫ਼ੋਨ ਆਇਆ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ।" ਸਮਾਂ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਠੀਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਔਰਤ ਅਪਣੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਵਸਥਾ ਦੀ ਲੜਕੀ ਅਪਣੀ ਧੀ ਨਾਲ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਆ ਗਈ।

ਉਹਨਾਂ ਉਸ ਔਰਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ਦੀ ਖ਼ੂਬ (ਆਓ ਭਗਤ) ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।

ਉਸ ਔਰਤ ਨੇ ਅਪਣੇ ਬਾਰੇ ਦਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮੇਰੀਆਂ ਵੀ ਕੁੱਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ।

ਉਹ ਔਰਤ ਇਕ ਕਾਲਿਜ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਹੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਅਫ਼ਸਰ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਕੁੱਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਕਾਊਂਟਰ ਸਮੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਹੀ ਲੜਕੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹੁਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਸ ਔਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜੇ ਸਾਡੀ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਹ ਲੜਕੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਵੇਂਗੀ। ਜੇ ਤੁਸੀ ਮੇਰੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਵੀ ਧੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅਪਣਾ ਲਵੋ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਭ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ। ਆਖ਼ਿਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਗਲੇ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, "ਬੇਟੇ, ਅਜ ਮੇਰੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਹਨ, ਬੇਟੇ ਮੈਨੂੰ ਅਪਣਾ ਬਾਪ ਹੀ ਸਮਝਣਾ। ਮੇਰੀ ਧੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਤੁਸੀ ਮੇਰੀ ਦੂਸਰੀ ਧੀ ਹੋ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੂਸਰੀ ਧੀ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਉਪਹਾਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਅਪਣੀ ਧੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕਰਾਂਗਾ।"

ਉਹ ਲੜਕੀ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਬੁਸਕ-ਬੁਸਕ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਅਤੇ ਉਹ ਔਰਤ ਵੀ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਸਾਰਾ ਮਾਹੌਲ ਖ਼ੁਸ਼ੀਨੁਮਾ ਹੰਝੂਆਂ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਵਿਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੋ ਉਠਿਆ। ਸਾਰੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਬੰਧਨ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾ ਦੀ ਦੀਵਾਲੀ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਗਿਆ।

1 ਅਗਸਤ ਜਨਮ ਦਿਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖ

ਅਮਰ ਸ਼ਹੀਦ ਸ੍ਰ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੇਰੂਮਾਨ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ
ਵ. ਅੱਪ. 9914184794

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਸੀਹੇ ਸਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਿਕ ਸ੍ਰ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੇਰੂਮਾਨ ਦਾ ਜਨਮ 1 ਅਗਸਤ 1886 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਫੇਰੂਮਾਨ ਜਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਰਾਜ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁਖੋਂ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨ।

ਮੁਡਲੀ ਵਿੱਦਿਆ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਫਿਰ ਬਾਬੇ ਬਕਾਲੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ।ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ 11 ਨੰਬਰ ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੰਧ ਹਾਰਸ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ।ਜੱਥੇਦਾਰ ਉੱਧਮ ਸਿੰਘ ਨਾਗੋਕੀ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਰਹੇ।ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਇਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਕੇ 1914 ਵਿਚ ਘਰ ਆ ਗਏ।

ਸੰਨ 1919 ਵਿਚ ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ਼ ਦਾ ਸਾਕਾ ਹੋਇਆ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਤੜਫ਼ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 1920 ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਇਸ ਤੇ ਪਿਆ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪਰੀਵਰਤਨ ਆ ਗਿਆ।

ਜੱਥੇਦਾਰ ਉੱਧਮ ਸਿੰਘ ਨਾਗੋਕੇ ਤੇ ਹੋਰ ਕੁੱਝ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ. ਫੇਰੂਮਾਨ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੌਮ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਲਈ ਮੰਗ ਲਿਆ ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਦੇ ਹਾਂ ਕਹਿਣ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਫੇਰੂਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

1920 ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬੇ ਦੀ ਬੇਰ ਸਿਆਲਕੋਟ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਝਬਾਲ ਦੀ ਜੱਥੇਦਾਰੀ ਹੇਠ ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੋਂ ਜੱਥਾ ਗਿਆ ਉਸ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੇਰੂਮਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

1920 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰਮੋਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਵੇਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰ.ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੇਰੂਮਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਨਵੰਬਰ 1921 ਨੂੰ ਚਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ।

ਸੰਨ 1923 ਵਿਚ ਸੁਲਤਾਨਵਿੰਡ ਜਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਇਕ ਰਾਜਸੀ ਜਲਸਾ ਹੋਇਆ। ਬਾਬਾ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਫੇਰੂਮਾਨ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਨ।ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਸਵਾ ਸਵਾ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਕਰਕੇ ਮੁਲਤਾਨ ਸੈਂਟ੍ਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਫ਼ਰਵਰੀ 1924 ਵਿਚ ਜੈਤੋਂ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਲੱਗਿਆ। 1924 ਵਿਚ ਹੀ ਸ੍ਰ. ਫੇਰੂਮਾਨ ਹੋਰੀ ਰਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਉਸ ਟਾਇਮ ਜੈਤੋਂ ਨੂੰ ਜੱਥੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ 14 ਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੱਥੇ ਦੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਬਣ ਕੇ ਨਾਭੇ ਗਏ ਛੇ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰਹੇ।ਜੁਲਾਈ 1925 ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਬਣ ਗਿਆ।ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਕੈਦੀ ਛਡ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਫੇਰੂਮਾਨ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੋ ਗਏ।

1926 ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਫੇਰੂਮਾਨ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਮਲਾਇਆ ਚਲੇ ਗਏ।ਮਲਾਇਆ ਵਿਚ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਸਠਿਆਲਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਉੱਥੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਆਪ ਨੇ 21 ਦਿਨ ਦੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕੱਟੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 1929 ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ।

1934- 35 ਵਿਚ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨਾਗੋਕੇ, ਸ੍ਰ. ਫੇਰੂਮਾਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨੀ ਲਹਿਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ। 1939 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰਮੋਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਫੇਰੂਮਾਨ ਦੋ ਵਾਰ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ।ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1952 ਤੋਂ 1964 ਤੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਟਿਕਟ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ।

1948 ਤੋਂ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। 1960 ਵਿਚ ਸੰਤ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ.ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਅਰਦਾਸਾ ਸੋਧ ਕੇ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰੱਖਿਆ ਪਰ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ।ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ 48 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਵਰਤ ਖੋਲ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਭੁਲ ਬਖਸ਼ਾਈ।

ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸੰਤ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੇ 1965 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕੁੰਡ ਬਣਵਾ ਕੇ ਸੜ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜੰਗ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਪ੍ਰਣ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਦਸੰਬਰ 1966 ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਉੱਪਰ ਸੜ ਮਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ।ਇਸ ਵਾਰ ਪੰਜ ਸਾਥੀ ਸੰਤ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ,ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਉਮਰਾ ਨੰਗਲ,ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ,ਮਿਤ ਸਿੰਘ ਚੜਿਕ ਆਦਿ ਪੀਲੇ ਚੋਲੇ ਪਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਉੱਪਰ ਚੜ ਬੈਠੇ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜਲ ਉੱਪਰ ਖੜੇ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੜ ਮਰਨ ਲਈ ਦੂਸਰਾ ਅਗਨ ਕੁੰਡ ਵੀ ਬਣਵਾਇਆ ਗਿਆ।ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸ੍ਰ. ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਦ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਬੰਦ ਕਮਰਾ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਸੜ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਚ ਗਏ।

ਇਸ ਨਾਲ ਕੌਮ ਦੀ ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਦਰੀ ਹੋਈ।ਸ੍ਰ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੇਰੂਮਾਨ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੱਟ ਵੱਜੀ।ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੁਲਾਈ 1969 ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰਙੀ ਨੇ ਸ੍ਰ. ਫੇਰੂਮਾਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕੌਮ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੇਠੀ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਲਾਜ ਰੱਖ ਲਵੋਂ। ਸ੍ਰ. ਫੇਰੂਮਾਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

1969 ਦੀ 11- 12 ਅਗਸਤ ਦੀ ਵਿਚਕਾਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੇਰੂਮਾਨ ਨੂੰ ਘਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿਚ ਸ੍ਰ.ਫੇਰੂਮਾਨ ਨੇ ਆਪ ਅਰਦਾਸਾ ਸੋਧ ਕੇ @ਦੇਹ ਸ਼ਿਵਾ ਬਰ ਮੋਹਿ ਇਹੈ @ ਦਾ ਸਵਈਆ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਮੈਨੂੰ ਜਬਰੀ ਖੁਰਾਕ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਬਾਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ।

ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ. ਫੇਰੂਮਾਨ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ।ਸੰਤ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੇ 27 ਅਗਸਤ 1969 ਨੂੰ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, ÷ਫੇਰੂਮਾਨ ਸਾਡੀ ਲੀਡਰੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਉਣਾ ਚਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰਗੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿਆਗੇ।÷ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਤੁੜ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖੋਜਕੀਪੁਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕੇ ਫੇਰੂਮਾਨ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਮੌਤ ਮਰੇਗਾ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸੁਰਤ ਟਿਕਾਣੇ ਆ ਗਈ ਜਦ ਜਨਤਾ ਨੇ ਫੇਰੂਮਾਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ।

85 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ 74 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੇਰੂਮਾਨ ਆਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਅਰਦਾਸ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਣ ਨੂੰ ਪਾਲਦੇ ਹੋਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ 27 ਅਕਤੂਬਰ 1969 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ। ਸ੍ਰ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੇਰੂਮਾਨ ਦੇ ਮਹਾਨ ਬਲੀਦਾਨ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖ ਲਈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪੁਸਤਕ ਰੀਵਿਊ

ਅਪਣੱਤ ਭਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ : ਕੋਮਲ ਪੱਤੀਆਂ ਦਾ ਉਲਾਂਭਾ

ਦਵਿੰਦਰ ਪਟਿਆਲਵੀ ਇੱਕ ਕੋਮਲਭਾਵੀ ਇਨਸਾਨ ਹੈ। ਕੋਮਲ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਇਸ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਧਾਵਾਂ - ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ, ਕਹਾਣੀ, ਫੀਚਰ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਹਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਤਾਬਾਂ @ਛੋਟੇ ਲੋਕ@ ਅਤੇ @ਉਡਾਨ@ (ਹਿੰਦੀ) ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਅਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ
ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਪਟਿਆਲਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਦਵਿੰਦਰ ਹੁਣ ਇੱਕ ਕਾਵਿ ਕਿਤਾਬ @ਕੋਮਲ ਪੱਤੀਆਂ ਦਾ ਉਲਾਂਭਾ@ (ਕੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਬਰੇਟਾ, ਮਾਨਸਾ; ਪੰਨੇ 98; ਮੁੱਲ 195/-) ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਵਿ ਕਿਤਾਬ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 41 ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਹਨ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਭਰਪੂਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਜੇਤੂ ਲੇਖਕ ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਆਸ਼ਟ, ਚਰਚਿਤ ਯੁਵਾ ਕਵੀ ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੀ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਲੇਖਕ ਤੇ ਆਲੋਚਕ ਡਾ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਅਨੁਵਾਦ ਜੇਤੂ ਲੇਖਕ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੁਲਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਪਟਿਆਲਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੀਤਕਾਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲਦਾਰ (ਪੰਨੇ 5-17) ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੇ ਹਨ।

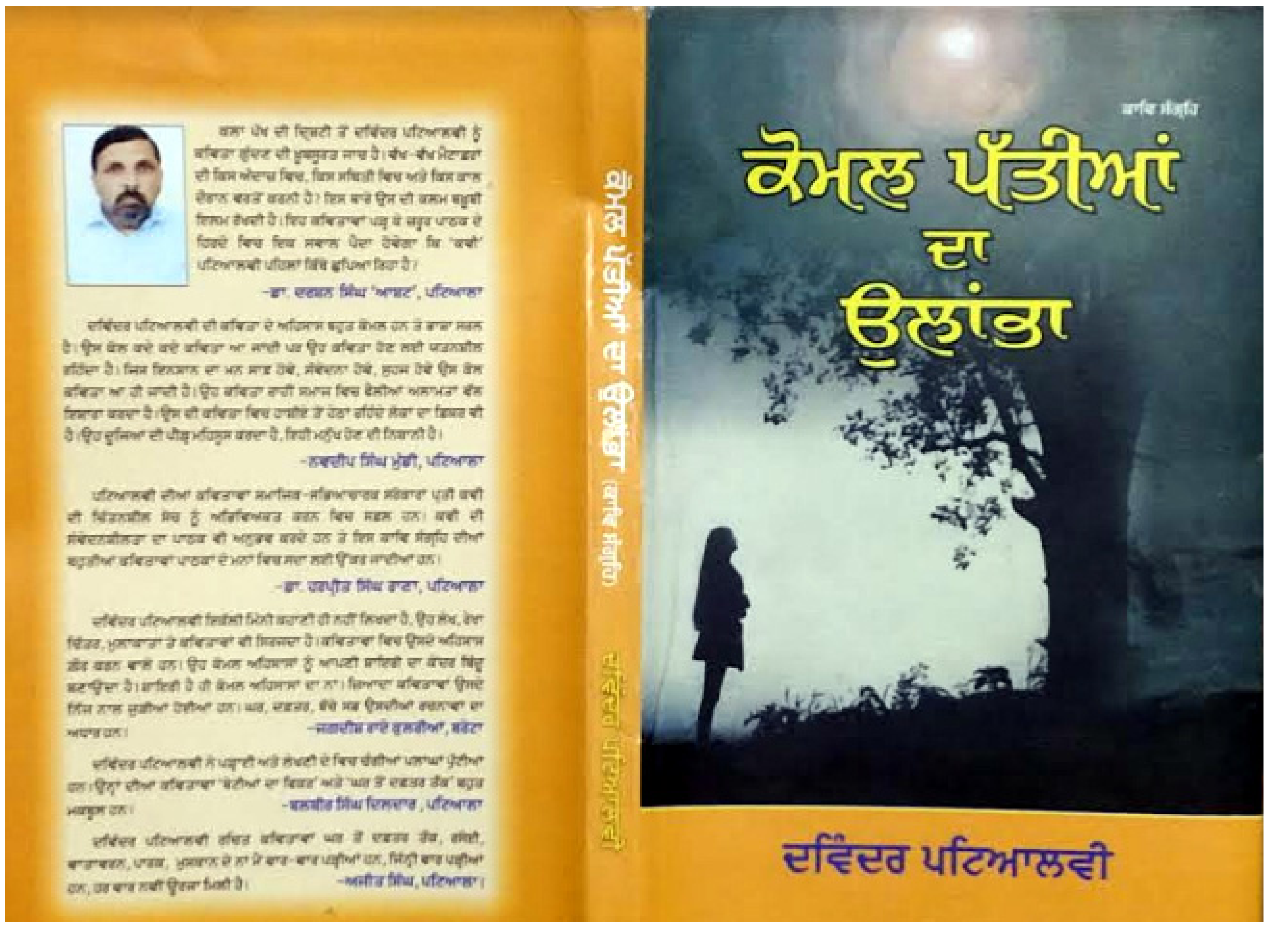

ਪੁਸਤਕ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪਰਿਵਾਰ, ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਪਾ ਦੇ ਨਾਂ, ਮੁਸਕਾਨ ਦੇ ਨਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਚੀਜੀ, ਛੁੱਟੀ ਵਾਲਾ ਦਿਨ, ਮਾਂ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ, ਪ੍ਰੀਤੀ ਦੇ ਨਾਂ, ਪਤਨੀ ਦਾ ਜਨਮਦਿਨ, ਬੇਟੀਆਂ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ, ਪੁਸਤਕ ਤੇ ਬੇਟੀ, ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਮੁਸਕਾਨ ਦੀ ਐਕਟਿੰਗ, ਮੁਸਕਾਨ ਦੇ ਨਾਂ; ਦਫ਼ਤਰੀ ਮਾਹੌਲ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਘਰ ਤੋਂ ਦਫ਼ਤਰ ਤੱਕ, ਕੰਟੀਨ ਵਾਲ ਟਿੰਕਾ, ਟਿਫ਼ਿਨ, ਦਫ਼ਤਰ ਸਟੈਨੋ ਤੇ ਨਿੱਕਾ ਬੱਚਾ, ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮੈਡਮ, ਬਰਾਂਚ ਤੋਂ ਬਰਾਂਚ ਤੱਕ, ਦਫ਼ਤਰ ਵਾਲਾ ਬੈਗ; ਆਸਪਾਸ/ ਰੋਜ਼ਮੱਰਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਸਿਉਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ, ਰੋਟੀ ਰਿਕਸ਼ਾ ਤੇ ਡਿਗਰੀਆਂ, ਅਖ਼ਬਾਰ, ਸੈਰ ਕਰਦੇ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ, ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਠੀਕ ਹਾਂ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਪਾਰਕ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਮਾਗਮ, ਮੇਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ, ਦੋਸਤ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੈਰ ਕਰਦਾ ਡੌਗੀ, ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੱਚੇ, ਬੱਸ ਬੱਚਾ ਤੇ ਸਹਿਯਾਤਰੀ; ਯਾਦਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ, ਰੋਜ਼ ਗਾਰਡਨ ਤੋਂ ਢੁਡਿਆਲ ਸਕੂਲ ਤੱਕ; ਵਿਕੋਲਿੱਤਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਆਸ਼ਰਮ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਅਹਿਸਾਸ, ਰਸੋਈ, ਗੱਲਾਂ, ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਨਰਾਜ਼ਗੀ, ਬਾਰਿਸ਼ ਆਦਿ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ
ਅਕਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ-151302 (ਬਠਿੰਡਾ)
9417692015.

ਘਰ ਅਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਬਿਠਾਉਣਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੱਥ-ਵੱਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਦੇ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਏਨਾ ਰੁੱਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਤੇ ਕਈ ਬੰਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ @ਚ ਹੀ ਏਨਾ ਖੁੱਭੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਫ਼ਤਰ/ਨੌਕਰੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ। ਪਰ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜ-ਸੁਮੇਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਯਥਾਯੋਗ ਸਮਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਅਜਿਹੇ ਪਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਘਰ-ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। @ਘਰ ਤੋਂ ਦਫ਼ਤਰ ਤੱਕ@ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਡੀਲ ਕਰਦੇ
ਪੈਂਡਿੰਗ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਸਟਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ
ਅਕਸਰ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ
ਫੜਾਈ ਰਾਸ਼ਨ ਦੀ ਲੰਮੀ ਲਿਸਟ
ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ...
ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਦਫ਼ਤਰ
ਅਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾ ਕੇ ਘਰ ਬਾਰੇ ਭੁੱਲਣਾ (29-30)

ਦਵਿੰਦਰ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਟਾਈਪਿੰਗ, ਸਟੈਨੋ ਕਰਦਿਆਂ/ਸਿਖਦਿਆਂ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਪੁੱਜਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਉਹਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹਿੰਮਤੀ ਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਕਦਰ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਮਿਆਂ/ਕਿਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ - ਕੱਪੜੇ ਸਿਉਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ, ਰੋਟੀ ਰਿਕਸ਼ਾ ਤੇ ਡਿਗਰੀਆਂ, ਕੰਟੀਨ ਵਾਲਾ ਟਿੰਕਾ, ਦਫ਼ਤਰ ਸਟੈਨੋ ਤੇ ਨਿੱਕਾ ਬੱਚਾ ਆਦਿ। ਕੰਮੀਂ ਰੁੱਝੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਮਾਰਮਿਕ ਤਸਵੀਰ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ :

ਬਾਈਕ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ
ਦਫ਼ਤਰ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ
ਕੱਪੜੇ ਸਿਉਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ
ਕਦੋਂ ਸੌਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ
ਕਦੋਂ ਖਾਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਰੋਟੀ
ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਤਾਂ ਚਲਦੀ ਹੈ ਉਹਦੀ ਸਿਲਾਈ ਮਸ਼ੀਨ
ਬੇ ਰੋ ਕ ਟੋ ਕ
(35)

ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਉਕਾਈਆਂ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਰੂਫ਼ ਰੀਡਿੰਗ ਦੀਆਂ ਹੋਣ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ : ਦੋ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹੀ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ - @ਮੁਸਕਾਨ ਦੇ ਨਾਂ@ (ਪੰਨਾ 31 ਅਤੇ 98); ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਜੋੜ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ ਹੈ - @ਕੱਪੜੇ ਸਿਉਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ@ (ਤੱਤਕਰਾ ਵਿੱਚ ਸਿਊਣ ਤੇ ਅੰਦਰਵਾਰ ਸਿਣ, 35); ਤਿੰਨ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤੱਤਕਰਾ ਵਿੱਚ ਤੇ ਅੰਦਰਵਾਰ ਅੰਤਰ ਵਾਲੇ ਹਨ - @ਸੈਰ ਕਰਦੇ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ@ (ਸੈਰ ਕਰਦੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ, 44); @ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਠੀਕ ਹਾਂ@ (ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਠੀਕ ਹਾਂ, 48); @ਵਿਆਹ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ...@ (ਅੰਦਰਵਾਰ ਸਿਰਲੇਖ @ਕਵਿਤਾ@ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਬ੍ਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ- ਵਿਆਹ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ..., 54)।

ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀਆਂ ਲੱਗਭੱਗ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਆਪਣਿਆਂ/ਅਪਣੱਤ ਬਾਰੇ ਹਨ। ਕਵੀ ਨੇ ਖ਼ਿਆਲੀ ਜਾਂ ਕਾਲਪਨਿਕ ਉਡਾਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵਲਵਲੇ/ਜਜ਼ਬੇ ਵਾਲੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਆਸਪਾਸ ਵਿਚਰਦੇ/ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਿਲਦੇ-ਗਿਲਦੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਸਧਾਰਨ ਬੋਲੀ ਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚੇਚ ਤੋਂ, ਬਿਨਾਂ ਅਲੰਕਾਰਾਂ, ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਤੋਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮਝ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। @ਪਾਪਾ ਦੇ ਨਾਂ@ (23) ਤੋਂ @ਮੁਸਕਾਨ ਦੇ ਨਾਂ@ (98) ਤੱਕ ਫੈਲੀਆਂ ਇਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਹਿਜਤਾ, ਰਵਾਨੀ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਵਾਬਸਤਾ ਹਨ। ਦਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਉਹਦੀ ਪਹਿਲ-ਪਲੇਠੀ ਕਾਵਿ-ਕਿਤਾਬ ਲਈ ਮੁਬਾਰਕ!

ਕੋਹ ਨਾ ਚੱਲੀ ਬਾਬਾ ਤਿਹਾਈ

ਤੁਰਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ ਧੜਕਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਝੀਲ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਣੀ ਗੰਦਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੰਦਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਫਿਰ ਬੋਅ ਆਉਂਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹੋ ਹਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਹ ਲੈਂਦੀ, ਤੁਰਦੀ ਫਿਰਦੀ- ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੋੜ ਉਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆ ਕੇ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਰਦੀ-ਫਿਰਦੀ ਇੱਕ ਲਾਸ਼ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਸ਼ ਅਸੀਂ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਲਾਸ਼ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਜਿਉਂਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਤੁਰਦੇ ਬੰਦੇ ਹੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਉਤੇ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਚੁਰਾਹੇ ਉੱਤੇ ਰੁਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਾ ਸੂਚਕ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਪਰ ਮੰਜਿਲ ਨਹੀਂ। ਰੁਕੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਟੁੱਟੇ ਪੱਤੇ ਦੀ ਚੱਕਰ 'ਚ ਫਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਉਸ ਪੱਤੇ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਰੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਹਵਾ ਸਹਾਰੇ ਇੱਧਰ-ਉੱਧਰ ਉੱਡਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਖਰ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਰੁਕਿਆ ਪੱਤਾ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗਵਾਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਚੀਜ਼ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਗਵਾਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬੇਫਿਕਰ ਹੋਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਚੀਜ਼ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਚੀਜ਼ ਹੱਥੋਂ ਕਿਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਛੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਫੇਰ ਸਾਨੂੰ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਅਤੀਤ ਦੇ ਵਰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਫਰੋਲਣ ਲੱਗਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:-
"ਮਿੱਟੀ ਨਾ ਫਰੋਲ ਜੰਗੀਆ, ਨਹੀਂ ਲੱਭਣੇ ਲਾਲ ਗਵਾਚੇ।"

ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਮਿੱਟੀ ਫਰੋਲਣ ਲੱਗਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਹੰਝੂਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ। ਉਂਝ ਅਸੀਂ ਲਾਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਪਾਣੀ ਇਕੋ ਵਾਰੀ ਪੁੱਲਾਂ ਦੇ ਹੇਠ ਦੀ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਲੰਘਿਆ ਪਾਣੀ ਤੇ ਲੰਘ ਗਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਪਰਤਦੀ।

ਅਸੀਂ ਉਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਸਿਰਜਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਂਘ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਨੇ ਕਦੇ ਸਾਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਪਰ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਅਸੀਂ ਵੱਖਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਾਸੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਹੀ ਹਾਂ ਪਰ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਬੜੀ ਦੂਰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।

ਧਰਤੀ ਨਾਲੋਂ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਅਸੀਂ ਉੱਤੇ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਓਨੀ ਹੀ ਬੇਚੈਨੀ, ਗੁੱਸਾ, ਨਫਰਤ ਤੇ ਹੰਕਾਰ ਵਧੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਮੈਂ ਵਿੱਚ ਫਸਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ 'ਮੈਂ' ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁਕਦਾ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਪਿੱਛੇ ਪਰਤ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦਾ।

ਅਸੀਂ ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਲੱਤਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਤੁਰ ਸਕਦੇ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜੀਭ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਬੋਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ।
ਵਾਜਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਬੁਲਾਇਆ ਕਈ ਵਾਰ ਵੇ,
ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨਾ ਸੁਣੀ।

ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਸੁਨਣ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਦੌੜੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ-ਪਦਾਰਥਾਂ ਪਿੱਛੇ। ਅਸੀਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਘਰ ਭਰ ਲਏ ਹਨ। ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੂਰ ਚਲੇ ਗਈ ਹੈ। ਘਰ ਅਸੀਂ ਸਟੋਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਟੋਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਧੜਕਦੀ। ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਬਿੱਲ ਉਤਾਰਦੇ ਖੁਦ ਵਸਤੂ ਬਣ ਗਏ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਸੁਹਜ ਸੰਵੇਦਨਾ ਮਰ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੱਥਰ ਬਣ ਗਏ ਹਾਂ। ਤੁਰਦੀਆਂ-ਫਿਰਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਜਿਸਮ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲਤਾੜਦੇ ਦੌੜ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਅੰਨ੍ਹੀ ਦੌੜ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ ? ਇਸ ਦੌੜ ਦਾ ਅੰਤ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ? ਇਸ ਦੌੜ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਬੜਾ ਕੁੱਝ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ।

ਸਾਡਾ ਅੰਦਰ ਮੁਰਦਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ ਸਾਡੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਰਤ ਖੁਸ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਠੂਠੇ ਫੜਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਨੀਲੇ,ਪੀਲੇ ਤੇ ਲਾਲ ਕਾਰਡ ਬਨਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ ਹੋਏ ਪਏ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਇਹਨਾਂ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦੇ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਆਮਦਨ ਕਿਉਂ ਹਰ ਸਾਲ ਵੱਧਦੀ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕ ਕਿਉਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਤੱਕ ਪੁਜ ਗਏ ? ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਸਾਨੂੰ 'ਮੁਫਤ' ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਖੋਲ ਅੰਦਰ ਗਵਾਚ ਗਏ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਤੜਫ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਚੀਕ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂਅ ਹੇਠ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਰੋਟੀ ਖੋਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।। ਰੋਟੀ ਬਦਲੇ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਸਾਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕੁੱਟ ਜਾਂ ਫਿਰ ਗੋਲੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੇ ਢਿੱਡ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਲੁੱਟਿਆ ਤੇ ਕੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁੱਟ ਕਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਛੱਤੀਸ਼ਗੜ੍ਹ, ਝਾਰਖੰਡ, ਕਦੇ ਦਿੱਲੀ, ਗੁਜਰਾਤ, ਯੂਪੀ, ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ ਤੇ ਅੱਜ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਰ ਥਾਂ ਕਤਲਗਾਹ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਤੇ ।ਵੀ ਕਦੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਐ, ਕੁੱਝ ਵੀ। ਅਜੇ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆਂ ਹੀ ਬਹੱਤਰ ਵਰ੍ਹੇ ਬੀਤੇ ਹਨ। ਇਨਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਲਿਆ ਕਿ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਅਸੀਂ ਮਹਾਂ ਗੁਰੂ, ਮਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣਦ ਬਣਦੇ, ਜ਼ੀਰੋ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ੀਰੋ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਾਡਾ ਕੀ ਹੋਣਾ, ਬਸ ਏਹੀ ਹੈ ਰੋਣਾ ਧੋਣਾ ।ਸਦੀਆਂ ਲੰਘ ਗਈਆਂ। ਵਹਿ ਗਏ ਪਾਣੀ। ਰੁਕ ਗਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਉਠ ਮਗਰ ਤੁਰੇ ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ, ਦੌੜ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਖੜਾ ਪਾਣੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਮੁਸ਼ਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੁੱਸ਼ਕ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਰੁੱਖਾਂ ਵਾਂਗ ਸੁੱਕ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੱਥ ਵੱਢ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ ਤੇ ਧਰਤੀ ਖੋਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਰੁਜਗਾਰ ਖੋਹ ਲੈਣ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਖੋਹ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖੋਹੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਪਿਆਸੇ ਤੜਫ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਕਦ ਤੱਕ ? ਸੁੱਤੇ ਰਹਾਂਗੇ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਜਾਗ ਪਵੋ,
ਦੁਸ਼ਮਣ ਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਦੇ ਗਲ ਪਵੋ। ਹੁਣ ਬਿਨ ਜਾਗਰੂਕ ਤੇ ਇੱਕਠੇ ਹੋਇਆਂ ਸਰਨਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਮਰਨਾ ਨਹੀਂ ? ਕੁੱਝ ਕਰ ਮਰੋ, ਐਵੇਂ ਨਾ ਡਰੋ।

ਖੜਾ ਪਾਣੀ, ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਪਾਣੀ, ਰੁਕੀ ਤੇ ਤੁਰਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਕੀ ਖੱਟਿਆ ਐ ? ਮਿਰਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਉਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਪੈਰ ਦੌੜਦੇ ਰਹੇ ।ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ। ਭਰਿਆ ਢਿੱਡ , ਨੀਤ ਨਹੀਂ ਭਰੀ। ਕੋਹ ਨਹੀਂ ਤੁਰੇ। ਬਾਬਾ ਪੱਚੀ ਵਰ੍ਹੇ ਤੁਰਿਆ। ਸ਼ਬਦ ਰਬਾਬ ਨਾਲ ਚਾਨਣ ਵੰਡਿਆ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਰਥ ਦੱਸੇ। ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮੈਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬਕ ਪੜਾਇਆ, ਕਿਰਤ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ, ਹੱਕ ਸੱਚ ਤੇ ਜ਼ਬਰ, ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਰਪਾਨ ਨੂੰ ਤਲਵਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਸੁੱਤੀ ਕੌਮ ਜਗਾਇਆ।

ਅਸੀਂ ਤੇ ਕੋਹ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੁਕਾਇਆ। ਅਖੇ ਬਾਬਾ ! ਕੋਹ ਨਾ ਚੱਲੀ, ਬਾਬਾ ਮੈਂ ਤ੍ਰਿਹਾਈ। ਭਲਾ ਮਨ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਦੀ ਕਿਸ ਨੇ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਈ ?

ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਨੀਲੋਂ
94643-70823

ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕਲੱਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਏ.ਆਈ.ਜੀ.
ਪੰਡੋਰੀ ਸਿੱਧਵਾਂ 9501100062

ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ (2002) ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਜਣੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਨਾਲ ਜੋ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕਲੱਬ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕਲੱਬ ਗਏ। ਬਾਕੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪੈਂਟਾਂ ਕਮੀਜ਼ਾਂ ਪਹਿਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਦੋ ਲੀਡਰ ਟਾਈਪ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕੁੜਤੇ ਪਜ਼ਾਮੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਲੰਘ ਗਏ ਪਰ ਕੁੜਤੇ ਪਜ਼ਾਮੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਾਰਡ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁੜਤਾ ਪਜ਼ਾਮਾ ਪਹਿਨ ਕੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ ਮਨ੍ਹਾਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਉਥੇ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਮੈਲੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਨਹਿਰੂ ਜੈਕਟਾਂ ਪਹਿਨ ਕੇ ਹੀ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਰੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ। ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੰਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰੇਕ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕਲੱਬਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਗੋਰਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸਨ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਉਥੇ ਜਾਣਾ ਮਨ੍ਹਾਂ ਸੀ। ਇੰਡੀਅਨਜ਼ ਐਂਡ ਡੌਗਜ਼ ਆਰ ਨੌਟ ਅਲਾਊਡ ਵਾਲਾ ਬੋਰਡ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਕਲੱਬਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਟੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲਾਰਡ ਮੈਕਾਲੇ (ਜਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ) ਨੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸਿਸਟਮ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਭਾਰਤੀ ਵਰਗ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਸਿਰਫ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ। ਗੋਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਕਾਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕਲੱਬ ਲਾਰਡ ਮੈਕਾਲੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ 'ਤੇ ਅੱਖਰ ਅੱਖਰ ਖਰੇ ਉੱਤਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਗੋਰੇ ਚਲੇ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹ ਕਲੱਬ ਭੂਰੇਸਾਹਿਬਾਂ (ਭਾਰਤੀਆਂ) ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਤੇ ਸਿਰਫ ਫਰਾਟੇਦਾਰ ਇਗਲਿਸ਼ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਅਮੀਰਾਂ, ਤਾਕਤਵਰ ਨੇਤਾਵਾਂ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ, ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰਾਂ ਆਦਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਰੀਮ ਨੂੰ ਹੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰਨ ਵਾਲੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਕੁਰਕ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੜਨ ਵਾਲੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮਤਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਸਥਿੱਤੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿੱਪ ਫੀਸ ਤੇ ਵੇਟਿੰਗ ਲਿਸਟ ਐਨੀ ਜਿਆਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਾਰੀ ਸਾਰੀ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਕਲੱਬ ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਰਹੇ। ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਬੰਗਾਲ ਕਲੱਬ ਨੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ 12 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਸਨ ਤੇ ਅਗਲੇ ਹੋਰ 8 ਸਾਲ ਤੱਕ ਕਲੱਬ ਦੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਕੀਤੀ।ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਕਲੱਬ ਨੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਕਈ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਵੀ ਇੰਡੀਅਨਜ਼ ਐਂਡ ਡੌਗਜ਼ ਨੌਟ ਅਲਾਊਡ ਵਾਲਾ ਬੋਰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਤਾਰਿਆ। ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਕਲੱਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਰਨਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਬੋਰਡ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਲੱਬ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਉ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਜ਼ਿਮਖਾਨਾ ਕਲੱਬ 1913 ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ 28 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਬਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਰਬਾਂ ਖਰਬਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕਲੱਬ ਵੀ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਤ ਵਾਂਗ ਚੰਬੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

1991 ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਲੱਬ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਰਾਜਦੂਤ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੁੜਤਾ ਪਜ਼ਾਮਾ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਰਨਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਰਮਾ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤਿੰਨ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਕਲੱਬ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਵਰਮਾ ਧਰਨਾ ਲਗਾ ਕੇ ਗੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਕਲੱਬ ਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਮਿਰਲ ਜੇ ਤਹਿਲਿਆਨੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਦਲਣੇ ਪਏ। ਪਰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਜਲਦੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। 2013 ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਲੱਬ ਨੇ ਭੁਟਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਨੀਅਰ ਬੋਧੀ ਭਿਖਸ਼ੂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਨਾ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰਵਾਇਤੀ ਪਹਿਰਾਵਾ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਲੱਬ, ਦਿੱਲੀ ਗੋਲਫ ਕਲੱਬ ਨੇ 2017 ਵਿੱਚ ਮੇਘਾਲਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਚੋਟੀ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁੰਨਤੇਨ ਲਿੰਗਦੋਹਨੂੰ ਕਲੱਬ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਰਵਾਇਤੀ ਪਹਿਰਾਵਾ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਲੱਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੌਕਰਾਣੀ ਵਰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

ਇਸ 'ਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੰਗਾਮਾ ਮੱਚਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕਲੱਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 1855 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਟਾਲੀਗੰਜ ਕਲੱਬ (ਕੁੱਲ ਰਕਬਾ 110 ਏਕੜ) ਵੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਬੰਗਾਲੀ ਧੋਤੀ ਕੁੜਤਾ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜ਼ੀਨਜ਼ ਤੇ ਟੀ ਸ਼ਰਟ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਲੱਬ ਨੇ 2021 ਵਿੱਚ ਤਾਮਿਲ ਸਟਾਈਲ ਧੋਤੀ(ਵੇਸ਼ਠੀ) ਕੁੜਤਾ ਪਹਿਨਣਵਾਲੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿੰਦਾਬਰਮ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ ਪਈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਵੀ ਧੋਤੀ ਕੁੜਤਾ ਪਹਿਨਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਤਾਰੇ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਹੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਕਸੌਲੀ ਕਲੱਬ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ (ਜੋ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਰੈਂਕ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਕਲੱਬ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਵੱਧ ਫੁੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੀਸ ਕਰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਆਦਤ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ 1953 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਭਾਵ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕਲੱਬ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਆਸ ਪਾਸ ਹੀ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਲੱਬਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਸਿੱਖੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦ ਭਾਵ ਕਰਨਾ ਜਰੂਰ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਹੈ।ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਹੋਵੇ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਤਰਾਂ ਭਾਰਤੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਫਾਈਵ ਸਟਾਰ, ਸੈਵਨ ਸਟਾਰ ਹੋਟਲ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਵੀ ਪਹਿਨ ਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਲੱਬ ਭਾਵੇਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਹਨ, ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੇਠ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਜਿੰਮਖਾਨਾ ਕਲੱਬ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੈਸੇ ਗਬਨ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਰਮਿਆਨ ਮਾਮਲਾ ਬੇਹੱਦ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਲੱਬਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤਿਆਗ ਕੇ ਸਮਾਂ ਵਿਹਾ ਚੁੱਕੇ ਨਿਯਮ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸਖਤ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ। ਜੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਲੈ ਲੈਣ।

23,24,25 ਜੁਲਾਈ ਉਰਸ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖ

ਸੱਯਦ ਬਾਬਾ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ
ਵ. ਅੱਪ 9914184794

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਜਨਮ ਜੰਡਿਆਲਾ ਸ਼ੇਰ ਖ਼ਾਂ ਪੰਜਾਬ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਕੁਤਬ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਘਰ ਸੰਨ 1722 ਨੂੰ ਸਯੱਦ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ।ਜੰਡਿਆਲਾ ਸ਼ੇਰ ਖ਼ਾਂ ਸ਼ੇਖ਼ੂਪੁਰ ਤੋ 15 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰੀ ਤੇ ਸਥਿੱਤ ਹੈ।ਮੁਡਲੀ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਉਚ ਵਿੱਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਸੂਰ ਜਾ ਕੇ ਹਾਫ਼ਜ਼ ਗੁਲਾਮ ਮੁਰਤਜ਼ਾ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਜੋ ਇਕ ਬੜੇ ਵੱਡੇ ਮਦਰੱਸੇ @ਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਸਨ।

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਵਸਨੀਕ ਜੰਡਿਆਲੜੇ ਦਾ
ਤੇ ਸ਼ਗਿਰਦ ਮਖ਼ਦੂਮ ਕਸੂਰ ਦਾ ਹੈ।

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਇੱਥੋਂ ਵਿੱਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਉਸਤਾਦ ਕੋਲੋਂ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਪਾਕਪਟਨ ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਦੀ ਮਜ਼ਾਰ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।ਉਥੇ ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਦੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕੋਲੋਂ ਆਤਮਿਕ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਈ।

ਇਥੋਂ ਮਲਕਾ ਹਾਂਸ ਚਲੇ ਗਏ ਜੋ ਸਾਹੀਵਾਲ(ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ) ਪਾਕਪਟਨ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ।ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ।ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਨਮਾਜ਼ ਪੜਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਮੌਲਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਨਮਾਜ਼ ਪੜਾਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ।ਫਿਰ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਮਲਕਾ ਹਾਂਸ ਦੇ ਮੁਹੱਲਾ ਉੱਚਾ ਟਿੱਬਾ ਦੀ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਮੌਲਵੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਲਈ।

ਮਲਕਾ ਹਾਂਸ ਵਿਚ ਇਕ ਰੱਜਿਆ ਪੁਜਿਆ ਬਲੋਚ ਪਰਿਵਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਰਹੇਗਾ ਇਸ ਦੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਲੋਚ ਪਰਿਵਾਰ ਕਰੇਗਾ।ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਭਾਗਭਰੀ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾ ਦਿਤੀ ਕੇ ਉਹ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਰੋਟੀ ਫੜਾ ਕੇ ਆਇਆ ਕਰੇਗੀ।ਭਾਗਭਰੀ ਸੋਹਣੀ ਸਨੁੱਖੀ ਮੁਟਿਆਰ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਸੁਹੱਪਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹਰ ਪਾਸੇ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।

ਉਹ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਰੋਟੀ ਲਿਆ ਕੇ ਉਸ ਮੂਹਰੇ ਰੱਖ ਕੇ ਉਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਰੋਟੀ ਖਾਈ ਜਾਂਦਾ ਨਾਲੇ ਭਾਗਭਰੀ ਵਲ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦਾ ਜਦ ਬਰਤਨ ਵਹਿਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਭਾਗ ਭਰੀ ਬਰਤਨ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ।ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ।ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਭਾਗਭਰੀ ਮੂਹਰੇ ਦਿਲ ਹਾਰ ਬੈਠਾ- ਮਾਸ਼ੂਕ ਦਿਆ ਬਾਂਕਿਆ ਸ਼ੋਖ ਨੈਣਾ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਜਿਹੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤੇ। ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਰੋਟੀ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਵੀ ਭਾਗਭਰੀ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਨਾਲੋਂ ਭਾਗਭਰੀ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਭੁੱਖ ਜਿਆਦਾ ਸੀ-

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਸਿਕ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਏ
ਜਿਹੀ ਹੀਰ ਨੂੰ ਭਟਕਣਾ ਯਾਰ ਦੀ ਸੀ।

\- - - - - - - -

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਮਾਰ ਨਾ ਭਾਗ ਭਰੀਏ
ਅਣੀ ਮੁਣਸ ਪਿਆਰੀਏ ਵਾਸਤਾ ਈ।

\- - - - - - - -

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਉਸ ਵਕਤ ਨੂੰ ਝੂਰਦਾ ਈ
ਜਿਸ ਵੇਲੜੇ ਅੱਖੀਆਂ ਲਾਇ ਬੈਠਾ।

\- - - - - -

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਤੇ ਭਾਗਭਰੀ ਦੇ ਚਰਚੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ।ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਈ ਉਹਨਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚੋ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ

ਮਸਜਿਦ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਉਦਾਸ ਮਨ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਤੁਰ ਪਿਆ।ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੈਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ ਕੁਝ ਹਮਦਰਦ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਰਹਾਇਸ਼ ਸੀ ਉਹ ਬਾਹਰ ਖੇਤ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਹਾਕ ਮਾਰ ਲਈ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਜਾਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੋਹਤਬਰ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਬੇਦੋਸ਼ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਝਾੜ ਝੰਬ ਕਰ ਕੇ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਫਿਰ ਮੌਲਵੀ ਰੱਖਾ ਦਿੱਤਾ।ਉਸ ਤਰਾਂ ਹੀ ਫਿਰ ਭਾਗਭਰੀ ਰੋਟੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ।ਪਰ ਜੋ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮੰਨਜ਼ੂਰ ਸੀ ਭਾਗਭਰੀ ਕੁਝ ਦਿਨ ਤੇਜ਼ ਬੁਖਾਰ ਚੜਨ ਨਾਲ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਿਆਰੀ ਹੋ ਗਈ।

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਮਨ ਡਾਵਾਂ ਡੋਲ ਹੋ ਗਿਆ ਉਹ ਮਸੀਤ ਦਾ ਮੌਲਵੀ ਸੀ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਕੀ ਦੁੱਖ ਰੋਂਦਾ ਕੀ ਦੱਸਦਾ ਕੇ ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਹੀ ਲੁੱਟੀ ਗਈ !

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਮੀਆਂ ਜਿੰਨਾਂ ਲਾਈਆਂ ਨੀ
ਸੇਈ ਜਾਣਦੇ ਦਾਰੀਆਂ ਯਾਰੀਆਂ ਨੂੰ।

ਫਿਰ ਮਲਕਾ ਹਾਂਸ ਦੇ ਮਹੱਲੇ ਉੱਚਾ ਟਿਬਾ ਦੀ ਮਸੀਤ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅੰਦਰੋਂ ਉਠਦੀ ਹੂਕ ਕਾਗਜਾਂ ਤੇ ਉਕਰ ਕੇ ਭਾਗਭਰੀ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹੀਰ ਦੇ ਦੁੱਖ ਰਾਹੀ @ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ @ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ।

ਸੰਨ 1766 ਵਿਚ @ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ @ ਦਾ ਖਰੜਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਝੋਲੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਮਲਕਾ ਹਾਂਸ ਦੀ ਮਸੀਤ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਛੱਡ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ।ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਰੋਕਿਆ ਪਰ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਰੁਕਿਆ ਨਹੀਂ ਆਖ਼ਰੀ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਸੂਰ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਿਆ।

ਹੱਥ ਪਕੜ ਕੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਮਾਰ ਬੁੱਕਲ
ਰਾਂਝਾ ਹੋਇ ਟੁਰਿਆ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਜੇਹਾ।
ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਵਣਜ ਵਿਚੋਂ
ਕਿਸੇ ਪੱਲੇ ਨਾ ਬੱਧੀ ਦੱਮੜੀ ਏ।

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਸੂਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪਣੇ ਉਸਤਾਦ ਦਾ ਦਰਵਾਜਾ ਜਾ ਖੜਕਾਇਆ।ਮਦਰੱਸੇ ਅੰਦਰ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਉਸਤਾਦ ਹਾਫਜ਼ ਗੁਲਾਮ ਮੁਰਤਜ਼ਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸ਼ਗਿਰਦ ਅਰਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।ਉਸਤਾਦ ਨੇ ਸ਼ਗਿਰਦ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਬਾਹਰ ਵੇਖੋ ਕੌਣ ਹੈ ? ਸ਼ਗਿਰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਬਾਹਰ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਖੜਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਰਸ਼ਦ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਜਾ ਉਸਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇ ਇੱਥੋਂ ਦਫਾ ਹੋ ਜਾ ! ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਗਿਰਦ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਇਲਮ ਦਿੱਤਾ ਉਹ

ਪੈਰੀ ਘੰਗਰੂ ਬੰਨ ਨੱਚਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਲਮ ਦਿੱਤਾ ਇਹ ਹੀਰ ਲਿਖਣ ਬੈਠ ਗਿਆ।ਸ਼ਗਿਰਦ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਦਰਵਾਜਾ ਖੋਲ ਕੇ ਵਾਰਿਸ਼ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਉਸਤਾਦ ਜੀ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਹਨ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਹਿ ਉਹ ਚੱਲਿਆ ਜਾਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੰਡਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲਣਾ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸ਼ਗਿਰਦ ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਿਆ।

ਦੋ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਬੀਤ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਤਾਦ ਜੀ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਠੰਡਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਗਿਰਦਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਜਾਉ ਲੱਭ ਕੇ ਲੈ ਆਉ ਜੇ ਕਿਤੇ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਲੱਭਦਾ ਹੈ।ਜਦ ਸ਼ਗਿਰਦ ਨੇ ਦਰਵਾਜਾ ਖੋਲਿਆ ਤਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਮੂਹਰੇ ਖੜਾ ਸੀ ਜੇਠ ਦਾ ਮਹੀਨਾ, ਤਿਕੜ ਦੁਪਿਹਰ, ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਾਲੋ ਬੇ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਉਸਤਾਦ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਪਸੀਨੇ ਨਾਲ ਭਿਜਿਆ ਖੜਾ ਸੀ।ਮੁਰਸ਼ਦ ਵੇਖ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਗਿਆ ਉਸਨੇ ਉਸਤਾਦ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਮੂਹਰੇ ਹੀ ਖੜਾ ਹੈ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਭਿਜਿਆ ਪਿਆ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪਿਆਸਾ ਬੇਜ਼ਾਨ ਹੋਇਆ ਖੜਾ ਹੈ।

ਉਸਤਾਦ ਸੁਣ ਕੇ ਹੋਰ ਮੋਮ ਵਾਂਗ ਢਲ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਬਾਹੋਂ ਫੜ ਕੇ ਅੰਦਰ ਲੈ ਆਵੋ।ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖੀ ਹੀਰ ਉਸਤਾਦ ਜੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਆਪ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਸਿਰ ਰੱਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਰੋਇਆ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਰੋਂਦਾ ਰਿਹਾ ਉਸਤਾਦ ਵੀ ਸਹਾਰ ਨਾ ਸਕਿਆ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵੀ ਨਮ ਹੋ ਗਈਆਂ।ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉਸਤਾਦ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਸ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਪੜ ਲਵੋ ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ਗਿਰਦ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀ ਬੀਤੀ ? ਉਸਤਾਦ ਨੂੰ ਤਰਸ ਆਇਆ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਤੂੰ ਨਹਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਅਰਾਮ ਕਰ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪੜਾਂਗਾ।

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਅਰਾਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹਾਫਜ਼ ਗੁਲਾਮ ਮੁਰਤਜ਼ਾ ਨੇ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੀਰ ਦਾ ਖਰੜਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।ਉਸਤਾਦ ਦੇ ਪੜਦੇ ਪੜਦੇ ਦੇ ਹੋਠ ਚੁਪ ਹੋ ਗਏ ਅੱਖਾਂ ਰੋਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਰਾਤ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪਹਿਰ ਆ ਗਿਆ ਦਿਲ ਬੇ-ਕਾਬੂ ਹੋ ਗਿਆ ਇਕਦਮ ਤੜਫ ਕੇ ਉੱਠੇ ਸਿੱਧੇ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਕਮਰੇ ਅੰਦਝ ਚਲੇ ਗਏ।

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਤੇ ਗੱਲ ਨਾਲ ਲੱਗ ਕੇ ਰੱਜ ਕੇ ਰੋਏ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, ÷ਉਏ ਵਾਰਿਸਾ ! ਮੈਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਵੀ ਮੈਂ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਸੀ ਆਹ ਤੂੰ ਕੀ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਜਦ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਸਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਤੇਰੀ ਲਿਖੀ ਹੀਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਵਸਾਰਨਗੇ।÷

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਕੁਝ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਉਸਤਾਦ ਕੋਲ ਰਹਿ ਕੇ ਫਿਰ ਇਜ਼ਾਜਤ ਲੈ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜੰਡਿਆਲਾ ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ ਚਲਿਆ ਗਿਆ।ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਆਖ਼ਰੀ ਸਮਾ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਸੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਉਹ ਬੋਹੜ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸ ਤਰਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਛਾਵੇ ਬਹਿ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਸਣਾਉਂਦਾ।ਅਖ਼ੀਰ 1798 ਵਿਚ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਿਆ।

ਪਿੰਡ ਜੰਡਿਆਲਾ ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ ਵਿਚ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਮਜ਼ਾਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।ਜਿਸ ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ 23,24,25 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਮੇਲਾ ਭਰਦਾ ਹੈ।ਲੋਕ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੇ ਹਨ।ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਪੜਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਫਰੀ ਬਸ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਖਜ਼ਾਨੇ ਤੇ ਬੋਝ ਹੈ ?

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸ ਸਫਰ ਮੁਫਤ ਹੋਏ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਕੁਝ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਕੀ ਗਲਤ ਹੈ ? ?ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਕੋਈ ਵਾਹਿਦ ਸੂਬਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਸੇਵਾ ਦਿੱਲੀ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਤੇ ਕਰਨਾਟਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਤੇ ਬੰਬੇ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ 'ਬੈਸਟ' ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦਾ ਲੰਬਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਸਸਤੇ ਜਾਂ ਮੁਫਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਲਹਿਰਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮ ਮੰਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ 2013 ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ 13 ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਉਹ ਗਿਣਤੀ ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਤੱਕ ਵਧਕੇ 84 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੱਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 1970'ਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਟਲੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬੋਲੋਗਨਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਧੂ ਗੱਡੀਆਂ ਬਾਹਰ ਕਰਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਾਈਆਂ। ਸਵੀਡਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ, ਖਾਸਕਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ, ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ 1981 ਦੇ ਬੱਸ ਕਿਰਾਇਆ ਬੱਸ ਪਾਸ ਦੇ ਹੱਕ ਲਈ ਉਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਚੱਲੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਕੌਣ ਭੁਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਦੌਲਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਸੀ।ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਕੋਈ ਵਿਕੋਲਿਤਰੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ੈਰਾਤ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਵਾਜਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ।

ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜਾਨੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਬੋਝ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੀਆਰਟੀਸੀ ਉੱਪਰ ਬਕਾਇਆ 250 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਪੀਆਰਟੀਸੀ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਤੋਂ ਕਿਤੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਖਸਤਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਅਗਲੀਆਂ-ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਭ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੂਟ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ, ਇਹਨਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਠੇਕਾ ਭਰਤੀ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸਕੀਮ ਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਦਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੱਠਾ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੀਆਰਟੀਸੀ, ਪਨਬਸ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ ਕੋਲ ਤਾਂ ਮਿਲਾਕੇ ਸਿਰਫ 3,000 ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਕਾਫਲਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਨਿੱਜੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀਆਂ 13,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਸਾਂ ਹਰ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਰੂਟ 'ਤੇ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਬਸਿਡੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਰੋਣਾ ਰੋਂਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜਾਨੇ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਬੋਝ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਰਕ ਉਦੋਂ ਉੱਡਣ ਛੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀਆਂ, ਟੈਕਸ ਛੋਟਾਂ, ਕਰਜਾ ਮਾਫੀਆਂ ਆਦਿ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਰੱਖਕੇ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਨਾਢਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਰਹੀ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਉਹ ਲੋਕ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਆਮਦਨ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਿਆ ਸਲਾਨਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ 100 ਸੱਨਅਤਕਾਰ ਹੀ ਸਲਾਨਾ 500 ਕਰੋੜ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜੇ ਅਗਲੇ 9,000 ਸੱਨਅਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਈਏ ਤਾਂ ਇਹ ਸਬਸਿਡੀ 1261 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਣੀ ਪੀਆਰਟੀਸੀ ਵੱਲ ਬਕਾਏ 250 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਾਲੋਂ ਪੰਜ ਗੁਣਾਂ ਜਿਆਦਾ! ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਆਲੀ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ 'ਤੇ ਵੀ ਨਜਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡਾ ਪਾੜ ਨਜਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਸਲਾਨਾ 10,175 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ-ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਜਾਣੀ ਤਕਰੀਬਨ 3300 ਕਰੋੜ ਸਲਾਨਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿਰਫ ਉਹ 1.42 ਲੱਖ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਕੋਲ਼ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੋਟਰਾਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ ਨਾਲ਼ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 3% ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜਾਨੇ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਬੋਝ ਆਪਣੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧਕੇ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਪੀਆਰਟੀਸੀ ਵੱਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਕਾਏ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਦਾ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀ ਇਸ ਲਈ ਜੁੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਖੁਸ਼ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਰਿਸਰਚ ਐਸੋਸੀਏਟ, ਧੂਰਕੋਟ
ਮੋਗਾ,8847227740

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਯੋਜਨਾਕਾਰ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਾਰਕੁਨ ਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮਾਹਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਇੱਕਮਤ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਫਾਇਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲ਼ੇ ਇਕਵਾਰਗੀ ਖਰਚੇ ਨਾਲ਼ੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧਕੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੇ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਹਰ ਸਾਲ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲ਼ੀਆਂ ਸਲਾਨਾ ਮੌਤਾਂ, ਨਿੱਜੀ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਤੇਲ ਖਰਚਾ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ਼ ਹੋਣ ਵਾਲ਼ੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆਦਿ ਸਭ ਜੋੜ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲ਼ੇ ਖਰਚੇ ਨਾਲ਼ੋਂ ਕਈ-ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਵੱਧ ਬੈਠੇਗਾ। ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਖਰਚੇ ਬਚਾਕੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤ ਖੁਦ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਬੱਚਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੱਢ ਲਵੇਗਾ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਟੈਕਸ ਲਾ ਕੇ ਵੀ ਜੁਟਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਟੈਕਸ ਵੀ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਤਾਂ ਕੀ, ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਵਾਧੂ ਸਾਧਨ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ਼ ਜੁਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਮੁੱਢਲਾ ਫਰਜ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੌਲਤ ਦੀ ਇਸ ਗੈਰ-ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੇ ਤੇ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਭਲਾ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਕੀ ਢੰਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ?ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਸਣੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਫਲਾਈਓਵਰ, ਸ਼ਾਹਰਾਹਾਂ ਆਦਿ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਲਈ ਮੈਟਰੋ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਬਣਨ ਵਾਲ਼ੇ ਚਾਰ ਮਾਰਗੀ ਫਲਾਈਓਵਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਔਸਤ ਖਰਚਾ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਟਿ ?ਬਿਊਨ ਚੌਕ ਤੋਂ ਬਣਨ ਵਾਲ਼ੇ ਡੇਢ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੇ ਫਲਾਈਓਵਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਲਗਭਗ 200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਆਉਣਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਾਗਲੇ ਜੀਰਕਪੁਰ ਤੋਂ ਅੰਬਾਲੇ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਬਣਨ ਵਾਲ਼ੇ ਦੋ ਫਲਾਈਓਵਰਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਲੱਗਭੱਗ 48 ਕਰੋੜ ਆਉਣੀ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਸਾਧਨ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਲਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਘੱਟ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ 'ਬੱਸ ਰੈਪਿਡ ਟ੍ਰਾਂਜ਼ਿਟ ਸਿਸਟਮ' ਸੇਵਾ - ਜਾਣੀ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਇਸਦੇ ਆਲ਼ੇ-ਦੁਆਲ਼ੇ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦਾ ਜਾਲ ਵਿਛਾਉਣਾ - ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਖਰਚਾ ਮੈਟਰੋ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਮੈਟਰੋ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਖਰਚਾ ਹੀ ਔਸਤ 200-500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੈ ਤੇ ਐਨੇ ਹੀ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਚਾਲੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬਾ ਵਿਆਪਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੈਟਰੋ ਟ੍ਰੇਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅੱਜ ਮਸਲਾ ਸਿਰਫ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਾਉਣ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਫਾਡੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਐਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼/ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਲੱਖ ਅਬਾਦੀ ਪਿੱਛੇ ਔਸਤ 50-120 ਬੱਸਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਸਿਰਫ 6.5 ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜਾਣੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੈਮਾਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਸ-ਪੰਦਰਾਂ ਗੁਣਾਂ ਘੱਟ! ਜੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਬੱਸ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ, ਕਸਬਿਆਂ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲੱਬਧ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਨਿਗੂਣੀ ਠਹਿਰਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 61.18 ਲੱਖ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਨਵੰਬਰ 2022 ਤੱਕ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਵਧਕੇ ਦੁੱਗਣਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਧਿਆ ਆਵਾਗੌਣ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਜਰੂਰੀ ਕਦਮ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੋਚੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸ ਸੇਵਾ 'ਬੈਸਟ' ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਵੀ ਐਥੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜਾਂ, ਕੰਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਆਦਿ 'ਤੇ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਈ ਸੀ।ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਬੇਹੱਦ ਚੰਗੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਦਲੀਲ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਗਲਤ ਹੈ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵੀ ਅੱਜ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨਾਲ਼ੋਂ ਬਹੁਤ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਹੋਵੇਗੀ ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਵੀ ਚੰਗੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿੱਕਲਣਗੇ। ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਬਿਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜਾਨੇ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਏ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਰੀਰਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ

ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਅੱਠ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੀ ਵਿਟਾਮਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਨੇਕਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੈਵਿਕ ਢਾਹ ਉਸਾਰੂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ-1 (ਥਾਈਮਿਨ) ਦੀ ਘਾਟ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਪਿਸ਼ਾਬ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਦਵਾਈ 'ਡਾਈਯੂਰੈਟਿਕਸ' ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਸਰੀਰਕ ਵਾਧ, ਸੈੱਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਊਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਹਨ ਭੁੱਖ ਘੱਟਣਾ, ਥਕਾਵਟ, ਚਿੜਚਿੜਾਪਣ, ਬੇਰੀ-ਬੇਰੀ ਰੋਗ ਲੱਗਣਾ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਜਾਂ ਪੈਣਾ, ਸਰੀਰਕ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਹ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਅਧਰੰਗ, ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਤਕਲੀਫ਼, ਹੱਥਾਂ-ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਈਆਂ ਚੁੱਭਣਾ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਉਲਝਣ ਜਾਂ ਬਦਹਵਾਸੀਆਦਿ),ਉਲਟੀ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਧੁੰਦਲਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ ਆਦਿ।

ਇਹ ਵਿਟਾਮਿਨ ਸਾਬਤ ਅਨਾਜ,ਫਲੀਆਂ, ਤਾਜ਼ੀ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਹਰੇ ਮਟਰਾਂ, ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਦੇ ਬੀਜਾਂ, ਬਰਾਉਣ ਰਾਈਸ (ਭੂਰੇ ਚੌਲਾਂ), ਮੱਛੀ, ਬਦਾਮ, ਅਖ਼ਰੋਟ ਅਤੇ ਨਾਰੀਅਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ-2 (ਰਾਈਬੋਫਲੇਵਿਨ) ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਬੁੱਲ੍ਹ ਸੁੱਕਣਾ, ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ, ਜ਼ੁਬਾਨ ਦਾ ਸੁੱਜਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਲੀ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਖਾਰਿਸ਼ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਚਮੜੀ 'ਤੇ ਧੱਫੜ ਪੈਣਾ ਆਦਿ ਲੱਛਣ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਵਿਟਾਮਿਨ ਸਾਨੂੰ ਅੰਡਿਆਂ, ਦੁੱਧ, ਪਨੀਰ, ਚਿਕਨ, ਬਦਾਮ ਅਤੇ ਪਾਲਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ-3(ਨਿਆਸਿਨ) ਊਰਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਸ਼ਵਨੀ ਚਤਰਥ
6284220595

ਇਸ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਸਿਰ ਪੀੜ, ਸਰੀਰਕ ਥਕਾਵਟ, ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਘੱਟਣਾ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਟਾਮਿਨ ਫਲੀਆਂ, ਮੱਛੀ, ਕੇਲੇ, ਮੀਟ, ਅੰਡੇ, ਬਦਾਮ ਅਤੇ ਅਖਰੋਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ-5 (ਪੈਂਟੋਥੇਨਿਕ ਐਸਿਡ) ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਸਰੀਰਕ ਢਾਹ-ਉਸਾਰੂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਰਨਾ, ਚਰਬੀ ਕਣਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕੋਲੈਸਟ੍ਰੋਲ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਲੱਛਣ ਹਨ ਪੱਠਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਕੜਣ, ਹੱਥਾਂ-ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਸੁੰਨ ਹੋਣਾ, ਚਿੜਚਿੜਾਪਣ, ਥਕਾਵਟ, ਉਲਟੀ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਸਿਰਦਰਦ ਆਦਿ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਚਿਕਨ, ਖੁੰਭਾਂ, ਬਦਾਮ, ਅਖਰੋਟ, ਦੁੱਧ, ਅੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਬਰੋਕਲੀ ਤੋਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ-6 (ਪਾਇਰੀਡਾਕਸਿਨ) ਦਿਮਾਗੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ, ਰੋਗ ਰੋਕੂ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ, ਚਰਬੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਉਦਾਸੀ, ਰੋਗ ਰਹਿਤਤਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ, ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਿਹੇ ਲੱਛਣ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਕੇਲੇ, ਪਪੀਤਾ, ਸੰਤਰਾ, ਸਾਗ, ਪਾਲਕ, ਅੰਡੇ, ਮੀਟ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ੇ ਫ਼ਲ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ-7 (ਬਾਇਓਟਿਨ) ਭੋਜਨ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਊਰਜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਨੇਹਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਵਾਲ ਪਤਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅੱਖਾਂ, ਨੱਕ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦੁਆਲੇ ਧੱਫੜ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨਹੁੰਆਂ ਦਾ ਲਚਕੀਲਾਪਣ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਜਿਹੇ ਲੱਛਣ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ-7 ਸਾਨੂੰ ਖੁੰਭਾਂ, ਗੋਭੀ, ਪਾਲਕ, ਬਦਾਮ, ਬਰੋਕਲੀ, ਮੂੰਗਫਲੀ, ਟਮਾਟਰ, ਕੇਲੇ, ਅੰਡੇ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕਰਕੰਦੀ ਤੋਂ ਹਾਸਿਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ-9 (ਫ਼ੋਲਿਕ ਐਸਿਡ) ਗਰਭਵਤੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ, ਖੂਨ ਦੇ ਲਾਲ ਕਣਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦੀ ਢਾਹ ਉਸਾਰੂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ, ਥਕਾਵਟ, ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ, ਚਮੜੀ ਦਾ ਪੀਲਾ ਪੈਣਾ ਅਤੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਤਕਲੀਫ਼ ਜਿਹੇ ਲੱਛਣ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫਾਲਿਕ ਐਸਿਡ ਸਾਨੂੰ ਅੰਡੇ, ਤਾਜ਼ੇ ਫਲਾਂ, ਫਲੀਆਂ, ਮੂੰਗਫਲੀ, ਸਾਬਤ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ-12 (ਕੋਬਲਾਮਿਨ) ਲਹੂ ਬਣਾਉਣ, ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਨੂੰ ਪਚਾਉਣ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਉਦਾਸੀ ਹੋਣੀ, ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਘਟਣਾ, ਹੱਥਾਂ-ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਸੌਣਾ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਥਕਾਵਟ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਜਿਹੇ ਲੱਛਣ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਟਾਮਿਨ ਸਾਨੂੰ ਅੰਡਿਆਂ, ਪਨੀਰ, ਦੁੱਧ, ਚਿਕਨ, ਮੱਛੀ, ਸੋਇਆ ਮਿਲਕ, ਖੁੰਭਾਂ ਅਤੇ ਮੀਟ ਆਦਿ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਤ ਫੁਲਵਾੜੀ

ਸਉਣ ਮਹੀਨਾ

ਸਉਣ ਮਹੀਨਾ ਦਿਨ ਤੀਆਂ ਦੇ,
ਪਿੱਪਲੀਂ ਪੀਂਘਾਂ ਪਾਈਆਂ।
ਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਆਈਆਂ ਗਿੱਧੇ ਵਿੱਚ,
ਨਣਦਾਂ ਤੇ ਭਰਜਾਈਆਂ।
ਹਾਸਾ-ਠੱਠਾ ਕਰਦੀਆਂ ਮਿਲ ਕੇ,
ਦਿੰਦੀਆਂ ਖ਼ੂਬ ਵਧਾਈਆਂ।
ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵੱਸੇ ਇਹ ਨਗਰ-ਖੇੜਾ,
ਜਿਸ ਵਿੱਛੜੀਆਂ ਆਣ ਮਿਲਾਈਆਂ।
ਰੰਗ-ਬਰੰਗੇ ਘੱਗਰੇ ਪਾਏ,
ਦੇਵੇ ਰੂਪ ਦੁਹਾਈਆਂ।
ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਪਾਉਣ ਬੋਲੀਆਂ,
ਅੰਬਰ-ਘਟਾਵਾਂ ਛਾਈਆਂ।
ਆ ਕੇ ਮਿਲ ਜਾ ਹਾਣ ਦਿਆ ਵੇ,
ਅੱਖੀਆਂ ਨੇ ਤ੍ਰਿਹਾਈਆਂ।
ਯਾਦ ਤੇਰੀ ਵਿੱਚ ਦੀਦੇ ਛਲਕਣ,
ਸਹਿ ਨਾ ਸਕਾਂ ਜੁਦਾਈਆਂ।
ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਢੂੰਡਾਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ,
ਵਿੱਚ ਜਵਾਨੀ ਲਾਈਆਂ।
ਬਿਨ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘੜੀਆਂ,
ਬ੍ਰਿਹਾ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਈਆਂ।
ਦਿਲ ਮੇਰੇ 'ਚੋਂ ਛੱਲਾਂ ਉੱਠਣ,
ਕਿਉਂ ਸੀ ਅੱਖੀਆਂ ਲਾਈਆਂ।
ਕਰਕੇ ਚੇਤੇ ਓਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ,
ਅੱਖਾਂ ਨੇ ਭਰ ਆਈਆਂ।

ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ
 # ਅਕਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ (ਬਠਿੰਡਾ)

ਲ.ਫਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦਰਗਾਹ

ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਮੇਰੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨੇ, ਤੇ ਏਹੋ ਮੇਰੀ ਰਾਹ।
ਇਸ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਪਹੁੰਚਾਂ, ਲ.ਫਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦਰਗਾਹ।
ਲ.ਫਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੀਵਨ ਵੱਸਦਾ, ਚਲਦੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹ।
ਚੰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਜੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲਣ, ਲੋਕੀਂ ਆਖਣ ਵਾਹ!
ਲ.ਫਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ਾਹ।
ਲ.ਫਜ਼ ਹੀ ਕਰਨ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਸਾਡੀ, ਇਹ ਕਰਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ।
ਲ.ਫਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਲਏ ਨੇ, ਟੋਏ ਟਿੱਬੇ ਗਾਹ।
ਲ.ਫਜ਼ਾਂ ਦਾ ਘਾੜਾ ਲੈ ਸਕਦਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਪਨਾਹ।
ਲ.ਫਜ਼ ਜੇ ਹੋਣ ਅਕੀਦੇ ਵਾਲੇ, ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਖ਼ੁਦਾ।
ਲ.ਫਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਸ਼ਕਤੀ ਏਨੀ, ਮੋਏ ਦੇਣ ਜਿਵਾ।
ਆਓ ਸਾਰੇ ਕਰੋ ਆਰਤੀ, ਲਈਏ ਮਨੀਂ ਵਸਾ।
ਅਕਲਾਂ ਵਾਲੇ, ਲ.ਫਜ਼ਾਂ ਵਾਲੇ, ਸੁੱਤੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਜਗਾ।

ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ
 # ਅਕਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ (ਬਠਿੰਡਾ)

ਕੀ ਤੂੰ ਕਰਨਾ

ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਤਾਂ ਆਉਂਦੇਂ ਰਹਿੰਦੇ
ਜਿਵੇਂ ਰਾਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦਿਨ ਵੀ ਚੜਨਾ
ਖੁੱਸੀ ਖੁੱਸੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜੀ ਲੈ ਜਾਰਾ
ਕੀ ਫਾਇਦਾ, ਐਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਲੜਨਾ
ਜਝਾਰੂ ਸੋਚ, ਨੇਕੀ ਤੇ ਕਰਮ ਤੇਰੇ
ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿੰਦ ਨੇ ਤਰਨਾ
ਕੂੜ੍ਹ ਕਮਾਦੇਂ ਫਿਰਦੇ ਜਿਹੜੇ
ਸਭ ਕੁਝ ਪੈਦਾਂ ਏਥੇ ਹੀ ਭਰਨਾ
ਘਰ ਵਿੱਚ ਤੇਰੇ ਦੋ ਪੂਜਣਹਾਰੇ
ਛੱਡ ਦੇ ਦਰ ਦਰ ਮੱਥੇ ਧਰਨਾ
ਜਨਮਹਾਰੇ ਜੇ ਰੁੱਲ ਗਏ ਸਾਡੇ
ਫਿਰ ਐਸੇ ਜਨਮ ਦਾ ਕੀ ਤੂੰ ਕਰਨਾ
ਸੰਧੂ ਕਲਾਂ ਫਿਰੇ ਐਵੇ ਪੀਰ ਧਿਉਦਾਂ
ਕਰਮ, ਸੇਵਾ ਤੇਰੇ ਸੰਗ ਹੈ ਖੜਨਾ

ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਕਲਾਂ (ਬਰਨਾਲਾ)

ਬੋਲੀਆਂ

ਮਾੜੇ ਦਿਨ ਕੀ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਆਏ
ਯਾਰਾਂ ਨੇ ਬੁਲਾਣਾ ਛੱਡ 'ਤਾ।
ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ
ਜੇ ਇੱਥੇ ਮੁੰਡੇ ਚੱਜ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ।
ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਗਤੇ ਬਣਾ ਦੇਣੇ
ਜੇ ਨਾ ਸੋਝੀ ਆਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ।
ਨੂੰਹ ਸੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਮੰਨੇ
ਬਾਬੇ ਦਾ ਕਿਹਾ ਝੱਟ ਮੰਨ ਜਾਏ।
ਸੱਸ-ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਮੰਨੀਂ
ਨੂੰਹੇਂ, ਜੇ ਤੂੰ ਸੁਖੀ ਵੱਸਣਾ।
ਸਾਰੇ ਕਹਿਣ ਮਾਇਆ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਮੈਲ
ਪਰ ਛੱਡੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਿਨਾਂ।
ਦੋ ਘੰਟੇ ਹੀ ਮੀਂਹ ਪਿਆ ਚੱਜ ਨਾਲ
ਹਰ ਪਾਸੇ ਪਾਣੀ, ਪਾਣੀ ਹੋ ਗਿਆ।
ਸੱਚ ਸੁਣਨ ਦਾ ਵੀ ਹੌਸਲਾ ਰੱਖ
ਝੂਠ ਤਾਂ ਸੁਣੇ ਬਥੇਰਾ ਕੋਲ ਹੋ ਕੇ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਫੋਨ 9915803554

ਕਾਲੀਆਂ ਘਟਾਵਾਂ

ਕਾਲੀਆਂ ਘਟਾਵਾਂ ਗਈਆਂ
ਛਾਅ ਬੱਚਿਓ,
ਸਾਉਣ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਗਿਆ
ਆ ਬੱਚਿਓ।
ਹਰ ਪਾਸੇ ਵੇਖੋ ਹਰਿਆਲੀ
ਛਾਈ ਆ,
ਹੁੰਦੀ ਜਿਵੇਂ ਹਰੀ ਚਾਦਰ
ਵਿਛਾਈ ਆ।
ਕੁਦਰਤ ਰਹੀ ਨਸ਼ਿਆ
ਬੱਚਿਓ,
ਕਾਲੀਆਂ ਘਟਾਵਾਂ,,,,,,,,,,,
ਮੋਰ ਕਿਵੇਂ ਬਾਗਾ ਵਿੱਚ ਪੈਹਲਾਂ
ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ,
ਰੁੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਪੰਛੀ ਗੀਤ
ਗਾਉਂਦੇ ਨੇ।
ਮਿੱਠੀ ਸੁਰ ਕੋਇਲ ਰਹੀ ਲਾ
ਬੱਚਿਓ,
ਕਾਲੀਆਂ ਘਟਾਵਾਂ,,,,,,,,
ਲੱਗਦੇ ਨੇ ਮੇਲੇ ਰੁੱਤ ਹੈ
ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੀ,
ਮੀਂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਠੰਡੀਆਂ
ਫੁਹਾਰਾ ਦੀ।
ਹੋਏ ਹਰੇ, ਗਏ ਸੀ ਜੋ ਕੁਮਲਾ
ਬੱਚਿਓ।
ਕਾਲੀਆਂ ਘਟਾਵਾਂ,,,,,,,,,,,
ਬੱਚਿਓ ਰੁੱਤ ਇਹ ਨਵੇਂ ਬੂਟੇ
ਲਾਉਣ ਦੀ,
ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਬਹੁਤਾ ਪਾਣੀ
ਪਾਉਣ ਦੀ।
ਇੱਕ ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਦਿਉਂ ਲਾ
ਬੱਚਿਓ,
ਕਾਲੀਆਂ ਘਟਾਵਾਂ,,,,,,,,,,
ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਹੁਣ ਕੁਝ ਰਾਹਤ
ਪਾਵਾਂਗੇ,
ਪੱਤੋ, ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ
ਮਨਾਵਾਂਗੇ।
ਆਪਾਂ ਨੱਚਾਂਗੇ ਢੋਲ ਵਜਾ
ਬੱਚਿਓ।
ਕਾਲੀਆਂ ਘਟਾਵਾਂ ਗਈਆਂ ਛਾਅ
ਬੱਚਿਓ,
ਸਾਉਣ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਗਿਆ
ਆ ਬੱਚਿਓ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ
ਪਿੰਡ ਪੱਤੋ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 94658-21417

ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ

ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਜੇਕਰ ਆਪਾਂ, ਕਦਰ ਨਾ ਇਸਦੀ ਜਾਣੀ
ਮੁੱਕਦੇ-ਮੁੱਕਦੇ ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਆਖਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਾਣੀ
ਵਰਤੋਂ ਸੰਜਮ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰੀਏ, ਤੁਬਕਾ-ਤੁਬਕਾ ਬਾਲਟੀ ਭਰੀਏ
ਸੁਲਝਣੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਉਲਝ ਗਈ ਜੇ ਤਾਣੀ
ਮੁੱਕਦੇ-ਮੁੱਕਦੇ ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਆਖਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਾਣੀ
ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਪਛਾਣ ਪੰਜਾਬ ਦੀ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ
ਸ਼ਾਨ ਬਚਾਈਏ, ਪਛਾਣ ਬਚਾਈਏ, ਬਣੀਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਣੀ
ਮੁੱਕਦੇ-ਮੁੱਕਦੇ ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਆਖਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਾਣੀ
ਪਾਣੀ ਸਾਡਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਰਗਾ, ਬਿਨ ਸ਼ਰਬਤ ਤੋਂ ਸ਼ਰਬਤ ਵਰਗਾ
ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਦਰਜ ਪਿਤਾ ਦਾ, ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਵਿੱਚ ਬਾਣੀ
ਮੁੱਕਦੇ-ਮੁੱਕਦੇ ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਆਖਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਾਣੀ
ਖੇਤੀ ਨਾ ਫਿਰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਰਹਿਣੀਆਂ, ਪਾਣੀ ਬਿਨ ਨਾ ਨਸਲਾਂ ਰਹਿਣੀਆਂ
ਸੁੱਕ ਜਾਣੀਆਂ ਨਦੀਆਂ-ਨਹਿਰਾਂ, ਧਰਤ ਬੰਜਰ ਹੋ ਜਾਣੀ
ਮੁੱਕਦੇ-ਮੁੱਕਦੇ ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਆਖਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਾਣੀ
ਝਨਾਅ, ਜੇਹਲਮ ਤੇ ਰਾਵੀ, ਸਤਲੁਜ ਅਤੇ ਬਿਆਸ
ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਮਿਟਾਉਂਦੇ, ਆ ਰਹੇ ਨੇ ਸਾਡੀ ਪਿਆਸ
ਪਾਣੀ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ ਹਰ ਹੀਲੇ, ਮਨ 'ਚ ਚੀਮੇ ਹੈ ਠਾਣੀ
ਮੁੱਕਦੇ-ਮੁੱਕਦੇ ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਆਖਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਾਣੀ
ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਜੇਕਰ ਆਪਾਂ, ਕਦਰ ਨਾ ਇਸਦੀ ਜਾਣੀ
ਮੁੱਕਦੇ-ਮੁੱਕਦੇ ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਆਖਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਾਣੀ

ਅਮਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ
ਸਰਹਿੰਦ, ਜ਼ਿਲ ਾ ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ
ਮੋਬਾਈਲ ਨੰ: 9888940211

ਹੱਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ,
ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਵਾਇਆ ਜਾਵੇ।
ਕਈ ਵਾਰੀ ਉੱਠ ਕੇ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ,
ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾਉਂਦੇ ਨੇ
ਤੂੰ ਹਾਲ ਤਾਂ ਪੁੱਛ ਕੇ ਦੇਖ ਕਦੇ,
ਉਹ ਸੁੱਖ ਦੀ ਨੀਂਦ ਨਾ ਸੌਂਦੇ ਨੇ।
ਉਹ ਪਰਦੇ ਠੰਡੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਵਿੱਚ,
ਪਿੰਡੇ ਤੇ ਨਾਲੇ ਹੰਢਾਉਂਦੇ ਧੁੱਪਾਂ ਨੇ।
ਬੇਮੌਸਮਾ ਮੀਂਹ ਜਦ ਪੈ ਜਾਵੇ,
ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਪੱਲੇ ਦੁੱਖ ਪੈ ਜਾਵੇ।
ਦੁੱਖ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰੀ ਦੁਖੀ ਕਰਦੇ ਨੇ।
ਪੁੱਛਦੈ ਬੇਦਰਦ ਤੂਫਾਨਾਂ ਨੂੰ,
ਤੂੰ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾਉਣਾ ਕੀ ?
ਤੂੰ ਮੂੰਹ ਚੋਂ ਰੋਟੀ ਖੋਹਣ ਲੱਗੀ,
ਅੱਜ ਖੋਹ ਕੇ ਹੱਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ,
ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਉਣ ਲੱਗੀ।
ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਬਚਾਏ ਜਾਣ,
ਤਿੰਨੇ ਬਿੱਲ ਰੱਦ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ।

ਰਾਣੀ ਰਜਿੰਦਰ

ਗੀਤ

ਮੈਂ ਨਈ ਆਉਣਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ
ਅੱਗ ਲੱਗੇ ਤੇਰੀ ਬਰਸਾਤ ਨੂੰ।
ਮੈਂ ਨਈ ਆਉਣਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ।
ਵੇਖਾਂਗੀ ਲਾ ਕੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ।
ਆ ਜਾਊਂ ਫਿਰ ਢੋਹ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ।
ਚੜ ਜਾਊ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਭਾਤ ਨੂੰ।
ਮੈਂ ਨਈ ਆਉਣਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ।
ਮੌਸਮ ਵੀ ਅੱਜ ਦਿਲਜਾਨੀਆਂ।
ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿੰਝ ਬੇਈਮਾਨੀਆਂ।
ਦੇਰੀ ਲਾਵੇਂਗਾ ਗਲਬਾਤ ਨੂੰ।
ਮੈਂ ਨਈ ਆਉਣਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ।
ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਮਾੜੀਆਂ।
ਹੱਸ-ਹੱਸ ਮਾਰਨ ਵੇ ਤਾੜੀਆਂ।
ਫੇਰ ਕਿਤੇ ਦੇਵੀਂ ਸੌਗਾਤ ਨੂੰ।
ਮੈਂ ਨਈ ਆਉਣਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ।
ਕਾਹਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਬਰਬਾਦੀਆਂ।
ਮੁੱਕ ਜਾਣੀਆਂ ਫਿਰ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ।
ਵੱਸ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਰੱਖ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ।
ਮੈਂ ਨਈ ਆਉਣਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ।
ਆਖੀਂ ਮੇਰੇ ਵਲ ਤੱਕੇ ਨਾ।
ਨਜ਼ਰਾਂ ਉਹ ਭੈੜੀਆਂ ਰੱਖੇ ਨਾ।
ਬੱਦਲਾਂ 'ਚ ਚੰਨ ਵਾਲੀ ਝਾਤ ਨੂੰ।
ਮੈਂ ਨਈ ਆਉਣਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ।
ਤੇਰੇ ਉੱਤੋਂ ਦਿਲ ਕੁਰਬਾਨ ਵੇ।
ਬਾਲਮ ਮੰਗੇ ਦੇਵਾਂ ਜਾਨ ਵੇ।
ਖੰਭ ਲੱਗਣ ਨਾ ਫਿਰ ਔਕਾਤ ਨੂੰ।
ਮੈਂ ਨਈ ਆਉਣਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ।

ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
ਓਕਾਂਰ ਨਗਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਪੰਜਾਬ)
9815625409

ਤੇਰੀ ਇਬਾਬਤ

ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ
ਤੂੰ ਰੱਬ ਤੇ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਬੰਦਗੀ ਬਣਜਾਂ
ਨਾ ਮਿਲ ਹੋਣਾ ਨਾ ਤੈਨੂੰ ਪਾ ਹੋਣਾ
ਉਹ ਭੁੱਖ ਰੂਹ ਨੂੰ ਬਸ ਜਿਉਣ ਲਈ,
ਤੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਬਣਜਾਂ
ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ
ਤੂੰ ਰੱਬ ਤੇ ਮੈਂ......
ਤੂੰ ਬਣ ਜਾਵੇਂ ਜਿੰਦਗੀ ਮੇਰੀ
ਦੁੱਖ ਆਪਣੇ ਤੇ ਝੱਲ ਹਾਸੇ ਤੇਰੀ ਝੋਲੀ ਪਾਵਾਂ
ਰਹਾਂ ਖੁਸ਼ ਬਸ ਤੇਰਾ ਮੁੱਖ ਤੱਕ ਕੇ
ਮੈਂ ਬਸ ਤੇਰੇ ਜਿਉਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਬਣਜਾਂ
ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ
ਤੂੰ ਰੱਬ ਤੇ ਮੈਂ.......
ਦਰਦਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ਤੇਰੀ ਤਨ ਮੇਰੇ ਲੱਗੇ
ਹੋਵੇ ਨਾ ਅਹਿਸਾਸ ਰਤਾ ਭਰ ਤੈਨੂ
ਰੂਹ ਨੂੰ ਬਸ ਤੇਰੀ ਰੂਹ ਦੇ ਨਾਂ ਕਰ ਜਾਵਾਂ
ਤੇਰੇ ਤਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮੈਂ
ਤੇਰੀ ਢਾਲ ਬਣ ਜਾਵਾਂ
ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ
ਤੂੰ ਰੱਬ ਤੇ ਮੈਂ........
ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਡੋਰ ਸਾਡੀ ਏਦਾਂ ਬਣ ਜਾਵੇ
ਮੈਂ ਰੁੱਖ ਤੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਠੰਡੀ ਛਾਂ ਬਣਜੇਂ
ਪਿਆਸੇ ਖੂਹ ਨੂੰ ਜੋਂ ਰਾਹੀ ਜਾਂਦਾ ਭੱਜਕੇ
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਬੋਲਾਂ ਦੀ ਉਹ ਪਿਆਸ ਬਣਜਾਂ
ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ
ਤੂੰ ਰੱਬ ਤੇ ਮੈਂ ....
ਜਨਮਾਂ ਤੋਂ ਜਿਵੇਂ ਭਟਕ ਰਹੇ ਆਂ
ਤੂੰ ਮੰਜਿਲ ਤੇ ਮੈਂ ਰਾਹ ਬਣਜਾਂ
'ਰਾਵੀ' ਤੇਰੀਆਂ ਇਬਾਬਤਾ ਲਈ
ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਜਾਂ
ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ
ਤੂੰ ਰੱਬ ਤੇ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਬੰਦਗੀ ਬਣਜਾਂ

ਰਵਨਜੋਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ ਰਾਵੀ
ਜੱਬੋਵਾਲ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ।

ਆ ਗਿਆ ਏ ਸਾਉਣ

ਆ ਗਿਆ ਏ ਸਾਉਣ, ਪਰ ਦੱਸੇ ਤੈਨੂੰ ਕੌਣ
ਤੂੰ ਤਾਂ ਸਾਗਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ,ਗਿਓਂ ਕਾਗਜ਼ ਕਮਾਉਣ
ਆ ਗਿਆ ਏ ਸਾਉਣ ..
ਇਹ ਸਾਉਣ ਕਾਹਦਾ ਆਇਆ, ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਨੇ ਸਤਾਇਆ
ਚੰਨਾ ਪ੍ਰਦੇਸ ਜਾ ਕੇ, ਖਤ ਇੱਕ ਵੀ ਨਾ ਪਾਇਆ
ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਆਉਂਦੇ, ਚੰਨਾ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਫੋਨ
ਆ ਗਿਆ ਏ ਸਾਉਣ ..
ਰੁੱਖਾਂ ਬਦਲੇ ਨੇ ਰੰਗ, ਉੱਠੇ ਦਿਲ 'ਚੋਂ ਤਰੰਗ
ਓਦੋਂ ਮੱਲੋਮੱਲੀ ਮੇਰਾ, ਚਿਹਰਾ ਹੋ ਜਾਏ ਝਰੰਗ
ਜਦੋਂ ਬਾਰ ?ਸ਼ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ, ਵਗੇ ਠੰਡੀ-ਮਿੱਠੀ ਪੌਣ
ਆ ਗਿਆ ਏ ਸਾਉਣ .
ਪੰਛੀ ਕਰਦੇ ਕਲੋਲਾਂ, ਬਾਗੀਂ ਕੂਕਦੀਆਂ ਕੋਇਲਾਂ
ਵੇ ਮੈਂ ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਭੇਦ, ਦੱਸ ਕੀਹਦੇ ਕੋਲ ਖੋਹਲਾਂ
ਲੈਣ ਲੱਗੈਂ ਇਮਤਿਹਾਨ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗੈਂ ਅਜਮਾਉਣ
ਆ ਗਿਆ ਏ ਸਾਉਣ .
ਹੋ ਭਲੂਰੀਆ ਤੂੰ ਸ਼ਾਇਰ, ਇਹ ਕੀ ਕਰੀ ਜਾਨੈਂ ਕਹਿਰ
ਆਪੇ ਆਖਦਾ ਸੀ ਹੁੰਦਾ, ਸੋਹਣੇ ਸੱਜਣਾਂ ਬਗੈਰ
ਰਹਿ ਕੇ ਸੱਜਣਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ, ਕਾਹਦਾ ਜੱਗ 'ਤੇ ਜਿਉਣ
ਆ ਗਿਆ ਏ ਸਾਉਣ .
ਆ ਗਿਆ ਏ ਸਾਉਣ, ਪਰ ਦੱਸੇ ਤੈਨੂੰ ਕੌਣ
ਤੂੰ ਤੇ ਸਾਗਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ, ਗਿਓਂ ਡਾਲਰ ਕਮਾਉਣ
ਆ ਗਿਆ ਏ ਸਾਉਣ ..

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭਲੂਰੀਆ
ਸਰੀ, ਕੈਨੇਡਾ
ਸੰਪ: +91-99159-95505

ਗੀਤ

-'ਸ਼ਾਹੀ' ਤੇ 'ਸਹੋਤੇ' ਕੱਢਦੇ ਨਾ ਗਾਲ ਜੀ,
'ਸੋਹੀ' ਨਈਂਓ ਛਕਦੇ ਪਰਾਇਆ ਮਾਲ ਜੀ।
'ਸਿੱਧੂ', 'ਸੰਧੂ' ਸੌਦਾ ਨਈਂਓ ਘੱਟ ਤੋਲਦੇ,
'ਬੜੈਚ', 'ਬਾਠ' ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨ੍ਹੀ ਮੰਦਾ ਬੋਲਦੇ।
ਫੋਕੀਆਂ ਨ੍ਹੀ ਫੜਾਂ 'ਸੇਖੋਂ', 'ਸੰਘੇ' ਮਾਰਦੇ,
'ਪੰਨੂੰ' ਨਈਂਓ ਪਿੰਜਰੇ 'ਚ ਪੰਛੀ ਤਾੜਦੇ।
'ਔਲਖ' ਨ੍ਹੀ ਪੌਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰਾ ਘੋਲਦੇ,
'ਬੜੈਚ', 'ਬਾਠ' ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨ੍ਹੀ ਮੰਦਾ ਬੋਲਦੇ।
'ਕਲੇਰ' ਤੇ 'ਕੁਲਾਰ' ਹੁੰਦੇ ਸਾਫ ਦਿੱਲ ਦੇ,
'ਗਿੱਲਾਂ' ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਨ੍ਹੀ ਔਗੁਣ ਮਿਲਦੇ।
ਘਰ ਦਾ ਨ੍ਹੀ ਭੇਤ 'ਸੋਹਲ' ਬਾਹਰ ਖੋਲ੍ਹਦੇ,
'ਬੜੈਚ', 'ਬਾਠ' ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨ੍ਹੀ ਮੰਦਾ ਬੋਲਦੇ।
ਝੂਠੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਨਈਂ 'ਸੰਘੇੜੇ' ਕਰਦੇ,
'ਬੈਂਸ' ਅਤੇ 'ਬਾਸੀ' ਨ੍ਹੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਡਰਦੇ।
ਇੱਜ਼ਤ ਬੇਗਾਨੀ ਨ੍ਹੀ 'ਬਰਾੜ' ਰੋਲਦੇ,
'ਬੜੈਚ', 'ਬਾਠ' ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨ੍ਹੀ ਮੰਦਾ ਬੋਲਦੇ।
ਹੱਸ ਕੇ ਬੁਲਾਉਣ 'ਕੰਗ', 'ਦੰਦੀਵਾਲ' ਜੀ,
ਨਰਮ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਹੁੰਦੇ 'ਪੁਰੇਵਾਲ' ਜੀ।
ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ 'ਚ ਨਈਂਓ 'ਮਾਨ' ਡੋਲਦੇ,
'ਬੜੈਚ','ਬਾਠ' ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨ੍ਹੀ ਮੰਦਾ ਬੋਲਦੇ।
'ਸਰਾਂ' ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਹੀ ਭਲਾ ਮੰਗਦੇ,
'ਗਰੇਵਾਲ','ਚਹਿਲ' ਨ੍ਹੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਸੰਗਦੇ।
ਨਈਂ ਗੋਗੜਾ ਵਧਾਉਂਦੇ 'ਭੰਗੂ' ਵਾਂਗ ਢੋਲ ਦੇ,
'ਬੜੈਚ','ਬਾਠ' ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨ੍ਹੀ ਮੰਦਾ ਬੋਲਦੇ।
ਚੰਗਾ-ਮੰਦਾ 'ਰਾਓ' ਨ੍ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਖਦੇ,
'ਰਾਏ' ਹੁੰਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਵਾਂਗ ਦਾਖ ਦੇ।
'ਖੋਸੇ','ਬੱਲ' ਕਿਸੇ ਦਾ ਨ੍ਹੀ ਖੀਸਾ ਫੋਲਦੇ,
'ਬੜੈਚ','ਬਾਠ' ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨ੍ਹੀ ਮੰਦਾ ਬੋਲਦੇ।

-ਤਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੜੈਚ
ਮੋਬਾ-7527931887

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 263

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

26 JULY TO 01 AUGUST, 2024

No body have time to watch TV Advertisement
No body have time to read Physical newspapers

It's social time.

Online News, Advertisement, Promotion Anytime anywhere.

Doesn't matter where are you.

Advertisement with Preetnama.
Promote your business with TalkShow
We gave social stage to show yourself and your Business.

Business Persons, Doctor,
Advocates, VISA, Tour Travel, Actor, Singers,
writers come Join or TalkShow
and Advertisement with us on national
& International based.

Search Just
Preetnama
Youtube
Facebook
Twitter
Instragram
LinkedIn
Tiktok

No ned to go anywhere, Just leave message on
WhatsApp or email us. We will call you back.

Contact immediately

+1 201-312-4180,+1 917-328-8436

www.preetnama.com, www.preetnews.com
Email- preetnamausa@gmail.com